

SZABOLCS-SZATMÁR-BEREG MEGYE OPERATÍV PROGRAMJA

2021. január

SZABOLCS-SZATMÁR-BEREG MEGYE OPERATÍV PROGRAMJA

Készült a Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Önkormányzat megbízásából

A területfejlesztési program operatív munkarészének kidolgozásában közreműködött:

MEGAKOM Stratégiai Tanácsadó Iroda Kft.

Tartalomjegyzék

ÖSSZEFOGLALÁS, TERVEZÉSI HÁTTÉR.....	4
1 TÁMOGATÁS SEGÍTSÉGÉVEL MEGVALÓSULÓ PROGRAMOK.....	6
2 A TERVEZETT FEJLESZTÉSI ELKÉPZELÉSEK MEGYEI PRIORITÁSOK SZERINTI CSOPORTOSÍTÁSBAN.....	8
2.1 1. PRIORITÁS: A MEGYEI ÉLELMISZERGAZDASÁG PIACORIENTÁLT MEGERŐSÍTÉSE.....	11
2.1.1 A prioritáshoz kapcsolódó elérendő célok részletes meghatározása.....	11
2.1.2 A prioritás részletes tartalmának bemutatása.....	11
2.2 2. PRIORITÁS: HATÉKONY KÖRNYEZETGAZDÁLKODÁS ÉS KLÍMAVÁLTOZÁSHOZ VALÓ ALKALMAZKODÁS MEGTEREMTÉSE.....	19
2.2.1 A prioritáshoz kapcsolódó elérendő célok részletes meghatározása.....	19
2.2.2 A prioritás részletes tartalmának bemutatása.....	19
2.3 3. PRIORITÁS: KOMPLEX MEGYEI MENEDZSMENT ÉS MARKETING TEVÉKENYSÉG MEGVALÓSÍTÁSA.....	27
2.3.1 A prioritáshoz kapcsolódó elérendő célok részletes meghatározása.....	27
2.3.2 A prioritás részletes tartalmának bemutatása.....	27
2.4 4. PRIORITÁS: A MEGYE GAZDASÁGI FEJLŐDÉSÉT ELŐSEGÍTŐ OKTATÁSI ÉS INNOVÁCIÓS RENDSZER KIALAKÍTÁSA.....	36
2.4.1 A prioritáshoz kapcsolódó elérendő célok részletes meghatározása.....	36
2.4.2 A prioritás részletes tartalmának bemutatása.....	36
2.5 5. PRIORITÁS: A MEGYESZÉKHELY KOMPLEX, INTEGRÁLT FEJLESZTÉSE.....	44
2.5.1 A prioritáshoz kapcsolódó elérendő célok részletes meghatározása.....	44
2.5.2 A prioritás részletes tartalmának bemutatása.....	44
2.6 6. PRIORITÁS: A MEGYE VERSENYKÉPES DECENTRUMAINAK FEJLESZTÉSE.....	56
2.6.1 A prioritáshoz kapcsolódó elérendő célok részletes meghatározása.....	56
2.6.2 A prioritás részletes tartalmának bemutatása.....	56
2.7 7. PRIORITÁS: A MEGYE JÁRÁSKÖZPONTJAINAK ÉS KISVÁROSAINAK FUNKCIÓBŐVÍTŐ FEJLESZTÉSE.....	63
2.7.1 A prioritáshoz kapcsolódó elérendő célok részletes meghatározása.....	63
2.7.2 A prioritás részletes tartalmának bemutatása.....	63
2.8 8. PRIORITÁS: ÉLHETŐ VIDÉKI TÉRSÉGEK MEGTEREMTÉSE.....	70
2.8.1 A prioritáshoz kapcsolódó elérendő célok részletes meghatározása.....	70
2.8.2 A prioritás részletes tartalmának bemutatása.....	70
2.9 9. PRIORITÁS: KÜLSŐ PERIFÉRIÁK FELZÁRKÓZTATÁSA.....	78
2.9.1 A prioritáshoz kapcsolódó elérendő célok részletes meghatározása.....	78
2.9.2 A prioritás részletes tartalmának bemutatása.....	78
2.10 10. PRIORITÁS: A LESZAKADÓ RÉTEGEK – EZEN BELÜL A ROMÁK – FELZÁRKÓZÁSA.....	84
2.10.1 A prioritáshoz kapcsolódó elérendő célok részletes meghatározása.....	84
2.10.2 A prioritás részletes tartalmának bemutatása.....	84
3 VÁLLALKOZÁSOK FEJLESZTÉSI TERVEI.....	92
4 EGYÜTTMŰKÖDÉSBEN MEGVALÓSÍTANDÓ PROGRAMOK.....	94
5 A MEGYEI OPERATÍV PROGRAM MEGYE FELELŐSSÉGÉN TÚLMUTATÓ FEJLESZTÉSI IGÉNYEI.....	95
6 HORIZONTÁLIS JELLEGŰ INFORMÁCIÓK.....	97
6.1 A VÉGREHAJTÁS MÓDJA ÉS FELTÉTELRENDSZERE, ELLENŐRZÉSI RENDSZERE.....	97
6.2 KÖRNYEZETI ÉRTÉKELÉS.....	99
6.3 A TELJESÍTÉSIGAZOLÁS KÖVETELMÉNYRENDSZERÉNEK KIALAKÍTÁSA.....	99

ÖSSZEFOGLALÁS, TERVEZÉSI HÁTTÉR

Bevezetés

A területfejlesztésről és a területrendezésről szóló **1996. évi XXI. törvény** (a továbbiakban: Tftv.) tizenöt éven keresztül volt a magyarországi területfejlesztési politika szinte kizárólagos alappillére. A területfejlesztési koncepció, a területfejlesztési program és a területrendezési terv tartalmi követelményeiről, valamint illeszkedésük, kidolgozásuk, egyeztetésük, elfogadásuk és közzétételük részletes szabályairól szóló **218/2009. (X. 6.) Korm. rendelet** keretében született meg az a jogi háttér, amely szabályozza a területfejlesztési koncepció, a területfejlesztési program és a területrendezési terv tartalmi követelményeit, valamint illeszkedésük, kidolgozásuk, egyeztetésük, elfogadásuk és közzétételük részletes szabályait.

A Magyarország helyi önkormányzatairól szóló 2011. évi CLXXXIX. törvény (a továbbiakban: Mötv.) 27. § (1) bekezdése szerint „A megyei önkormányzat területi önkormányzat, amely törvényben meghatározottak szerint **területfejlesztési**, vidékfejlesztési, területrendezési, valamint koordinációs feladatokat lát el. A megyei önkormányzat képviselő-testülete a közgyűlés.” A törvény alapján a **területfejlesztés vált a megyék (megyei önkormányzatok) egyik legfontosabb feladatává**. A Tftv. 11. § értelmében a megyei önkormányzat kidolgozza és határozattal elfogadja a **megyei területfejlesztési koncepciót**, illetve a **megyei területfejlesztési programot**. A területfejlesztési program környezeti hatásainak vizsgálata az egyes tervek, illetve programok környezeti vizsgálatáról szóló 2/2005. (I.11.) Korm. rendelet alapján történik.

Jelen dokumentum **Szabolcs-Szatmár-Bereg megye 2021-2027 közötti időszakra vonatkozó operatív programja**, amelynek kidolgozására a megyei szintű területfejlesztési tervezés keretében került sor. Szabolcs-Szatmár-Bereg megye operatív programja a 218/2009. (X. 6.) Korm. rendelet alapján került kidolgozásra, amely meghatározza a program tartalmi követelményeit, struktúráját.

A területfejlesztési program a Pénzügyminisztérium által 2020. októberben közzétett „Útmutató a megyei önkormányzatok, a főváros és a kiemelt térségi fejlesztési tanácsok számára a területfejlesztési program elkészítéséhez” című módszertani útmutató előírásainak, ajánlásainak figyelembevételével készült el.

A területfejlesztési program operatív munkarészeiben megjelenő becsült költségigények indikatív összegek. A megyei fejlesztési elképzelések pontos forrásigényeit csak a 2021-2027-es időszak területi és ágazati operatív programjainak végleges elfogadása után lehet meghatározni.

A megye céljainak és prioritásainak összefoglalása

Szabolcs-Szatmár-Bereg megye 2030-ra vonatkozó jövőképe az alábbiak szerint fogalmazható meg:

“2030-ban Szabolcs-Szatmár-Bereg megye egy olyan hely, ahol jó élni.”

A helyzetértékelés fő következtetései és Szabolcs-Szatmár-Bereg megye 2030-ra elérni kívánt jövőképe alapján meghatározható a megye fejlesztésének **célrendszere**, a következő időszakra vonatkozó átfogó, stratégiai és horizontális célok.

Szabolcs-Szatmár-Bereg megye fejlesztési koncepciója három átfogó célt fogalmaz meg, amelyek tükrözik a megye értékválasztását, a fejlesztési célkitűzések fő irányát. A három átfogó cél elérése érdekében hét stratégiai cél került kijelölésre, amelyek közül négy tematikus cél, három területi cél. A kitűzött célok elérése az intelligens, fenntartható, befogadó növekedés, reziliencia, valamint a népesség- és családvédelem (mint horizontális célok) jegyében történik.

Szabolcs-Szatmár-Bereg megye célrendszere

A megfogalmazott stratégiai célok elérése érdekében támogató prioritások kerültek meghatározásra.

A stratégiai célok rendszeréhez hasonlóan a prioritások egy része tematikus (a megye teljes területét érintő, ágazati szemléletű prioritások), míg más részük területi fókuszú.

A megfogalmazásra került prioritások egy adott stratégiai cél elérését szolgálják, ennek köszönhetően a célok és prioritások közötti kapcsolat egyértelműen és világosan ábrázolható. A stratégiai célok és a prioritások kapcsolatát a következő ábra mutatja be:

* horizontális jellegű prioritás

1 TÁMOGATÁS SEGÍTSÉGÉVEL MEGVALÓSULÓ PROGRAMOK

A tervezett fejlesztések megvalósításának tervezhető finanszírozási keretét elsősorban a különböző **európai uniós források** jelentik, így lényegében valamennyi prioritás és intézkedés esetében uniós támogatási alapok bevonására lehet építeni, amelyet kiegészíthetnek **hazai költségvetési források** és a potenciális megvalósítók saját forrása. Ezek a pénzügyi keretek jelentik a területfejlesztési program indikatív költségvetésének (kb. 2 796 milliárd forint) finanszírozási hátterét.

Forrás megnevezése		Forrás jelentősége a program megvalósításában
Támogatásból megvalósítható programok forrása	Partnerségi Megállapodás operatív programjai	Az Európai Unió által támogatható kohéziós fejlesztések finanszírozása (ERFA, KA, ESZA+, ETHA alapok)
	Az „európai területi együttműködés” célkitűzés (Interreg) programjai	Határon átnyúló és transznacionális együttműködések kialakítása, illetve és erősítése Nemzetközi partnerekkel közösen megvalósítandó fejlesztések finanszírozása
	Hazai központi költségvetés	Az Európai Unió által támogatott fejlesztések hazai társfinanszírozásának biztosítása Állami fejlesztési célleírányzatok Dedikált fejlesztési források helyi önkormányzatok és egyéb területi vagy ágazati szereplők számára
Egyéb forrás	Megyében működő állami, önkormányzati, gazdasági, civil és egyházi szervezetek saját forrása	Az Európai Unió által támogatott fejlesztésekhez szükséges önerő biztosítása Saját forrásból megvalósítható kisebb léptékű infrastrukturális és soft jellegű beavatkozások finanszírozása

Az egyes prioritások részleteit bemutató táblázatok tartalmazzák többek között

- a tervezett tevékenységek indikatív forráskeretét,
- valamint a finanszírozás lehetséges forrását.

Utóbbi esetében a legtöbb tevékenységnél mind európai uniós, mind hazai források bevonásával is számolni kell, így általánosságban kijelenthető, hogy a Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Operatív Program prioritásai alapvetően támogatással megvalósuló programokat foglalnak magukban.

1.1 Európai uniós támogatással megvalósuló programok

Az **EU hosszú távú költségvetése és helyreállítási terve** mintegy 1824,3 milliárd eurót tesz ki a 2021 és 2027 közötti időszakban – ezen belül a kohéziós politika továbbra is kiemelt funkcióval rendelkezik. Magyarország számára folyó áron 20,25 milliárd eurót (kb. 5700 milliárd forintot) irányoztak elő, amelyet azonban előreláthatólag szigorúbb feltételek teljesítésével lehet majd igénybe venni. A magyarországi **operatív programok** a következők:

- Vállalkozásfejlesztési és Innovációs Operatív Program (VINOP),
- Zöld Infrastruktúra és Klímavédelmi Operatív Program (ZIKOP),
- Mobilitás Operatív Program (MIOP),
- Versenyképes Magyarország Operatív Program (VMOP),
- Humánfejlesztési Operatív Program (HOP),
- Digitális Megújulás Operatív Program (DIMOP) és
- Magyar Akvakultúra-fejlesztési Operatív Program (MAKOP).

Az önkormányzati hatáskörben megvalósítandó fejlesztések elsődleges forrását a VMOP jelenti, ezeket egyes tématerületeken kiegészíthetik más OP-k is (pl. okostelepülés-fejlesztés esetében a DIMOP, társadalmi felzárkózás témakörében a HOP, a városi szintű közlekedési beavatkozásoknál a MIOP, a turizmus és az örökségvédelem területén a VINOP). A vállalkozások mindenekelőtt a VINOP keretében számíthatnak támogatásra, de igénybe tudják majd venni a MAKOP forrásait is fejlesztéseik megvalósítására.

A fentiek mellett Magyarország **Helyreállítási és Alkalmazkodási Tervének** valamennyi komponense releváns lehet Szabolcs-Szatmár-Bereg megyében:

- az „A. komponens – Demográfia és köznevelés” esetében hangsúlyosan megjelenik a bölcsődei férőhelyek számának további növelése és a digitális oktatás feltételeinek javítása;

- a „B. komponens – Egyetemek megújítása” fontos szerepet játszhat a Nyíregyházi Egyetem megerősítésében és a megyei K+F+I tevékenységek ösztönzésében;
- a „C. komponens – Felzárkózó települések” egyik célterülete Szabolcs-Szatmár-Bereg megye lehet, ugyanis ez a komponens a 300 leghátrányosabb helyzetű település integrált fejlesztésére fókuszál;
- a „D. komponens – Vízgazdálkodás” több olyan területet is magában foglal, amely hangsúlyosan megjelenik a megyei prioritások között;
- az „E. komponens – Fenntartható zöld közlekedés” kiemelt figyelmet fordít a megyében is prioritásként kezelt vasútfejlesztésre;
- az „F. komponens – Energetika (zöld átállás)” keretében hangsúlyosan megjelenik a lakossági megújulóenergia-beruházások elősegítése is;
- a „G. komponens – Átállás a körforgásos gazdaságra” a hulladékgazdálkodást, az ipari szektort és a 2000 lakosnál kisebb települések szennyvíz kérdéskörének megoldását öleli fel;
- a „H. komponens – Digitalizációs reform” a versenyképesség szolgáltatásban elősegíti többek között a vállalkozások gyorsabb digitalizációját;
- az „I. komponens – Egészségügy” az egészségügyi szolgáltatások minőségének és elérhetőségének javítását célozza minden ellátási szinten.

Mindezekon felül a Közös Agrárpolitikához kapcsolódva az **Európai Mezőgazdasági Vidékfejlesztési Alap**ból is számos fejlesztés valósítható meg a vidéki térségekben – kiemelten jelen operatív program 8. és 9. prioritásán belül.

Ezenkívül a releváns **határmenti** (magyar-szlovák, magyar-román, magyar-szlovák-ukrán-román), **transznacionális** (pl. Interreg Central Europe, Duna Transznacionális Program, Interreg Europe) és közvetlen brüsszeli kifizetésű programokban (pl. Horizon 2020, Europe for Citizens, LIFE) is részt vehetnek a fejlesztések potenciális megvalósítói – különösen, de nem kizárólag a 3. prioritás (Komplex megyei menedzsment és marketing tevékenység megvalósítása) 5. intézkedése esetében, amely kifejezetten a határmenti és interregionális kapcsolatok erősítését célozza.

1.2 Hazai finanszírozású programok

Állami fejlesztési előirányzatok főként az EU-s támogatások hazai társfinanszírozásaként jelennek meg, a kizárólag magyar költségvetésből finanszírozott támogatási programok száma és keretösszege bizonytalan, de néhány mindenképpen kiemelendő Szabolcs-Szatmár-Bereg megye szempontjából:

- az Irinyi Terv a vállalkozások versenyképességének erősítéséhez járul hozzá vissza nem térítendő támogatások formájában;
- szintén az üzleti szereplőkre fektetik a hangsúlyt a HEPA Magyar Exportfejlesztési Ügynökség és Nemzeti, Kutatási, Fejlesztési és Innovációs Hivatal támogatásai;
- a Kisfaludy Program elsősorban a turisztikai szálláshelyfejlesztéseket támogatja (2030-ig mintegy 300 milliárd forinttal);
- a Jelenlét Program a hátrányos helyzetűek felzárkózását segíti;
- a Közfoglalkoztatási Program a helyi szinten kezelhető munkaerőpiaci problémák enyhítésében játszik szerepet;
- a Magyar Falu Program kisléptékű fejlesztéseket támogat a vidéki térségek népességmegtartó erejének növelése céljából;
- a Modern Városok Program elsősorban a centrumfunkciókat betöltő és gazdasági húzóerőt képviselő megyei jogú városok fejlesztésére fókuszál;
- a Nemzeti Együttműködési Alap a civil szervezetek társadalmi szerepvállalásának erősítését célozza;
- a Nemzeti Kulturális Alap a magyar kulturális élet finanszírozásának egyik meghatározó eszköze;
- a Népi Építészeti Program a népi épített örökség megőrzését tűzte ki célul, amelyre részben a megye falusi turizmusa is épül;
- a Tanyafejlesztési Program a sajátos magyar, a megye számos településére jellemző életformát preferáló lakosság életminőségének emelésére koncentrálna;

Ezekon kívül a települések számíthatnak dedikált forrásokra – célzottan egy-egy kiemelt beruházás előkészítésére és/vagy megvalósítására is.

2 A TERVEZETT FEJLESZTÉSI ELKÉPZELÉSEK MEGYEI PRIORITÁSOK SZERINTI CSOPORTOSÍTÁSBAN

Szabolcs-Szatmár-Bereg megye 2014-2020 közötti időszakra vonatkozó fejlesztési stratégiája **három átfogó célt** jelölt ki, amelyek érvényesek maradnak a 2021-2027 közötti periódusban is:

- **Aktív megye:** Értékteremtő közfoglalkoztatás és az aktivitás növelése
- **Szolidáris megye:** A szegénység felszámolása és a leszakadó térségek felzárkóztatása
- **Vonzó megye:** Vonzó természeti, társadalmi, kulturális és gazdasági környezet megteremtése

A három legmagasabb hierarchikus szintű célok alá **hét stratégiai cél** került kijelölésre. Ezek közül négy ágazati és három terület célként került megfogalmazásra. Az ágazati jellegű stratégiai célok és az ezek megvalósítását szolgáló **prioritások** az alábbiak:

- **Versenyképes élelmiszergazdaság:** Az agrárgazdaság erősítése fókuszált módon
→ *Kapcsolódó prioritás:* A megyei élelmiszergazdaság piacorientált megerősítése
- **Zöld megye:** Zöldgazdaság, klímabarát energiagazdálkodás, a klímaváltozáshoz való alkalmazkodás
→ *Kapcsolódó prioritás:* Hatékony környezetgazdálkodás és klímaváltozáshoz való alkalmazkodás megteremtése
- **Proaktív megye:** A megyei szintű gazdasági, társadalmi önszerveződés feltételeinek kialakítása
→ *Kapcsolódó prioritás:* Komplex megyei menedzsment és marketing tevékenység megvalósítása
- **Képzett megye:** Rugalmas szakképzési, felsőoktatási és innovációs környezet kialakítása
→ *Kapcsolódó prioritás:* A megye gazdasági fejlődését elősegítő oktatási és innovációs rendszer kialakítása

A versenyképes élelmiszergazdaság a térség gazdaságfejlesztésének legfontosabb húzóágazatát azonosítja, amely egyben a megyei munkahelyteremtés kulcságazata. Ez az ágazati cél az aktív megye átfogó célhoz járul hozzá. A zöld megye stratégiai irány két átfogó célkitűzés alá rendeződik, egyrészt adekvát választ ad a környezetiparon keresztül az aktív megye munkahelyteremtési és foglalkoztatási célkitűzéseire, másrészt érdemben járul hozzá egy vonzó természeti környezet megteremtéséhez (vonzó megye átfogó cél). A proaktív megye stratégiai cél mindhárom átfogó célhoz kapcsolva katalizál társadalmi és gazdasági együttműködési rendszereket, amelyek hozzájárulnak a térség versenyképességének javulásához és a társadalmi kohézió erősítéséhez. A képzett megye egy versenyképes társadalom és egy gazdasági igényeket kiszolgáló oktatási és innovációs környezet létrehozását támogatja, továbbá a leszakadó társadalmi rétegek munkaerő piaci esélyeinek javulását is, ebből adódóan mindhárom átfogó cél teljesülését segíti (Aktív megye, Vonzó megye).

A három területi cél és azok elérését szolgáló prioritások a következők:

- **Fejlett centrum:** A megye gazdasági, foglalkoztatási, közszolgáltatási és kulturális centrumának fejlesztése
→ *Kapcsolódó prioritás:* A megyeszékhely komplex, integrált fejlesztése
- **Dinamizálódó centrumok és szolgáltató járásközpontok:** A megyei gazdasági decentrumainak és járásközpontjainak funkcióbővítése és összehangolt fejlesztése
→ *Kapcsolódó prioritások:* A megye versenyképes decentrumainak fejlesztése
A megye járásközpontjainak és kisvárosainak funkcióbővítő fejlesztése
- **Élhető vidék és felzárkózó külső perifériák:** A megye külső perifériáinak komplex felzárkóztatása és a vidéki térségek integrált fejlesztése
→ *Kapcsolódó prioritások:* Élhető vidéki térségek megteremtése
A külső perifériák felzárkóztatása

A leszakadó rétegek – ezen belül a romák – felzárkózása
(horizontális jellegű prioritás)

A fejlett centrum és dinamizálódó decentrumok azoknak a gazdaságilag fejlett és idegenforgalmilag attraktív városoknak a fejlesztését célozza, amelyek hozzájárulhatnak a megye vonzóbbá válásához és a turistaforgalom és az ipari befektetések arányának növekedéséhez (Vonzó megye átfogó célban megfogalmazottakhoz), ezáltal a foglalkoztatás növekedéséhez (Aktív megye átfogó célban megfogalmazottakhoz). A járásközpontok fejlesztésének kiemelt feladata, hogy a megye területén egy egységesen fejlett, minőségi közszolgáltatási rendszert teremtsen meg. Az élhető vidék és felzárkózó külső perifériák stratégiai célkitűzés a szolidáris megye átfogó cél által megfogalmazottak teljesülését támogatja, elsősorban leszakadó külső perifériák és a nehéz helyzetben lévő rurális térségek területi felzárkóztatását (területi szolidaritás).

A tervezett intézkedések összefoglaló táblázata prioritásonkénti csoportosításban

Prioritások	Intézkedések
1. A megyei élelmiszergazdaság piacorientált megerősítése	1. A megyei élelmiszergazdaság piacorientált megerősítése
	2. Erős helyi termékpolitika kialakítása
	3. Az agrárgazdaság versenyképes ágazatainak fejlesztése, megszervezése termelői integrációk keretében
	4. Az innováció, a kutatás-fejlesztés erősítése, ösztönzése az agrárgazdaságban
	5. Versenyképes mezőgazdasági termelés feltételeinek megteremtése
	6. Technológia és telephely fejlesztés
2. Hatékony környezetgazdálkodás és klímaváltozáshoz való alkalmazkodás megteremtése	1. Komplex, település szintű környezetvédelmi beruházások megvalósítása
	2. Komplex vízgazdálkodási program kialakítása
	3. Energiahatékonyság növelése, megújuló energiaforrások használatának ösztönzése
	4. Környezetbarát mobilitás feltételeinek erősítése
	5. Megyei hulladékgazdálkodás fejlesztése
	6. Természetvédelem és élővilág védelem
3. Komplex megyei menedzsment és marketing tevékenység megvalósítása	1. Aktív megyei befektetésösztönzés
	2. Összehangolt megyei turizmusfejlesztés és koordináció
	3. Megyei identitástudat erősítése, közösségfejlesztési programok támogatása
	4. Vállalkozásfejlesztés, vállalkozói kultúra fejlesztése
	5. Határmenti és interregionális kapcsolatok erősítése
	6. Közösségi megújulást szolgáló szemléletformálás
4. A megye gazdasági fejlődését elősegítő oktatási és innovációs rendszer kialakítása	1. Tudományos és szolgáltató bázis kialakítása, innovációs környezet fejlesztése
	2. Piacorientált szak- és felnőttoktatás kialakítása, élethosszig tartó tanulás feltételeinek fejlesztése
	3. Gyermejjóléti alapellátás, óvodai ellátás fejlesztése, idősgondozás infrastrukturális feltételeinek fejlesztése
	4. Oktatáshoz való hozzáférés javítása, lemorzsolódás csökkentése
	5. Versenyképes felsőfokú oktatás feltételeinek megteremtése
	6. Foglalkoztathatóság javítása
5. A megyeszékhely komplex, integrált fejlesztése	1. A megyeszékhely gazdaságának foglalkoztatásorientált fejlesztése
	2. A közlekedési hálózat fejlesztése
	3. A megyeszékhely turisztikai fejlesztése
	4. Közszolgáltatások fejlesztése, középületek infrastrukturális és energiahatékonysági fejlesztése
	5. Városrehabilitáció, közterületek fejlesztése
	6. Bokortanyák fejlesztése
6. A megye versenyképes decentrumainak fejlesztése	1. Gazdasági centrum funkció megerősítése, vállalkozói környezet fejlesztése infrastrukturális beruházásokkal és a szolgáltatások színvonalának növelésével
	2. A decentrumok elérhetőségének javítása és környezetbarát települési közlekedésfejlesztés megvalósítása
	3. Térségi szintű integrált és komplex turizmusfejlesztés
	4. Települési környezet integrált fejlesztését célzó beruházások megvalósítása
7. A megye járásközpontjainak és kisvárosainak funkcióbővítő fejlesztése	1. Az érintett településeken a közszolgáltatások és a közigazgatás minőségi fejlesztése
	2. Helyi gazdaság fejlesztése a megye járásközpontjaiban és kisvárosaiban

Prioritások	Intézkedések
	3. A települések elérhetőségének javítása a környezetbarát közlekedés fejlesztése által
	4. Települési környezet integrált fejlesztését célzó beruházások megvalósítása
8. Élhető vidéki térségek megteremtése	1. Elzárt térségek fizikai izolációjának oldása
	2. Érintett települések lakossági közszolgáltatásainak bővítése és minőségi fejlesztése
	3. Vidéki közösségek fejlesztése
	4. A turizmus komplex fejlesztése a vidéki térségekben
	5. A vidéki térségek önellátó szerepének erősítése
	6. Szociális gazdaság fejlesztése a rurális térségekben
	7. Vonzó vidéki környezet és életminőség megteremtése
9. A külső perifériák felzárkóztatása	1. Alternatív helyi gazdaságfejlesztés a Szatmár-beregi térségben
	2. A Szatmár-beregi kultúrtáj turisztikai célú fejlesztése
	3. Elzárt térségek izolációjának oldása
	4. Külső perifériák közösségeinek fejlesztése
	5. Szociális gazdaság fejlesztése
10. A leszakadó rétegek – ezen belül a romák – felzárkóztatása	1. A hátrányos helyzetű csoportok lakhatási körülményeinek javítása
	2. A hátrányos helyzetű csoportok, illetve térségek foglalkoztatási helyzetének javítása, alternatív helyi foglalkoztatás erősítése
	3. Célzott oktatási-nevelési intézkedések hátrányos helyzetű csoportok számára, lemorzsolódás csökkentése
	4. A hátrányos helyzetű csoportok, közösségek egészségi állapotának javítása
	5. Közösségfejlesztés

2.1 1. prioritás: A megyei élelmiszergazdaság piacorientált megerősítése

Szabolcs-Szatmár-Bereg megye gazdaságában lényeges szerepet tölt be a mezőgazdaság (a GDP, az alkalmazásban állók és a működő vállalkozások gazdasági ágak szerinti megoszlása is a mezőgazdaság országos átlagnál nagyobb súlyát tükrözi). A megye jelentős szerepet tölt be az ország növénytermesztésében. A mezőgazdaság struktúrájában a munkaigényes ágazatok dominálnak. Az éghajlat számos növénykultúra termelésére kiváló lehetőségeket nyújt, így alakultak ki azok a tradicionális, jellegzetes termékek (szabolcsi alma, nyírségi burgonya, dohány, napraforgó, szatmári szilva), amelyek termőhelyi körzeteiben speciális szakismeret halmozódott fel. Ugyanakkor a mezőgazdasági termelést bizonyos környezeti és egyéb tényezők nehezítik (kedvezőtlen talajminőség, kiszámíthatatlan időjárási körülmények, elaprózott birtokszerkezet, javuló, de továbbra is hiányos infrastrukturális feltételek). Az előállított mezőgazdasági termékek jelentős hányada komoly hozzáadott érték nélkül, alacsony feldolgozottsági szinten hagyja el a megyét. A megyei gazdaságfejlesztés egyik kulcsterülete az élelmiszergazdaság piacorientált fejlesztése, versenyképességének növelése.

2.1.1 A prioritáshoz kapcsolódó elérendő célok részletes meghatározása

Kapcsolódás a releváns, 2021-2027 közötti programozási időszak európai uniós szakpolitikai célkitűzéseivel¹

1. Intelligensebb Európa – innovatív és intelligens gazdasági átalakulás
2. Zöldebb, karbonszegény Európa – tiszta és méltányos energetikai átállás, a zöld és kék beruházás, a körforgásos gazdaság, az éghajlatváltozáshoz való alkalmazkodás és a kockázatmegelőzés és -kezelés

Kapcsolódó megyei stratégiai cél

Versenyképes élelmiszergazdaság – Az agrárgazdaság erősítése fókuszált módon

A prioritás specifikus céljai

- Versenyképes, az élelmiszeripart kiszolgáló megyei agrárgazdaság megteremtése, a megyei agrárgazdaság versenyelőnyökkel rendelkező ágazatainak megerősítése;
- Szabolcs-Szatmár-Bereg megye élelmiszeripari exportrészesedésének növelése;
- Versenyképes megyei élelmiszergazdaság megteremtése az ágazat innovációs készségének és képességének erősítésével, valamint az ágazat technológiai korszerűsítésével;
- Magas minőségű, helyi mezőgazdasági termékeken alapuló élelmiszeripari kínálatfejlesztés, a megyei élelmiszergazdaság elmozdítása az alapanyag előállítástól a késztermék előállításra.

A prioritás területi specifikuma

A prioritás Szabolcs-Szatmár-Bereg megye teljes területét érinti, kiemelten a rurális, a vidékies és tanyás térségeket.

2.1.2 A prioritás részletes tartalmának bemutatása

A megyei élelmiszergazdaság versenyképességének javítása egy integrált beavatkozás sorozatot igényel, amely magában foglalja a termelési és feldolgozási kapacitások fejlesztését, a technológiafejlesztést, a szervezetfejlesztést, az innovációképesség javítását és az exportképesség

¹ Az Európai Parlament és a Tanács vonatkozó CPR rendelettervezete (COM(2018) 375 final, 2018/0196(COD)) határozta meg a 2021-2027 közötti időszak 5 szakpolitikai célkitűzését:

1. Intelligensebb Európa – innovatív és intelligens gazdasági átalakulás,
2. Zöldebb, karbonszegény Európa – tiszta és méltányos energetikai átállás, a zöld és kék beruházás, a körforgásos gazdaság, az éghajlatváltozáshoz való alkalmazkodás és a kockázatmegelőzés és -kezelés
3. Jobban összekapcsolt Európa – mobilitás és regionális IKT-összekapcsoltság,
4. Szociálisabb Európa – a szociális jogok európai pillérének végrehajtása,
5. A polgárokhoz közelebb álló Európa – a városi, vidéki és part menti térségek fenntartható és integrált fejlesztése helyi kezdeményezések révén.

fejlesztését. A megyei élelmiszergazdaságnak a sérülékeny alapanyaggyártástól el kell mozdulnia a késztermék előállítás irányába, olyan minőségi feldolgozott termékek gyártását szükséges segíteni, amelyek piacképesek.

Ennek érdekében az alábbi hat intézkedés fogalmazható meg:

- A megyei élelmiszergazdaság piacorientált megerősítése
- Erős helyi termékpolitika kialakítása
- Az agrárgazdaság versenyképes ágazatainak fejlesztése, professzionális megszervezése termelési integrációk keretében
- Az innováció, a kutatás-fejlesztés erősítése, ösztönzése az agrárgazdaságban
- Versenyképes mezőgazdasági termelés feltételeinek megteremtése
- Technológia és telephelyfejlesztés

1. intézkedés: A megyei élelmiszergazdaság piacorientált megerősítése

Az intézkedés célja a Szabolcs-Szatmár-Bereg megyei élelmiszeripari termékek piacra jutásának segítése a nemzetközi piacokon, az élelmiszergazdaságban érintett versenyképes vállalatok nemzetköziesedésének támogatása. Hosszabb távra kell a megyei fejlesztéspolitikában pozícionálni az élelmiszergazdaságot, ennek érdekében segíteni szükséges a megyei élelmiszeripari termékek piacra jutását a nemzetközi piacokon, infrastruktúra és szolgáltatás fejlesztés támogatásával, különös tekintettel a termelői együttműködésben létrehozott feldolgozó kapacitásokra. Szükséges egy célzott külpiazi marketingstratégia kialakítása, amely keresletnövekedést generál a megyei élelmiszergazdaság számára. A hazai vállalkozásokat, főleg az önálló növekedési potenciállal rendelkező hazai kkv-kat indokolt támogatni ezen a területen. Meghatározó a versenyképes ágazatok nemzetközi brand építésének támogatása, mivel jelentős forrásokat igényel és ez biztosíthatja a külföldi piaci jelenlétet.

Az intézkedéshez kapcsolódó tevékenységek:

- 1.1 Mezőgazdasági és élelmiszeripari termékek piacra jutását segítő infrastruktúra és szolgáltatás fejlesztés támogatása
- 1.2 Agrárvállalkozások marketing tevékenységének támogatása elsősorban a külföldi piacokra történő kijutás érdekében

2. intézkedés: Erős helyi termékpolitika kialakítása

Az intézkedés célja a minőségi kínálatfejlesztés ösztönzése az élelmiszeriparban, elsősorban olyan helyi termékek létrehozása, amelyek helyi mezőgazdasági termékeken alapuló késztermékek. Az intézkedés másik célkitűzése ezeknek a helyi termékeknek a piacra jutásának segítése, illetve hozzá kapcsolódó keresletélénkítő folyamatok generálása. Szükséges a rövid ellátási láncok (REL) működésének ösztönzése, melynek során az élelmiszer a lehető legrövidebb utat teszi meg a termőföldtől a fogyasztásig. A REL-ből származó helyi termékek megvásárlása elősegíti a helyi gazdaság fejlesztését, emellett az élelmiszer útjának minimalizálásával a környezetterhelés is jelentősen csökken.

Az intézkedéshez kapcsolódó tevékenységek:

- 2.1 Helyi termékek előállítását és piacra juttatását támogató tanácsadási programok indítása
- 2.2 Helyi termékek késztermékké alakításának, termelésének és piacra vitelének támogatása
- 2.3 Helyi termékekhez kapcsolódó tudatosítás, fogyasztásösztönzés, marketing tevékenység
- 2.4 Rövid ellátási láncok (REL) működésének ösztönzése

3. intézkedés: Az agrárgazdaság versenyképes ágazatainak fejlesztése, megszervezése termelői integrációk keretében

A versenyképes élelmiszergazdaság megteremtése érdekében elsősorban azoknak az agrárgazdaságoknak a fejlesztése szükséges, amelyek növekedést produkálnak és sikereket érnek el a piacon (pl. nagy munkaerőigényes, versenyképes biotermelés feltételeinek fejlesztése). Az intézkedés beavatkozási területe a termelés és feldolgozás megszervezése, amely lehetővé teszi a teljes agrárvertikum hálózatosodását az alapanyag termeléstől a késztermék piacra jutásáig (2020-ban

létrejött Magyarországon a termelői integrációs szervezet intézménye), illetve a beszállítói képességek fejlesztése.

Az intézkedéshez kapcsolódó tevékenységek:

- 3.1 Klaszteresedés támogatása az élelmiszergazdaságban, termelői integrációk megerősítése
- 3.2 Beszállítói programok generálása az élelmiszergazdaságban

4. intézkedés: Az innováció, a kutatás-fejlesztés erősítése, ösztönzése az agrárgazdaságban

Az intézkedés elsősorban olyan térségi kísérleti fejlesztések előkészítését, kidolgozását, megvalósítását támogatja az agrárgazdaságban, amely tudástranszferek mechanizmusain keresztül adaptálódik a megyei élelmiszergazdaságban a magas hozzáadott értéket képviselő termékek előállítására érdekében. A tudásgazdaságban kulcskérdés az élelmiszergazdaság innovációs képességének javítása. Ennek érdekében szükséges támogatni a versenyképes, önálló növekedési potenciállal rendelkező megyei agrárgazdaságokban a piaci igényekhez illeszkedő az alap és alkalmazott kutatásokat az élelmiszertermelés, az élelmiszerfeldolgozás és az élelmiszerbiztonság területén, segíteni kell a technológiai know-how hasznosulását, a kockázati tőke bevonásának erősítését az agrárgazdaságban. Különösen fontos a funkcionális élelmiszerek kifejlesztése és piacra vezetésének segítése.

Az intézkedéshez kapcsolódó tevékenységek:

- 4.1 Alap és alkalmazott térségi kutatások támogatása
- 4.2 Technológiai know-how hasznosulásának támogatása az élelmiszergazdaságban

5. intézkedés: Versenyképes mezőgazdasági termelés feltételeinek megteremtése

Az intézkedés célja a meglévő öntözési rendszerek, vízi létesítmények víztakarósebb, hatékonyabb vízfelhasználást célzó korszerűsítése, a vízvisszatartás elősegítése, valamint az öntözőberendezések hatékonyságának a javítása, hozzájárulva ezzel a komplex vízgazdálkodás rendszeréhez. A vízhiány, szárazság és az aszály hosszú távú, kiszámítható, és lehetséges mértékű megelőzését, a károk enyhítését a mezőgazdaságot szolgáló vízgazdálkodási infrastruktúrán keresztül – valamint az öntözési feltételek Hajdú-Bihar megyével közösen végrehajtott bővítésével – kell és lehet megvalósítani.

Az intézkedéshez kapcsolódó tevékenységek:

- 5.1 Öntözési rendszerek, vízvisszatartás fejlesztése
- 5.2 Természeti károk elleni védekezés korszerűsítése

6. intézkedés: Technológia és telephelyfejlesztés

Elsősorban azoknak az agrárgazdaságoknak a fejlesztése szükséges, amelyek növekedést produkálnak és sikereket érnek el a piacon (elsősorban zöldség- és különösen a gyümölcsstermelésfejlesztése, baromfi ágazat fejlesztése, biotermelés fejlesztése). Az intézkedés magában foglalja az agrárgazdaság teljes vertikumán belül a termelői, taroló és feldolgozó kapacitások infrastrukturális fejlesztéseit. Ennek során szükséges megteremteni az élelmiszeripar versenyképes területeinek stabil nyersanyagellátását, másrészt fókuszálni kell a feldolgozó kapacitások bővítésére és minőségi fejlesztésére.

Az intézkedéshez kapcsolódó tevékenységek:

- 6.1 Telephelyfejlesztés támogatása az élelmiszergazdaságban
- 6.2 Meleg- és üvegházi kertészet fejlesztése
- 6.3 Termesztési technológiák és állattartó telepek korszerűsítése
- 6.4 Az élelmiszerfeldolgozás korszerűsítése
- 6.5 Minőségbiztosítást célzó technológiai fejlesztések támogatása

2.1.2.1 **Finanszírozandó fejlesztési kezdeményezések, programok összefoglaló táblája**

Prioritás azonosítója, neve:		1. prioritás: A megyei élelmiszergazdaság piacorientált megerősítése								
Sorszám	Intézkedés és fejlesztési kezdeményezés (program) megnevezése	Fejlesztési kezdeményezés, program területi specifikumai	Jellemző kedvezményezettek köre	Célcsoport megjelölése	Fejlesztési kezdeményezés, program ütemezése	Fejlesztési kezdeményezés, program költségigénye (Indikatív, teljes összeg, (millió Ft))	Finanszírozó forrás (uniós, nemzetközi, hazai stb.)	Kapcsolódó EU szakpolitikai ölétkitűzés	Fejlesztési kezdeményezéshez, programhoz kapcsolódó eredmény és output indikátorok	Együttműködésben megvalósuló fejlesztési kezdeményezés, program (igen/nem)
1. A megyei élelmiszergazdaság piacorientált megerősítése										
1.1.	Mezőgazdasági és élelmiszeripari termékek piacra jutását segítő infrastruktúra és szolgáltatás fejlesztés támogatása, különös tekintettel a termelői együttműködésben létrehozott feldolgozó kapacitásokra	A megye teljes területe, kiemelten a rurális térségek	önkormányzatok, önkormányzati többségi tulajdonú vállalkozások, magánvállalkozások	az érintett területek önkormányzatai, vállalkozásai és lakossága	2021-2027	4 000	EU, hazai	1. Intelligensebb Európa	Létrehozott piacra jutást segítő szolgáltatások, infrastruktúrák száma (db), Az élelmiszeripari export növekedése (%)	igen
1.2.	Agrárvállalkozások marketing tevékenységének támogatása elsősorban a külföldi piacokra történő kijutás érdekében	A megye teljes területe, kiemelten a rurális térségek	önkormányzatok, önkormányzati többségi tulajdonú vállalkozások, magánvállalkozások	az érintett területek önkormányzatai, vállalkozásai és lakossága	2021-2027	6 000	EU, hazai	1. Intelligensebb Európa	Külföldi marketing akciók száma (db), Az élelmiszeripari export növekedése (%)	igen
2. Erős helyi termékpolitika kialakítása										
2.1.	Helyi termékek előállítását és piacra juttatását támogató tanácsadási programok indítása	A megye teljes területe, kiemelten a rurális térségek	önkormányzati többségi tulajdonú vállalkozások, magánvállalkozások	az érintett területek vállalkozásai és lakossága	2021-2027	4 000	EU, hazai	1. Intelligensebb Európa	A tanácsadási programba bevont szervezetek száma (db), Helyi termékek arányának növekedése az élelmiszerkereskedelemben (%)	igen
2.2.	Helyi termékek késztermékké alakításának, termelésének és piacra vitelének támogatása	A megye teljes területe, kiemelten a rurális térségek	önkormányzatok, önkormányzati többségi tulajdonú vállalkozások, magánvállalkozások	az érintett területek önkormányzatai, vállalkozásai és lakossága	2021-2027	6 000	EU, hazai	1. Intelligensebb Európa	A támogatás hatására piacra vezetett helyi termékek száma (db), Helyi termékek arányának növekedése az élelmiszerkereskedelemben (%)	igen
2.3.	Helyi termékekhez kapcsolódó tudatosítás, fogyasztásösztönzés, marketing tevékenység	A megye teljes területe, kiemelten a rurális térségek	önkormányzatok, önkormányzati többségi tulajdonú vállalkozások, magánvállalkozások, civil szervezetek, magánszemélyek,	az érintett területek vállalkozásai és lakossága	2021-2027	4 000	EU, hazai	1. Intelligensebb Európa	A marketing tevékenységgel elért lakosság nagysága (db), Helyi termékek arányának növekedése az élelmiszerkereskedelemben (%)	igen

Prioritás azonosítója, neve:		1. prioritás: A megyei élelmiszergazdaság piacorientált megerősítése								
Sor-szám	Intézkedés és fejlesztési kezdeményezés (program) megnevezése	Fejlesztési kezdeményezés, program területi specifikumai	Jellemző kedvezményezettek köre	Célcsoport megjelölése	Fejlesztési kezdeményezés, program ütemezése	Fejlesztési kezdeményezés, program költségigénye (Indikatív, teljes összeg, (millió Ft))	Finanszírozó forrás (uniós, nemzetközi, hazai stb.)	Kapcsolódó EU szakpolitikai célkitűzés	Fejlesztési kezdeményezéshez, programhoz kapcsolódó eredmény és output indikátorok	Együttműködésben megvalósuló fejlesztési kezdeményezés, program (igen/nem)
2.4.	Rövid ellátási láncok (REL) működésének ösztönzése	A megye teljes területe, kiemelten a rurális térségek	önkormányzatok, önkormányzati többségi tulajdonú vállalkozások	az érintett területek vállalkozásai és lakossága	2021-2027	6 000	EU, hazai	1. Intelligensebb Európa	Helyi együttműködésekbe bevont vállalkozások száma (db) Helyi termékek arányának növekedése az élelmiszerkereskedelemben (%)	igen
3. Az agrárgazdaság versenyképes ágazatainak fejlesztése, megszervezése termelői integrációk keretében										
3.1.	Klaszteresedés támogatása az élelmiszer-gazdaságban, termelői integrációk megerősítése	A megye teljes területe, kiemelten a rurális térségek	vállalkozások, konzorciumok, klaszter szervezetek	kis- és közép-vállalkozások	2021-2027	13 000	EU, hazai	1. Intelligensebb Európa	Fejlesztéssel érintett termelői integrációk száma (db) A kkv-k export-árbevételének a teljes kkv árbevételhez viszonyított részaránya (%)	igen
3.2.	Beszállítói programok generálása az élelmiszer-gazdaságban	A megye teljes területe, kiemelten a rurális térségek	magánvállalkozások, nonprofit vállalkozások	kis- és közép-vállalkozások	2021-2027	14 000	EU, hazai	1. Intelligensebb Európa	Létrehozott beszállítói programokba bevont vállalkozások száma (db) A kkv-k export-árbevételének a teljes kkv árbevételhez viszonyított részaránya (%)	igen
4. Az innováció, a kutatás-fejlesztés erősítése, ösztönzése az agrárgazdaságban										
4.1.	Alap és alkalmazott térségi kutatások támogatása	A megye teljes területe, kiemelten a rurális térségek	magánvállalkozások, nonprofit vállalkozások	magánvállalkozások, nonprofit vállalkozások	2021-2027	10 000	EU, hazai	1. Intelligensebb Európa	Támogatott kísérleti fejlesztések száma (db) Támogatások eredményeként megvalósított innovációs és K+F projektek (db)	nem
4.2.	Technológiai know-how hasznosulásának támogatása az élelmiszer-gazdaságban	A megye teljes területe, kiemelten a rurális térségek	mezőgazdasági termelők, fiatal gazdák mikro- és kis- és középvállalkozó élelmiszer-feldolgozók	mezőgazdasági termelők, vállalkozások, lakosság	2021-2027	10 000	EU, hazai	1. Intelligensebb Európa	Támogatott kísérleti fejlesztéseket megvalósító vállalkozások száma (db) Támogatások eredményeként megvalósított innovációs és K+F projektek (db)	nem
5. Versenyképes mezőgazdasági termelés feltételeinek megteremtése										
5.1.	Öntözési rendszerek, víz visszatartás fejlesztése	A megye teljes területe, kiemelten a	mezőgazdasági termelők, induló mezőgazdasági vállalkozások	mezőgazdasági termelők, vállalkozások, lakosság	2021-2027	20 000	EU, hazai	2. Zöldebb, karbon-szegény Európa	Támogatásban részesülő vállalkozások száma (db) Vízfelhasználás hatékonyságának javítása (%)	nem

Prioritás azonosítója, neve:		1. prioritás: A megyei élelmiszergazdaság piacorientált megerősítése								
Sor-szám	Intézkedés és fejlesztési kezdeményezés (program) megnevezése	Fejlesztési kezdeményezés, program területi specifikumai	Jellemző kedvezményezettek köre	Célcsoport megjelölése	Fejlesztési kezdeményezés, program ütemezése	Fejlesztési kezdeményezés, program költségigénye (Indikatív, teljes összeg, (millió Ft))	Finanszírozó forrás (uniós, nemzetközi, hazai stb.)	Kapcsolódó EU szakpolitikai önkéntes	Fejlesztési kezdeményezéshez, programhoz kapcsolódó eredmény és output indikátorok	Együttműködésben megvalósuló fejlesztési kezdeményezés, program (igen/nem)
		rurális térségek								
5.2.	Természeti károk elleni védekezés korszerűsítés	A megye teljes területe, kiemelten a rurális térségek	mezőgazdasági termelők, Induló mezőgazdasági vállalkozás	mezőgazdasági termelők, vállalkozások, lakosság	2021-2027	15 000	EU, hazai	2. Zöldebb, karbon-szegény Európa	Támogatásban részesülő vállalkozások száma (db) Vízfelhasználás hatékonyságának javítása (%)	nem
6. Technológia és telephely fejlesztés										
6.1.	Telephelyfejlesztés támogatása az élelmiszer-gazdaságban	A megye teljes területe, kiemelten a rurális térségek	mezőgazdasági termelők, induló mezőgazdasági vállalkozások	mezőgazdasági termelők, vállalkozások, lakosság	2021-2027	20 000	EU, hazai	1. Intelligensebb Európa	Támogatásban részesülő vállalkozások száma (db) Mezőgazdasági termelési érték növekedése (%)	nem
6.2.	Meleg és üvegházi kertészet fejlesztése	A megye teljes területe, kiemelten a rurális térségek	mezőgazdasági termelők, induló mezőgazdasági vállalkozások	mezőgazdasági termelők, vállalkozások, lakosság	2021-2027	5 000	EU, hazai	1. Intelligensebb Európa	Támogatásban részesülő vállalkozások száma (db) Állattenyésztés és kertészet részesedésének növekedése a mezőgazdasági termelési értékéből (%)	nem
6.3.	Termesztési technológiák és állattartó telepek korszerűsítése	A megye teljes területe, kiemelten a rurális térségek	mezőgazdasági termelők, induló mezőgazdasági vállalkozások	mezőgazdasági termelők, vállalkozások, lakosság	2021-2027	5 000	EU, hazai	1. Intelligensebb Európa	Támogatásban részesülő vállalkozások száma (db) Állattenyésztés és kertészet részesedésének növekedése a mezőgazdasági termelési értékéből (%)	nem
6.4.	Az élelmiszer feldolgozás korszerűsítése	A megye teljes területe, kiemelten a rurális térségek	mezőgazdasági termelők, induló mezőgazdasági vállalkozások	mezőgazdasági termelők, vállalkozások, lakosság	2021-2027	8 000	EU, hazai	1. Intelligensebb Európa	Támogatásban részesülő vállalkozások száma (db) Mezőgazdasági termelési érték növekedése (%)	nem
6.5.	Minőségbiztosítást célzó technológiai fejlesztések támogatása	A megye teljes területe, kiemelten a rurális térségek	mezőgazdasági termelők, induló mezőgazdasági vállalkozások	mezőgazdasági termelők, vállalkozások, lakosság	2021-2027	2 000	EU, hazai	1. Intelligensebb Európa	Minőségbiztosítási rendszerekbe bevont vállalkozások száma (db) Mezőgazdasági termelési érték növekedése (%)	nem

2.1.2.2 Az intézkedések pénzügyi ütemterve

Intézkedés megnevezése	Indikatív forrás 2021-2024 (millió Ft)	Indikatív forrás 2025-2027 (millió Ft)	Indikatív forrás 2021-2027 összesen (millió Ft)
1. A megyei élelmiszergazdaság piacorientált megerősítése	5 000	5 000	10 000
2. Erős helyi termékpolitika kialakítása	3 000	3 000	6 000
3. Az agrárgazdaság versenyképes ágazatainak fejlesztése, megszervezése termelői integrációk keretében	13 500	13 500	27 000
4. Az innováció, a kutatás-fejlesztés erősítése, ösztönzése az agrárgazdaságban	10 000	10 000	20 000
5. Versenyképes mezőgazdasági termelés feltételeinek megteremtése	17 500	17 500	35 000
6. Technológia és telephely fejlesztés	20 000	20 000	40 000
Összesen	69 000	69 000	138 000

2.2 2. prioritás: Hatékony környezetgazdálkodás és klímaváltozáshoz való alkalmazkodás megteremtése

Szabolcs-Szatmár-Bereg megye jelenlegi energiahordozó-szerkezetében még mindig elenyésző szerepet játszik a megújuló energiaforrások részesedése, azonban a megye viszonylag jó adottságokkal rendelkezik a megújuló energiaforrások felhasználása területén és ezen energiahordozók felhasználása növekvő mértékű. Hazánkban az átlaghőmérséklet emelkedése mellett a következő évtizedekre az éves csapadék átlagos mennyiségének csökkenése és a csapadékeloszlás átrendeződése várható, továbbá a szélsőséges időjárási események gyakoriságának és intenzitásának növekedése, szárazság és vízbőség (ár-, belvíz). A megye árvízi és belvízi veszélyeztetettsége mind országos, mind nemzetközi összehasonlításban kiemelkedően magas, emellett jelentős gazdasági, szociális és környezeti károkat okoznak az aszályok is. A klímaváltozás szoros összefüggésben van vízkészletekkel és vízgazdálkodással is.

2.2.1 A prioritáshoz kapcsolódó elérendő célok részletes meghatározása

Kapcsolódás a releváns, 2021-2027 közötti programozási időszak európai uniós szakpolitikai célkitűzéseivel

2. Zöldebb, karbonszegény Európa – tiszta és méltányos energetikai átállás, a zöld és kék beruházás, a körforgásos gazdaság, az éghajlatváltozáshoz való alkalmazkodás és a kockázatmegelőzés és -kezelés

3. Jobban összekapcsolt Európa – mobilitás és regionális IKT-összekapcsoltság

Kapcsolódó megyei stratégiai cél

Zöld megye – Zöldgazdaság, klímabarát energiagazdálkodás, a klímaváltozáshoz való alkalmazkodás

A prioritás specifikus céljai

- Szabolcs-Szatmár-Bereg megye természeti erőforrásainak hatékonyabb felhasználása érdekében a vízkészletekkel való tervszerű gazdálkodás biztosítása
- A térség árvízi és belvízi-veszélyeztetettségének csökkentése
- A megújuló energiaforrások növelése a települések életében, a települési energiahatékonyság növelése, a fenntartható és környezetbarát közlekedésfejlesztés térnyerésének segítése
- A megyei szilárdhulladék-program továbbfejlesztése a zéró lerakás irányába, hulladékhasznosításra alapuló energiatermelés feltételeinek megteremtése megszüntetve ezáltal a lerakott hulladék által okozott levegőszennyezést és javítva ezzel a térség fenntartható, inkluzív fejlődésének biztosítását
- A védett, illetve közösségi jelentőségű természeti értékek és területek természet-védelmi helyzetének és állapotának javítása

A prioritás területi specifikuma

A prioritás Szabolcs-Szatmár-Bereg megye egész területét érinti.

2.2.2 A prioritás részletes tartalmának bemutatása

A Hatékony környezetgazdálkodás és klímaváltozáshoz való alkalmazkodás megteremtése prioritás 6 intézkedést foglal magában.

- Komplex, település szintű környezetvédelmi beruházások megvalósítása
- Komplex vízgazdálkodási program kialakítása
- Energiahatékonyság növelése, megújuló energiaforrások használatának ösztönzése
- Környezetbarát mobilitás feltételeinek erősítése
- Megyei hulladékgazdálkodás fejlesztése
- Természetvédelem és élővilág védelem

1. intézkedés: Komplex, település szintű környezetvédelmi beruházások megvalósítása

Az intézkedés célja Szabolcs-Szatmár-Bereg megye területén kisléptékű vízgazdálkodási beruházások megvalósítása, a települések környezeti infrastruktúráinak fejlesztése, valamint a települések energiahatékonyságának javítása. Az energetikai fejlesztések az önkormányzati ingatlanállomány korszerűsítésére (önkormányzati tulajdonú köz- és lakóépületek, valamint közterületek energiahatékonyság növelést célzó beruházásainak támogatása) és a megújuló energiatermelés fejlesztésére (társégi és helyi szintű környezetbarát energiatermelő rendszerek fejlesztése) irányulnak.

Az intézkedéshez kapcsolódó tevékenységek:

- 1.1 Kis léptékű, vízgazdálkodáshoz köthető beruházások, környezetvédelmi infrastruktúra-fejlesztések támogatása
- 1.2 Társégi és helyi szintű környezetbarát energiatermelő rendszerek fejlesztése

2. intézkedés: Komplex vízgazdálkodási program kialakítása

A felszíni vizek egyenlőtlen területi és időbeni eloszlása miatt kiemelten fontos a vízkészletekkel való tervszerű gazdálkodás biztosítása. A komplex megyei vízgazdálkodási program céljai között szerepel:

- Ár- és belvízvédelem, a védművek előírás szerinti kiépítése, a medrek vízáteresztő képességének rehabilitációja, rekonstrukciója, belvízvédelmi fejlesztések támogatása.
- Mezőgazdasági vízfelhasználás javítása, a társégi vízsztosztó rendszerek fejlesztése során kiemelt hangsúlyt kapjon az ésszerű, költséghatékony vízvisszatartás és csapadékvíz-gazdálkodás feltételeinek megteremtése és a felszíni vizek tekintetében a mezőgazdasági vízfelhasználás lehetőségeinek növelése. Cél nagyságrenddel növelni az öntözött területek arányát – az érintett Hajdú-Bihar megyei területekkel összehangoltan –, ennek érdekében a helyi /települési/ víztározás általánossá tételét szükséges ösztönözni minden arra alkalmas helyen.
- Társégi, települési szintű vízgazdálkodáshoz köthető beruházások támogatása, vagyis Szabolcs-Szatmár-Bereg megye településeinek ivóvíz és szennyvízkezelésének korszerűsítése, a 2000 LE alatti települések szennyvízkezelésének megoldása.

Az intézkedéshez kapcsolódó tevékenységek:

- 2.1 Ár- és belvízvédelem infrastrukturális létesítményeinek korszerűsítése, hiányzó elemek kialakítása
- 2.2 Környezetkímélő mezőgazdasági vízfelhasználás létesítményeinek kialakítása, a mezőgazdasági öntözés technológiai feltételeinek megteremtése
- 2.3 Társégi, települési szintű vízgazdálkodáshoz köthető beruházások támogatása

3. intézkedés: Energiahatékonyság növelése, megújuló energiaforrások használatának ösztönzése

Az intézkedés három kiemelt területre fókuszál, egyrészt a települési energiahatékonyság növelésre, közszéferá által működtetett közszolgáltatások energetikai fejlesztésével (a klímavédelmi és energiahatékonysági szempontokat előtérbe helyező közszolgáltatás fejlesztés terjedésének ösztönzése). Az intézkedés másik célja a lakossági és a nonprofit szektor használatban lévő épületek, rendszerek energetikai korszerűsítése és a vállalkozások telephelyeinek energiahatékonyságának javítása. Az intézkedés kiemelt célja továbbá a helyi energiapotenciálok kiaknázása érdekében, a megújuló energiatermelés és felhasználás megvalósításának támogatása foglalkoztatás orientált fókusszal (vagyis energiatermelésre alapozott munkahelyteremtés ösztönzése Szabolcs-Szatmár-Bereg megye területén). Az energiatermelés biomassza, biogáz, geotermikus, nap, hulladék alapú zöld-áram termelő egységek, erőművek létesítésével, másrészt kisléptékű települési, településközi és kistérségi szintű energiatermelő rendszerek, közösségi fűtőművek, integrált kisléptékű energiatermelő rendszerek létesítésével történik, amelyek a megújuló energiaforrások endogén kiaknázására irányulnak.

Az intézkedéshez kapcsolódó tevékenységek:

- 3.1 Önkormányzati tulajdonú köz- és lakóépületek, valamint közterületek energiahatékonyság növelést célzó beruházásainak támogatása
- 3.2 Magántulajdonú lakóépületek, nonprofit szektor által használt épületek energiahatékonysági korszerűsítésének támogatása
- 3.3 Zöld-áram termelés fejlesztése
- 3.4 Vállalkozások energiahatékonysági beruházásainak támogatása

4. intézkedés: Környezetbarát mobilitás feltételeinek erősítése

A közlekedés egyre nagyobb mértékben járul hozzá a CO₂ kibocsátáshoz. A közlekedési rendszerek környezetbarátabbá válásának támogatása kiemelt feladat. Az intézkedés célja a környezetbarát közlekedési rendszerek és környezetbarát közlekedési módok fejlesztése, elterjesztése a fenntartható mobilitás térnyerése érdekében, a munkaerő mobilitásának biztosítása érdekében a munkaerőpiaci központok környezetbarát megközelítésének fejlesztése, valamint az utazási körülmények minőségi fejlesztése. A támogatandó tevékenységek az alábbi területekre fókuszálnak: Közúti és vasúti közösségi közlekedés környezettudatos fejlesztése, melynek része a járműállomány korszerűsítése, a szolgáltatások kiszámíthatóságának fejlesztése; a közösségi közlekedésen belül a vasúti közlekedés – mint környezetkímélő, környezettudatos közlekedési mód – részarányának növelése. Támogatandó tevékenység a közlekedési láncok összekapcsolása, módváltó rendszerek fejlesztése és az intermodalitás biztosítása (személyszállítási intermodális csomópontok fejlesztése).

Az intézkedéshez kapcsolódó tevékenységek:

- 4.1. Közúti és vasúti közösségi közlekedés környezettudatos fejlesztése, vasúti közlekedés súlyának növelése: járműállomány korszerűsítése, a szolgáltatások kiszámíthatóságának fejlesztése
- 4.2. Közlekedési láncok összekapcsolása, intermodalitás biztosítása

5. intézkedés: Megyei hulladékgazdálkodás fejlesztése

A technológiai fejlesztési célunk kettős, egyrészt a maradék hulladék mechanikai előkezelésével a magas energiatartalmú hulladék kiválasztása, a biohulladék leválasztása és szárítása, a különböző fémek és az üveg szelektálása, valamint az inert hulladék – korlátozott célú – felhasználásra történő tisztítása. Másrészt a magas energiatartalmú és az előkezelt biohulladékból – a megvalósítás időpontjában elérhető legjobb technikával – üzemanyag ellátása, a fémek és üveg újrahasznosítása, és a szennyezőanyagoktól megtisztított inert anyag építési célú felhasználása. Az intézkedés további fontos célja a megyei rekultivációs program folytatása és a még kimaradt rekultiválandó hulladéklerakók bevonása.

Az intézkedéshez kapcsolódó tevékenységek:

- 5.1. Technológiafejlesztés a 3R stratégiára alapozva (reduce, reuse, recovery)
- 5.2. Szelektív gyűjtés feltételeinek korszerűsítése
- 5.3. Hulladéklerakók rekultivációja

6. intézkedés: Természetvédelem és élővilág védelem

Az intézkedés célja a védett, illetve közösségi jelentőségű természeti értékek és területek természetvédelmi helyzetének és állapotának javítása, a természetvédelmi kezelés infrastrukturális feltételeinek javítása. Kiemelt feladat a szemléletformálás, a környezettudatosság erősítése a lakosság, vállalkozások és települések körében. A természet és élővilág megőrzése, állapotának javítása az megye élhetőségének alapfeltételét jelenti.

Az intézkedéshez kapcsolódó tevékenységek:

- 6.1. Megyei természetvédelmi területek és közösségi jelentőségű természeti értékek állapotának, helyzetének javítása
- 6.2. Szemléletformálás, környezettudatosság erősítése

2.2.2.1 *Finanszírozandó fejlesztési kezdeményezések, programok összefoglaló táblája*

Prioritás azonosítója, neve:		2. prioritás: Hatékony környezetgazdálkodás és klímaváltozáshoz való alkalmazkodás megteremtése								
Sor-szám	Intézkedés és fejlesztési kezdeményezés (program) megnevezése	Fejlesztési kezdeményezés és program területi specifikumai	Jellemző kedvezményezettek köre	Célcsoport megjelölése	Fejlesztési kezdeményezés, program ütemezése	Fejlesztési kezdeményezés, program költségigénye (Indikatív, teljes összeg, millió Ft)	Finanszírozó forrás (uniós, nemzetközi, hazai stb.)	Kapcsolódó EU szakpolitikai célkitűzés	Fejlesztési kezdeményezéshez, programhoz kapcsolódó eredmény és output indikátorok	Együttműködésben megvalósuló fejlesztési kezdeményezés, program (igen/nem)
1. Komplex, település szintű környezetvédelmi beruházások megvalósítása										
1.1.	Kis léptékű, vízgazdálkodáshoz köthető beruházások, környezetvédelmi infrastruktúra-fejlesztések támogatása	A megye teljes területe	önkormányzatok, önkormányzati többségi tulajdonú vállalkozások, magánvállalkozások, nonprofit szervezetek	az érintett területek önkormányzatai, helyi vállalkozásai és lakossága	2021-2027	25 000	EU, hazai	2. Zöldebb, karbon-szegény Európa	Bel- és csapadék-vízvédelmi létesítmények hossza (m) Elégedettség a települési környeztet minőségével (pontérték (0-10))	igen
1.2.	Térségi és helyi szintű környezetbarát energiatermelő rendszerek fejlesztése	A megye teljes területe	önkormányzatok, önkormányzati többségi tulajdonú vállalkozások	az érintett területek önkormányzatai, vállalkozásai és lakossága	2021-2027	25 000	EU, hazai	2. Zöldebb, karbon-szegény Európa	További kapacitás megújuló energia előállítására (MW) A megújuló energiaforrásból előállított energiameennyiség a teljes bruttó energiafogyasztáson belül (PJ/év)	igen
2. Komplex vízgazdálkodási program kialakítása										
2.1.	Ár- és belvízvédelem infrastrukturális létesítményeinek korszerűsítése, hiányzó elemek kialakítása	A megye teljes területe	vízügyi igazgatási szervek, önkormányzatok	az ár- és belvizek által veszélyeztetett térségek lakossága, az érintett térségek gazdasági szervezetei, közintézményei	2021-2027	150 000	EU, hazai	2. Zöldebb, karbon-szegény Európa	Az emelt minőségű katasztrófavédelem előnyeit élvező lakosság (fő) Árvíz ellen az előírásoknak megfelelően védett lakosok száma (fő)	nem
2.2.	Környezetkímélő mezőgazdasági vízfelhasználás létesítményeinek kialakítása, a mezőgazdasági öntözés technológiai feltételeinek megteremtése	A megye teljes területe	központi közigazgatási szervek, vízügyi igazgatási szervek	a vizek többletéből vagy hiányából származó kedvezőtlen hatások által érintett térségek lakossága, az érintett térség gazdasági szervezetei, közintézményei	2021-2027	200 000	EU, hazai	2. Zöldebb, karbon-szegény Európa	Vízgazdálkodási fejlesztéssel érintett területek nagysága (ha) Öntözött területek aránya (%)	igen
2.3.	Térségi, települési szintű vízgazdálkodáshoz köthető beruházások támogatása	A megye teljes területe	vízi közmű tulajdonosok, vízi közmű szolgáltatók	érintett területek lakossága, vállalkozásai;	2021-2027	50 000	EU, hazai	2. Zöldebb, karbon-szegény Európa	Jobb vízellátásban részesülő további népesség (fő) A fejlesztés eredményeként megfelelő szennyvízkezelő rendszerrel ellátott agglomerációk aránya (%)	nem

Prioritás azonosítója, neve:		2. prioritás: Hatékony környezetgazdálkodás és klímaváltozáshoz való alkalmazkodás megteremtése								
Sorszám	Intézkedés és fejlesztési kezdeményezés (program) megnevezése	Fejlesztési kezdeményezés és, program területi specifikumai	Jellemző kedvezményezettek köre	Célcsoport megjelölése	Fejlesztési kezdeményezés, program ütemezése	Fejlesztési kezdeményezés, program költségigénye (Indikatív, teljes összeg, (millió Ft))	Finanszírozó forrás (uniós, nemzetközi, hazai stb.)	Kapcsolódó EU szakpolitikai célkitűzés	Fejlesztési kezdeményezéshez, programhoz kapcsolódó eredmény és output indikátorok	Együttműködésben megvalósuló fejlesztési kezdeményezés, program (igen/nem)
3. Energiahatékonyság növelése, megújuló energiaforrások használatának ösztönzése										
3.1.	Önkormányzati tulajdonú köz- és lakóépületek, valamint közterületek energiahatékonyság növelést célzó beruházásainak támogatása	A megye teljes területe	önkormányzatok, civil szervezetek	közüntézmények, lakosság	2021-2027	50 000	EU, hazai	2. Zöldebb, karbon-szegény Európa	Az üvegház-hatást okozó gázok éves csökkenése (tonna CO2 egyenérték) A megújuló energiaforrásból előállított energiamennyiség a teljes bruttó energiafogyasztáson belül (PJ/év)	nem
3.2.	Magántulajdonú lakóépületek, nonprofit szektor által használt épületek energiahatékonysági korszerűsítésének támogatása	A megye teljes területe	magánszemélyek, civil szervezetek	lakosság, nonprofit szervezetek	2021-2027	20 000	EU, hazai	2. Zöldebb, karbon-szegény Európa	Az intelligens hálózatokhoz csatlakozott további energiafogyasztók (felhasználó) A megújuló energiaforrásból előállított energiamennyiség a teljes bruttó energiafogyasztáson belül (PJ/év)	igen
3.3.	Zöld-áram termelés fejlesztése	A megye teljes területe	gazdasági társaságok, közjogi vagy magánjogi szervezetek	az energia szektor szereplői, lakosság	2021-2027	30 000	EU, hazai	2. Zöldebb, karbon-szegény Európa	További kapacitás megújuló energia előállítására (MW) A megújuló energiaforrásból előállított energiamennyiség a teljes bruttó energiafogyasztáson belül (PJ/év)	igen
3.4.	Vállalkozások energiahatékonysági beruházásainak támogatása	A megye teljes területe	gazdasági társaságok	vállalkozások	2021-2027	30 000	EU, hazai	2. Zöldebb, karbon-szegény Európa	Támogatásban részesülő vállalkozások száma (db) A megújuló energiaforrásból előállított energiamennyiség a teljes bruttó energiafogyasztáson belül (PJ/év)	nem
4. Környezetbarát mobilitás feltételeinek erősítése										
4.1.	Közúti és vasúti közösségi közlekedés környezettudatos fejlesztése, vasúti közlekedés súlyának növelése: járműállomány korszerűsítése, a szolgáltatások kiszámíthatóságának fejlesztése	A megye teljes területe	a helyi közösségi közlekedést ellátó cégek	vállalkozások, lakosság	2021-2027	95 000	EU, hazai	3. Jobban összekapcsolt Európa	Új közösségi közlekedési járművek kapacitása (férőhely) Utasok száma a fejlesztett közösségi közlekedési szakaszokon (ezer utas / év)	nem

Prioritás azonosítója, neve:		2. prioritás: Hatékony környezetgazdálkodás és klímaváltozáshoz való alkalmazkodás megteremtése								
Sorszám	Intézkedés és fejlesztési kezdeményezés (program) megnevezése	Fejlesztési kezdeményezés és program területi specifikumai	Jellemző kedvezményezettek köre	Célcsoport megjelölése	Fejlesztési kezdeményezés, program ütemezése	Fejlesztési kezdeményezés, program költségigénye (Indikatív, teljes összeg, (millió Ft))	Finanszírozó forrás (uniós, nemzetközi, hazai stb.)	Kapcsolódó EU szakpolitikai célkitűzés	Fejlesztési kezdeményezéshez, programhoz kapcsolódó eredmény és output indikátorok	Együttműködésben megvalósuló fejlesztési kezdeményezés, program (igen/nem)
4.2.	Közlekedési láncok összekapcsolása, intermodalitás biztosítása	A megye teljes területe	a helyi közösségi közlekedést ellátó cégek	vállalkozások, lakosság	2021-2027	5 000	EU, hazai	3. Jobban összekapcsolt Európa	Új intermodális személyforgalmi kapcsolatok száma (összekapcsolt utasok száma, ezer fő) Utasok száma a fejlesztett közösségi közlekedési szakaszokon (ezer utas / év)	igen
5. Megyei hulladékgazdálkodás fejlesztése										
5.1.	Technológiafejlesztés a 3R stratégiára alapozva (reduce, reuse, recovery)	A megye teljes területe	önkormányzatok és társulásaik, állami szervezetek	a települések lakossága, a közszolgáltatással érintett egyéb hulladéktermelők	2021-2027	10 000	EU, hazai	2. Zöldebb, karbon-szegény Európa	Hulladék újrafeldolgozására létrejött további kapacitás Elkülönítetten gyűjtött települési hulladék aránya a teljes települési hulladék mennyiségéhez képest (%)	nem
5.2.	Szelektív gyűjtés feltételeinek korszerűsítése	A megye teljes területe	önkormányzatok és társulásaik, többségi állami vagy önkormányzati tulajdonú gazdasági szervezetek	a települések lakossága, a közszolgáltatással érintett egyéb hulladéktermelők	2021-2027	15 000	EU, hazai	2. Zöldebb, karbon-szegény Európa	Az elkülönített gyűjtési rendszerrel elért lakosság száma (fő) Elkülönítetten gyűjtött települési hulladék aránya a teljes települési hulladék mennyiségéhez képest (%)	igen
5.3.	Hulladéklerakók rekultivációja	A megye teljes területe	állami vagyonkezelésért felelős szervezetek, önkormányzatok és társulásaik, gazdasági szervezetek;	érintett területek lakossága, gazdasági szervezetek	2021-2027	15 000	EU, hazai	2. Zöldebb, karbon-szegény Európa	Összes potenciálisan szennyezett terület (ha) Rekultivált hulladéklerakók területe (ha)	igen
6. Természetvédelem és élővilág védelem										
6.1.	Megyei természetvédelmi területek és közösségi jelentőségű természeti értékek állapotának, helyzetének javítása	A megye teljes területe	jogszabály szerint az országos jelentőségű védett természeti területek természetvédelmi kezelésért felelős szervek, védett	helyi közösségek, vállalkozások, a tágabb térség lakossága, az érintett térségbe látogató turisták	2021-2027	9 000	EU, hazai	2. Zöldebb, karbon-szegény Európa	A természetvédelmi helyzet javítása érdekében tett intézkedések által érintett élőhelyek kiterjedése (ha) Javuló természetvédelmi helyzetű közösségi jelentőségű élőhely-típusok aránya (%)	igen

Prioritás azonosítója, neve:		2. prioritás: Hatékony környezetgazdálkodás és klímaváltozáshoz való alkalmazkodás megteremtése								
Sorszám	Intézkedés és fejlesztési kezdeményezés (program) megnevezése	Fejlesztési kezdeményezés és program területi specifikumai	Jellemző kedvezményezettek köre	Célcsoport megjelölése	Fejlesztési kezdeményezés, program ütemezése	Fejlesztési kezdeményezés, program költségigénye (Indikatív, teljes összeg, (millió Ft))	Finanszírozó forrás (uniós, nemzetközi, hazai stb.)	Kapcsolódó EU szakpolitikai célkitűzés	Fejlesztési kezdeményezéshez, programhoz kapcsolódó eredmény és output indikátorok	Együttműködésben megvalósuló fejlesztési kezdeményezés, program (igen/nem)
			természeti területek természetvédelmi kezelésében érintett központi költségvetési, 100%-ban állami tulajdonú gazdasági társaságok, civil szervezetek, önkormányzatok							
6.2.	Szemléletformálás, környezet-tudatosság erősítése	A megye teljes területe	önkormányzatok, civil szervezetek	lakosság, vállalkozások	2021-2027	1 000	EU, hazai	2. Zöldebb, karbon-szegény Európa	Szemléletformálásba bevont lakosság száma (fő) Javuló természetvédelmi helyzetű közösségi jelentőségű élőhely-típusok aránya (%)	igen

2.2.2.2 Az intézkedések pénzügyi ütemterve

Intézkedés megnevezése	Indikatív forrás 2021-2024 (millió Ft)	Indikatív forrás 2025-2027 (millió Ft)	Indikatív forrás 2021-2027 összesen (millió Ft)
1. Komplex, település szintű környezetvédelmi beruházások megvalósítása	25 000	25 000	50 000
2. Komplex vízgazdálkodási program kialakítása	200 000	200 000	400 000
3. Energiahatékonyság növelése, megújuló energiaforrások használatának ösztönzése	65 000	65 000	130 000
4. Környezetbarát mobilitás feltételeinek erősítése	50 000	50 000	100 000
5. Megyei hulladékgazdálkodás fejlesztése	20 000	20 000	40 000
6. Természetvédelem és élővilág védelem	5 000	5 000	10 000
Összesen	365 000	365 000	730 000

2.3 3. Prioritás: Komplex megyei menedzsment és marketing tevékenység megvalósítása

Számos olyan terület van, ahol nem lehet eredményeket elérni megfelelő megyei szintű koordináció és az érintettek összefogása, fejlesztési tevékenységeik összehangolása nélkül (pl. turizmusfejlesztés, befektetésösztönzés, megyei image építés, vállalkozásfejlesztés, agrármarketing, szociális gazdaság megerősítése). A megye földrajzi elhelyezkedéséből adódóan kiemelt szerepe van a határmenti kapcsolatok erősítésének is. A megyei menedzsment tevékenységek csak megfelelő feltételek rendelkezésre állása esetén tudnak eredményt elérni.

2.3.1 A prioritáshoz kapcsolódó elérendő célok részletes meghatározása

Kapcsolódás a releváns, 2021-2027 közötti programozási időszak európai uniós szakpolitikai célkitűzéseivel

1. Intelligensebb Európa – innovatív és intelligens gazdasági átalakulás
4. Szociálisabb Európa – a szociális jogok európai pillérének végrehajtása
5. A polgárokhoz közelebb álló Európa – a városi, vidéki és part menti térségek fenntartható és integrált fejlesztése helyi kezdeményezések révén

Kapcsolódó megyei stratégiai cél

Proaktív megye – A megyei szintű gazdasági, társadalmi önszerveződés feltételeinek kialakítása

A prioritás specifikus céljai

- A külföldi működő tőke arányának, befektetések számának növelése, a meglévő ipari parkok és iparterületek kihasználtságának növelése
- Szabolcs-Szatmár-Bereg megye iránti turisztikai kereslet növelése, a desztináció imázsának javítása
- A kis és középvállalkozások által foglalkoztatottak számának és a vállalkozások számának növelése, a kkv szektor versenyképességének javítása
- A társadalmi versenyképesség javítása, a társadalmi aktivitás és összetartozás növelésével
- A határtérség gazdasági, társadalmi és kulturális integrációjának erősítése, Szabolcs-Szatmár-Bereg megye nemzetközi integrációjának mélyülése

A prioritás területi specifikuma

Szabolcs-Szatmár-Bereg megye teljes területe

2.3.2 A prioritás részletes tartalmának bemutatása

A komplex megyei menedzsment és marketing tevékenység megvalósítása prioritás az alábbi intézkedéseket foglalja magában:

- Aktív megyei befektetésösztönzés
- Összehangolt megyei turizmusfejlesztés és koordináció
- Megyei identitástudat erősítése, közösségfejlesztési programok támogatása
- Vállalkozásfejlesztés, vállalkozói kultúra fejlesztése
- Határmenti és interregionális kapcsolatok erősítése
- Közösségi megújulást szolgáló szemléletformálás

1. intézkedés: Aktív megyei befektetésösztönzés

Az intézkedés célja a megye koordinációs szerepkörének erősítése a gazdaságfejlesztés és befektetésösztönzés területén. Az intézkedés keretében tervezett tevékenységek közé tartozik a

gazdaságfejlesztést és befektetésösztönzést segítő feltételek megteremtése, a térség gazdaságfejlesztésének segítése dinamikus és folyamatosan frissített befektetésösztönzési adatbázis működtetése, illetve a szükséges szervezeti, intézményi háttér fejlesztése révén. Mindez szükségessé és egyúttal lehetővé teszi a befektetői döntések elemzését, így a megye érintett szereplői képessé válnak arra, hogy a befektetői elvárásoknak minél nagyobb mértékben megfeleljenek a fizikai és a soft telepítő tényezők, valamint a befektetők számára kínált szolgáltatások szempontjából egyaránt. További támogatandó tevékenység a befektetésösztönzést és gazdaságfejlesztést segítő marketing tevékenység elősegítése, aktív nemzetközi promóciós feladatok végrehajtása.

Az intézkedéshez kapcsolódó tevékenységek:

- 1.1 Gazdaságfejlesztést és befektetésösztönzést segítő feltételek megteremtése
- 1.2 Befektetésösztönzést segítő marketing tevékenység támogatása

2. intézkedés: Összehangolt megyei turizmusfejlesztés és koordináció

Az intézkedés célja olyan tematikus utak, célcsoport specifikus, összehangolt megyei és határon átnyúló komplex turisztikai termékek, termékcsomagok létrehozása, élményközpontú fejlesztése és a hozzá kapcsolódó turisztikai szolgáltatások fejlesztése, amely képes a látogatók vonzása mellett a látogatók megtartására is. Ennek érdekében a meglévő idegenforgalmi potenciálokra alapozva, a meglévő turisztikai termékek kombinálásával, turisztikai termékcsomagok és kisléptékű tematikus turisztikai fejlesztések és hozzá kapcsolódó turisztikai szolgáltatások támogatása szükséges az intézkedés keretében, illetve a már meglévő versenyképes tematikus utak fejlesztése. Az intézkedés része a fenti turisztikai szolgáltatások fejlesztését kiegészítő beavatkozások támogatása, elsősorban keresletélénkítő kulturális és turisztikai marketing tevékenység támogatása, kulturális programok szervezése és egyéb a kulturális gazdaság fejlesztését előmozdító beavatkozások támogatása. Fontos feladat a turisztikai szervezetrendszer fejlesztése, a hálózatosodás, települési összefogás elősegítése a turizmus területén Szabolcs-Szatmár-Bereg megyében.

Az intézkedéshez kapcsolódó tevékenységek:

- 2.1 Tematikus utak, célcsoport specifikus, komplex turisztikai termékcsomagok fejlesztése, hozzá kapcsolódó turisztikai szolgáltatások fejlesztése
- 2.2 Komplex turisztikai és kulturális marketingtevékenység támogatása, kulturális programok fejlesztése, a kulturális gazdaság fejlesztése, térségi gazdaságfejlesztéshez kapcsolódó kiegészítő fejlesztések támogatása és ezek koordinációja

3. intézkedés: Megyei identitástudat erősítése, közösségfejlesztési programok támogatása

Az intézkedés célja a közösségi, térségi és települési helyi identitástudat erősítése, amelyet marketing akciók, kulturális és környezeti örökség megőrzésére irányuló programok, fenntarthatóságot szolgáló szemléletformáló programok, akciók támogatásával lehetséges előmozdítani. Az intézkedés másik célja Szabolcs-Szatmár-Bereg megyében a civil szféra társadalmi súlyának növelése, a helyi civil önszerveződés segítése, gerjesztése, ennek érdekében kiemelt beavatkozási területek a civil szervezetek támogató szerepének erősítése és az önkéntesség előmozdítása. Az intézkedés javasolja továbbá a térségi szintű esélyteremtő programok generálását (ösztöndíjak, tehetség-programok, egyéni pályázatok: helyismeret stb.), valamint az elmúlt években létrehozott megyei és helyi értéktárak fenntartását, további bővítését és az ezzel kapcsolatos törekvések erősítését.

Az intézkedéshez kapcsolódó tevékenységek:

- 3.1 Megyei és helyi identitás és közösségi kohézió erősítése
- 3.2. Civil szervezetek támogató szerepének erősítése helyi szinten
- 3.3. Esélyteremtő programok
- 3.4 Megyei és helyi értéktár mozgalom erősítése

4. intézkedés: Vállalkozásfejlesztés, vállalkozói kultúra fejlesztése

Az intézkedés célja a munkanélküli és inaktív helyi lakosság – kiemelten a fiatalok és a hátrányos helyzetűek – munkaerőpiacra való belépését, a foglalkoztathatóság növelését és a vállalkozóvá válást segítő megyei és helyi programok megvalósítása. Az intézkedés keretében tervezett tevékenység a

foglalkoztatási paktumok működésének elősegítése a térségi szereplők között. A helyi foglalkoztatási paktumok a térségi foglalkoztatáspolitikai fontos eszközei, elősegítik a munkapiaci szereplők hatékony együttműködését, fontos szerepet játszanak a munkaerőpiac keresleti és kínálati oldalának összehangolásában. A Szabolcs-Szatmár-Bereg megyében működő kis és középvállalkozások versenyképességének javítása érdekében (és ezáltal a foglalkoztatásban betöltött szerepük növelése érdekében) szükséges a vállalkozások menedzsment képességének, vállalkozói, üzleti készségek fejlesztése, a vállalkozói tapasztalatszerzés elősegítése és a vállalkozásokat segítő szolgáltatások fejlesztése. Az intézkedés további célja a vállalkozások versenyképességének növelése információs és kommunikációs technológiai (továbbiakban: IKT) eszközökkel, az IKT eszközök használatának és fejlesztésének ösztönzése a vállalatoknál. Kiemelt fejlesztési terület az országosan és megyei szinten is kiemelt gazdasági ágazatokban működő vállalkozások közötti együttműködés erősítése, a hálózatosodás támogatása. Az intézkedés a térségi vállalkozói együttműködések (beszállítói hálózatok és egyéb vállalati együttműködések) ösztönzését, illetve stratégiai megállapodások előkészítését célozza, amelyek hozzájárulnak a munkahelyteremtéshez és versenyképesség javulásához.

Az intézkedéshez kapcsolódó tevékenységek:

- 4.1.Vállalkozóvá válás támogatása
- 4.2.Foglalkoztatási paktumok működtetése
- 4.3.Vállalkozások menedzsment és üzleti képességének fejlesztése
- 4.4.Vállalkozási szolgáltatások fejlesztése
- 4.5.IKT eszközök használatának és fejlesztésének ösztönzése a vállalatoknál
- 4.6.Térségi vállalkozói együttműködések és együttműködési hálózatok kialakításának ösztönzése, stratégiai megállapodások előkészítése.

5. intézkedés: Határmenti és interregionális kapcsolatok erősítése

Szabolcs-Szatmár-Bereg megye határmenti kapcsolatainak fejlesztése elősegítheti a nagytérségi kapcsolatrendszerek fejlődését és a határtérség integrációjának erősödését, ebből eredően kiemelt fejlesztési terület. Az intézkedés keretében javasolt tevékenységek magukban foglalják a határmenti kapcsolatok fejlesztését a közvetlen határtérségek esetében (elsősorban magyar-ukrán és magyar-román), valamint más, távolabbi régiókkal történő interregionális együttműködést.

Az intézkedéshez kapcsolódó tevékenységek:

- 5.1.Határmenti kapcsolatok fejlesztése
- 5.2.Interregionális kapcsolatok fejlesztése

6. intézkedés: Közösségi megújulást szolgáló szemléletformálás

Az intézkedés három kiemelt területen célozza meg a közösségi szemléletformálást. Egyrészt ösztönzi az aktív közösségi szerepvállalást, az önkéntesség fejlesztését, másrészt elősegíti a lakosság egészségügyi helyzetének javítása érdekében az egészségmegőrzést és egészségtudatosság erősítését, harmadrészt olyan szemléletformálási programokat, kezdeményezéseket támogat, amelyek a környezet, energia- és klímatudatos attitűd kialakítását segítik a lakosság, a versenyszféra, a közsféra és a civil sféra körében (kerékpáros és más környezetbarát közlekedési módok népszerűsítése és ehhez kapcsolódó szemléletformálás, az energiatudatosság ösztönzése és természetvédelmi célú szemléletformálási programok).

Az intézkedéshez kapcsolódó tevékenységek:

- 6.1.Aktív közösségi szerepvállalás és társadalmi együttélés erősítése
- 6.2.Szemléletformáló programok rendezése az egészségmegőrzés és egészségtudatosság erősítése érdekében
- 6.3.Szemléletformáló kezdeményezések támogatása a környezettudatos közösségek kialakítása érdekében

2.3.2.1 *Finanszírozandó fejlesztési kezdeményezések, programok összefoglaló táblája*

Prioritás azonosítója, neve:		3. Komplex megyei menedzsment és marketing tevékenység megvalósítása								
Sorszám	Intézkedés és fejlesztési kezdeményezés (program) megnevezése	Fejlesztési kezdeményezés, program területi specifikumai	Jellemző kedvezményezettek köre	Célcsoport megjelölése	Fejlesztési kezdeményezés, program ütemezése	Fejlesztési kezdeményezés, program költségigénye (Indikatív, teljes összeg, (millió Ft))	Finanszírozó forrás (uniós, nemzetközi, hazai stb.)	Kapcsolódó EU szakpolitikai célkitűzés	Fejlesztési kezdeményezéshez, programhoz kapcsolódó eredmény és output indikátorok	Együttműködésben megvalósuló fejlesztési kezdeményezés és, program (igen/nem)
1. Aktív megyei befektetés-ösztönzés										
1.1.	Gazdaságfejlesztést és befektetés-ösztönzést segítő feltételek megteremtése	A megye teljes területe	önkormányzatok, önkormányzati többségi tulajdonú vállalkozások	az érintett területek önkormányzata, vállalkozásai és lakossága	2021-2027	500	EU, hazai	1. Intelligensebb Európa	Létrejött befektetésösztönzési adatbázis száma (db) Foglalkoztatottak (15-64 éves) száma a közszféra adatai nélkül (fő)	igen
1.2.	Befektetésösztönzést segítő marketing tevékenység támogatása	A megye teljes területe	önkormányzatok, önkormányzati többségi tulajdonú vállalkozások, magánvállalkozások	az érintett területek önkormányzata, vállalkozásai és lakossága	2021-2027	1 000	EU, hazai	1. Intelligensebb Európa	Támogatásban részesülő vállalkozások száma (db) Foglalkoztatottak (15-64 éves) száma a közszféra adatai nélkül (fő)	igen
2. Összehangolt megyei turizmusfejlesztés és koordináció										
2.1.	Tematikus utak, célcsoport specifikus, komplex turisztikai termékcsomagok fejlesztése, hozzá kapcsolódó turisztikai szolgáltatások fejlesztése	A megye teljes területe	önkormányzatok, önkormányzati többségi tulajdonú vállalkozások, magán-vállalkozások, civil szervezetek, egyházak	az érintett területek önkormányzatai, és lakossága, vállalkozásai, a kül- és belföldi turisták, civil szervezetek	2021-2027	18 000	EU, hazai	5. A polgárokhoz közelebb álló Európa	Támogatásban részesülő vállalkozások száma (db) Kereskedelmi szálláshelyeken eltöltött vendég-éjszakák száma (külföldi + belföldi) (db)	igen
2.2.	Komplex turisztikai és kulturális marketingtevékenység támogatása, kulturális programok fejlesztése, a kulturális gazdaság fejlesztése, térségi gazdaságfejlesztéshez kapcsolódó kiegészítő fejlesztések támogatása és ezek koordinációja	A megye teljes területe	önkormányzatok, önkormányzati többségi tulajdonú vállalkozások, civil szervezetek, vállalkozások, önkormányzati intézmények, egyházak	az érintett területek önkormányzatai, és lakossága, vállalkozásai, a kül- és belföldi turisták, civil szervezetek	2021-2027	2 000	EU, hazai	5. A polgárokhoz közelebb álló Európa	A programokban résztvevők száma (fő) Kereskedelmi szálláshelyeken eltöltött vendég-éjszakák száma (külföldi + belföldi) (db)	igen
3. Megyei identitástudat erősítése, közösségfejlesztési programok támogatása										

Prioritás azonosítója, neve:		3. Komplex megyei menedzsment és marketing tevékenység megvalósítása								
Sorszám	Intézkedés és fejlesztési kezdeményezés (program) megnevezése	Fejlesztési kezdeményezés, program területi specifikumai	Jellemző kedvezményezettek köre	Célcsoport megjelölése	Fejlesztési kezdeményezés, program ütemezése	Fejlesztési kezdeményezés, program költségigénye (Indikatív, teljes összeg, (millió Ft))	Finanszírozó forrás (uniós, nemzeti, hazai stb.)	Kapcsolódó EU szakpolitikai célkitűzés	Fejlesztési kezdeményezéshez, programhoz kapcsolódó eredmény és output indikátorok	Együttműködésben megvalósuló fejlesztési kezdeményezés; program (igen/nem)
3.1	Megyei és helyi identitás és közösségi kohézió erősítése	A megye teljes területe	önkormányzatok, önkormányzati társulások, szövetségek, önkormányzati közintézmények, képző intézmények, egyházak, civil szervezetek	lakosság	2021-2027	800	EU, hazai	4. Szociálisabb Európa	A programokba bevont személyek száma (fő) Szociális partnerek vagy nem kormányzati szervezetek (NGO-k) által részben vagy teljesen végrehajtott projektek száma (db)	igen
3.2	Civil szervezetek támogató szerepének erősítése helyi szinten	A megye teljes területe	önkormányzatok, önkormányzati társulások, szövetségek, önkormányzati közintézmények, képző intézmények, egyházak, civil szervezetek	lakosság	2021-2027	400	EU, hazai	4. Szociálisabb Európa	Támogatott civil szervezetek száma (db) Szociális partnerek vagy nem kormányzati szervezetek (NGO-k) által részben vagy teljesen végrehajtott projektek száma (db)	igen
3.3	Esélyteremtő programok	A megye teljes területe	önkormányzatok, önkormányzati társulások, szövetségek, önkormányzati közintézmények, képző intézmények, egyházak, civil szervezetek	lakosság	2021-2027	200	EU, hazai	4. Szociálisabb Európa	A programokba bevont személyek száma (fő) Szociális partnerek vagy nem kormányzati szervezetek (NGO-k) által részben vagy teljesen végrehajtott projektek száma (db)	igen
3.4	Megyei és helyi értéktár mozgalom erősítése	A megye teljes területe	önkormányzatok, önkormányzati társulások, szövetségek, önkormányzati közintézmények, egyházak, civil szervezetek	lakosság, turisták, közművelődési intézmények	2021-2027	800	EU, hazai	4. Szociálisabb Európa	A megyei és helyi értéktárakban szereplő értékek száma (db)	igen
4. Vállalkozásfejlesztés										
4.1	Vállalkozóvá válás támogatása	A megye teljes területe	önkormányzatok, önkormányzati többségi tulajdonú vállalkozások, magánvállalkozások, civil szervezetek, Nemzeti Foglalkoztatási Szolgálat, képző intézmények	az adott térségbe visszatérni vagy ott letelepedni szándékozók, munkanélküliséggel	2021-2027	6 000	EU, hazai	1. Intelligensebb Európa	Munkanélküli résztvevők száma, beleértve a tartós munkanélkülieket is (fő) A program elhagyásának időpontjában foglalkoztatásban levő résztvevők száma (fő)	nem

Prioritás azonosítója, neve:		3. Komplex megyei menedzsment és marketing tevékenység megvalósítása								
Sorszám	Intézkedés és fejlesztési kezdeményezés (program) megnevezése	Fejlesztési kezdeményezés, program területi specifikumai	Jellemző kedvezményezettek köre	Célcsoport megjelölése	Fejlesztési kezdeményezés, program ütemezése	Fejlesztési kezdeményezés, program költségigénye (Indikatív, teljes összeg, (millió Ft))	Finanszírozó forrás (uniós, nemzeti, hazai stb.)	Kapcsolódó EU szakpolitikai célkitűzés	Fejlesztési kezdeményezéshez, programhoz kapcsolódó eredmény és output indikátorok	Együttműködésben megvalósuló fejlesztési kezdeményezés; program (igen/nem)
				veszélyeztetett csoportok						
4.2	Foglalkoztatási paktumok létrehozása	A megye teljes területe	önkormányzatok, önkormányzati többségi tulajdonú vállalkozások, magánvállalkozások, civil szervezetek, Nemzeti Foglalkoztatási Szolgálat, képző intézmények	az adott térségbe visszatérni vagy ott letelepedni szándékozók, munkanélküliséggel veszélyeztetett csoportok	2021-2027	6 000	EU, hazai	1. Intelligensebb Európa	Munkanélküli résztvevők száma, beleértve a tartós munkanélkülieket is (fő) A program elhagyásának időpontjában foglalkoztatásban levő résztvevők száma (fő)	igen
4.3	Vállalkozások menedzsment és üzleti képességének fejlesztése	A megye teljes területe	vállalkozásfejlesztéssel foglalkozó gazdasági társaságok	vállalkozások	2021-2027	1 000	EU, hazai	1. Intelligensebb Európa	Támogatásban részesülő vállalkozások száma (db) A kkv-k export-árbevételének a teljes kkv árbevételhez viszonyított részaránya (%)	igen
4.4	Vállalkozási szolgáltatások fejlesztése	A megye teljes területe	inkubátorházak, vállalkozásfejlesztéssel foglalkozó gazdasági társaságok, ipari telephelyek, ipari vagy tudományos park infrastruktúrával rendelkező vállalkozások	vállalkozások; a vállalkozások számára üzleti infrastruktúrát és szolgáltatásokat nyújtó szervezetek	2021-2027	10 000	EU, hazai	1. Intelligensebb Európa	Támogatásban részesülő vállalkozások száma (db) A kkv-k export-árbevételének a teljes kkv árbevételhez viszonyított részaránya (%)	nem
4.5	IKT eszközök használatának és fejlesztésének ösztönzése a vállalatoknál	A megye teljes területe	mikro-, kis- és középvállalkozások, gazdasági érdekvédelmi szervezetek, kereskedelmi és iparkamarák	vállalkozások	2021-2027	10 000	EU, hazai	1. Intelligensebb Európa	A támogatott vállalkozásoknál újonnan bevezetett IKT alkalmazások száma (db) A kkv-k export-árbevételének a teljes kkv árbevételhez viszonyított részaránya (%)	nem
4.6	Térségi vállalkozói együttműködések és együttműködési hálózatok kialakításának ösztönzése, stratégiai	A megye teljes területe	vállalkozásfejlesztéssel foglalkozó gazdasági társaságok, gazdasági társaságok	vállalkozások	2021-2027	4 000	EU, hazai	1. Intelligensebb Európa	Támogatásban részesülő vállalkozások száma (fő) A kkv-k export-árbevételének a teljes kkv árbevételhez viszonyított részaránya (%)	igen

Prioritás azonosítója, neve:		3. Komplex megyei menedzsment és marketing tevékenység megvalósítása								
Sorszám	Intézkedés és fejlesztési kezdeményezés (program) megnevezése	Fejlesztési kezdeményezés, program területi specifikumai	Jellemző kedvezményezettek köre	Célcsoport megjelölése	Fejlesztési kezdeményezés, program ütemezése	Fejlesztési kezdeményezés, program költségigénye (Indikatív, teljes összeg, (millió Ft))	Finanszírozó forrás (uniós, nemzetközi, hazai stb.)	Kapcsolódó EU szakpolitikai célkitűzés	Fejlesztési kezdeményezéshez, programhoz kapcsolódó eredmény és output indikátorok	Együttműködésben megvalósuló fejlesztési kezdeményezés; program (igen/nem)
	megállapodások előkészítése.									
5. Határmenti és Interregionális kapcsolatok erősítése										
5.1	Határmenti kapcsolatok fejlesztése	A megye teljes területe	nonprofit szervezet, nonprofit gazdasági társaság, önkormányzatok	önkormányzatok lakosság, vállalkozások	2021-2027	10 000	EU, nemzetközi, hazai	5. A polgárokhoz közelebb álló Európa	A programokban résztvevő szervezetek száma (db) Megvalósult együttműködési programok száma (db)	igen
5.2	Interregionális kapcsolatok fejlesztése	A megye teljes területe	nonprofit szervezet, nonprofit gazdasági társaság, önkormányzatok	önkormányzatok lakosság, vállalkozások	2021-2027	2 000	EU, nemzetközi, hazai	5. A polgárokhoz közelebb álló Európa	A programokban résztvevő szervezetek száma (db) Megvalósult együttműködési programok száma (db)	igen
6. Közösségi megújulást szolgáló szemléletformálás										
6.1	Aktív közösségi szerepvállalás és társadalmi együttélés erősítése	A megye teljes területe	önkormányzatok és társulásaik, nemzetiségi önkormányzatok, önkormányzati intézmények, közfeladatot ellátó intézmények, központi költségvetési szervek, civil szervezetek, egyházak, igazságszolgáltatási szervek,	lakosság, kiemelten a hátrányos helyzetű csoportok	2021-2027	1 000	EU, hazai	4. Szociálisabb Európa	A társadalmi felzárkózást elősegítő programokban résztvevők száma (fő) A program elhagyásának időpontjában foglalkoztatásban levő megváltozott munkaképességű résztvevők száma (fő)	igen
6.2	Szemléletformáló programok rendezése az egészségmegőrzés és egészségtudatosság erősítése érdekében	A megye teljes területe	egészségügyi szolgáltatók, állami szervek, önkormányzatok és azok intézményei, civil szervezetek, sportegyesületek, egyházak, köznevelési és kulturális intézmények, KKV-k	lakosság, döntéshozók	2021-2027	1 000	EU, hazai	4. Szociálisabb Európa	A társadalmi felzárkózást elősegítő programokban résztvevők száma (fő) A program elhagyásának időpontjában foglalkoztatásban levő megváltozott munkaképességű résztvevők száma (fő)	igen
6.3	Szemléletformáló kezdeményezések támogatása a	A megye teljes területe	civil szervezetek, egyházak, önkormányzatok,	lakosság	2021-2027	3 000	EU, hazai	4. Szociálisabb Európa	Energia- és klímatudatossági kampányokban aktívan	igen

Prioritás azonosítója, neve:		3. Komplex megyei menedzsment és marketing tevékenység megvalósítása								
Sorszám	Intézkedés és fejlesztési kezdeményezés (program) megnevezése	Fejlesztési kezdeményezés, program területi specifikumai	Jellemző kedvezményezettek köre	Célcsoport megjelölése	Fejlesztési kezdeményezés, program ütemezése	Fejlesztési kezdeményezés, program költségigénye (Indikatív, teljes összeg, (millió Ft))	Finanszírozó forrás (uniós, nemzetközi, hazai stb.)	Kapcsolódó EU szakpolitikai célkitűzés	Fejlesztési kezdeményezéshez, programhoz kapcsolódó eredmény és output indikátorok	Együltműködésben megvalósuló fejlesztési kezdeményezés, program (igen/nem)
	környezettudatos közösségek kialakítása érdekében		oktatási intézmények, központi költségvetési szervek.						résztevő lakosság száma (fő) Primer energia-felhasználás (PJ)	

2.3.2.2 Az intézkedések pénzügyi ütemterve

Intézkedés megnevezése	Indikatív forrás 2021-2024 (millió Ft)	Indikatív forrás 2025-2027 (millió Ft)	Indikatív forrás 2021-2027 összesen (millió Ft)
1. Aktív megyei befektetésösztönzés	750	750	1 500
2. Összehangolt megyei turizmusfejlesztés és koordináció	10 000	10 000	20 000
3. Megyei identitástudat erősítése, közösségfejlesztési programok támogatása	1 100	1 100	2 200
4. Vállalkozásfejlesztés, vállalkozói kultúra fejlesztése	18 500	18 500	37 000
5. Határmenti és interregionális kapcsolatok erősítése	6 000	6 000	12 000
6. Közösségi megújulást szolgáló szemléletformálás	2 500	2 500	5 000
Összesen	38 350	38 350	76 700

2.4 4. Prioritás: A megye gazdasági fejlődését elősegítő oktatási és innovációs rendszer kialakítása

Szabolcs-Szatmár-Bereg megye foglalkoztatási mutatói az országos átlagnál kedvezőtlenebbek: az aktivitási és foglalkoztatottsági ráta alacsonyabb az országosnál, miközben ebben a megyében a legmagasabb a munkanélküliségi ráta. A megye innovációs képessége, innovációs infrastruktúrája, s ennek megfelelően innovációs tevékenysége jelenleg szerény. A kutatás-fejlesztés alapvetően a felsőoktatási intézményekhez és néhány kutatóintézethez kötődik, és bár működnek vállalászati kutatóhelyek, a gazdaság és a kutatási rendszer kapcsolódása, együttműködése nem kielégítő. A megye gazdasági versenyképességének növelése, a foglalkoztatás bővítése érdekében indokolt a megyei gazdaság igényeihez alkalmazkodó szakképzési, felsőoktatási, valamint az azokhoz kapcsolódó innovációs és kutatás-fejlesztési kapacitás megerősítése.

2.4.1 A prioritáshoz kapcsolódó elérendő célok részletes meghatározása

Kapcsolódás a releváns, 2021-2027 közötti programozási időszak európai uniós szakpolitikai célkitűzéseivel

1. Intelligensebb Európa – innovatív és intelligens gazdasági átalakulás
4. Szociálisabb Európa – a szociális jogok európai pillérének végrehajtása

Kapcsolódó megyei stratégiai cél:

Képzett megye – rugalmas szakképzési, felsőoktatás és innovációs környezet

A prioritás specifikus céljai

- Szabolcs-Szatmár-Bereg megye innovációs potenciáljának fejlesztése, az innovációs alpinfrastruktúra és innovációs háttér korszerűsítése, a gazdaság igényeit és szükségleteit kiszolgáló K+F megteremtése
- Szabolcs-Szatmár-Bereg megye felsőoktatási, szakoktatási színvonalának fejlesztése, a megyei gazdaság igényeivel harmonizáló felső és szakoktatás megteremtése
- A kisgyermeket nevelők munkavállalásának támogatása, a családok segítése
- Szabolcs-Szatmár-Bereg megye humán erőforrásainak minőségi fejlesztése, a szakképzettség és piacképes tudás megszerzésének támogatása, az élethosszig tartó tanulás feltételeinek biztosítása, ösztönzése
- Vállalkozások versenyképességének javítása Szabolcs-Szatmár-Bereg megyében, a vállalkozásalapítás és vállalkozóvá válás segítése

A prioritás területi specifikuma

Szabolcs-Szatmár-Bereg megye teljes területe.

2.4.2 A prioritás részletes tartalmának bemutatása

A prioritás keretében a következő intézkedések megvalósítása tervezett:

- Tudományos és szolgáltató bázis kialakítása, innovációs környezet fejlesztése
- Piacorientált szak- és felnőttoktatás kialakítása, élethosszig tartó tanulás feltételeinek fejlesztése
- Gyermekejélési alapellátás, óvodai ellátás fejlesztése, idősgondozás infrastrukturális feltételeinek fejlesztése
- Oktatáshoz való hozzáférés javítása, lemorzsolódás csökkentése
- Versenyképes felsőfokú oktatás feltételeinek megteremtése
- Foglalkoztathatóság javítása

1. intézkedés: Tudományos és szolgáltató bázis kialakítása, innovációs környezet fejlesztése

Az intézkedés célja a tudásbázisok megerősítése és versenyképessé tétele Szabolcs-Szatmár-Bereg megyében. Ennek érdekében támogatandó tevékenység a kutatóintézeti infrastruktúra fejlesztése, innovatív, új működési formák ösztönzése (pl. start-up, coworking space), technológiai transzfer centrumok szerepének erősítése a gazdaságban. A technológiai transzfer centrumok célja elsősorban kísérleti fejlesztések és K+F programok elősegítése, kiemelten a megye húzóágazataihoz kapcsolódva, illetve olyan vállalkozások segítése, amelyek kiemelt szerepet játszanak a hozzáadott értékek létrehozásában. Fontos a felsőoktatási és gazdasági szféra szoros együttműködésén alapuló K+F kapacitások fejlesztése. Cél a kutatóintézeti infrastruktúra fejlesztése, valamint a vállalkozások önálló K+F+I tevékenységének támogatása, melynek eredményeként növekszik a hosszú távú együttműködésben végzett, életképes K+F+I projektek száma.

Az intézkedéshez kapcsolódó tevékenységek:

- 1.1 Technológiai transzfer centrumok szerepének erősítése a gazdaságban
- 1.2 Kísérleti fejlesztések, K+F programok indítása a megye húzóágazataiban
- 1.3 Kutatóintézeti infrastruktúra fejlesztése
- 1.4. Vállalati K+F+I tevékenység támogatása

2. intézkedés: Piacorientált szak- és felnőttoktatás kialakítása, élethosszig tartó tanulás feltételeinek fejlesztése

A megyei munkaerő piacképessé tételében fontos feladat hárul a felnőttoktatásra és a szakképzésre. Elsődleges cél a munkavállalók készségeinek és a helyi gazdaság potenciális igényeinek összehangolása, egy a piaci és helyi gazdasági igényekre alapozott szak- és felnőttoktatási rendszer megteremtésével. Ennek érdekében a szak- és felnőttképzési rendszer korszerűsítése, a szakképzési rendszer képzési kínálatának piaci igényekhez történő igazítása, a gyakorlatorientált minőségi képzés megteremtése, a szakképző intézmények és a vállalkozások közötti kapcsolatok erősítése gyakornoki, ösztöndíj programok keretében tekinthetők a legfőbb beavatkozási területeknek. Az intézkedés keretében munkavállalói képzések támogatása, a munkaerőpiaci kulcskompetenciák fejlesztése (pl. idegen nyelvi, informatikai, vállalkozói ismeretek stb.), átképzési, felnőttképzési és szakképzési programok indítása javasolt, amely hozzájárul a társadalmi versenyképesség javításához.

Az intézkedéshez kapcsolódó tevékenységek:

- 2.1 Helyi foglalkoztatást, munkába állást és családokat segítő programok
- 2.2 Felnőttképzési és szakképzési programok minőségi fejlesztése

3. intézkedés: Gyermekjóléti alapellátás, óvodai ellátás fejlesztése, idősgondozás infrastrukturális feltételeinek fejlesztése

Cél a gyermekjóléti alapellátásokhoz (bölcsődei ellátás), valamint óvodai ellátáshoz való hozzáférés javítása és a szolgáltatások minőségének emelése, a rendelkezésre álló infrastruktúra fejlesztése. A beavatkozások a szociális területen a személyes gondoskodást nyújtó alapszolgáltatásokat (mint pl. az étkeztetés, házi segítségnyújtás, jelzőrendszeres házi segítségnyújtás) is érintik. Az öregedési index növekedéséből adódóan fontos feladat az idősgondozás infrastrukturális feltételeinek fejlesztése Szabolcs-Szatmár-Bereg megyében.

Az intézkedéshez kapcsolódó tevékenységek:

- 3.1 Gyermekjóléti alapellátást és óvodai alapellátást végző intézmények infrastrukturális és szolgáltatás fejlesztése
- 3.2. Idősgondozás infrastrukturális feltételeinek fejlesztése

4. intézkedés: Oktatáshoz való hozzáférés javítása, lemorzsolódás csökkentése

Az intézkedés célja az oktatáshoz való hozzáférés javítása a köznevelési infokommunikációs infrastruktúra (oktatási intézmények infokommunikációs eszközállományának modernizálása), szolgáltatások (e-szolgáltatások) és tartalmak (köznevelési digitális tartalmak), infrastrukturális feltételek fejlesztése révén.

Az intézkedéshez kapcsolódó tevékenységek:

- 4.1 Köznevelési intézmények fejlesztése
- 4.2 Köznevelési infokommunikációs infrastruktúra, szolgáltatások és tartalmak fejlesztése

5. intézkedés: Versenyképes felsőfokú oktatás feltételeinek megteremtése

Szabolcs-Szatmár-Bereg megye versenyképességének javítása érdekében kiemelt feladat a felsőoktatás fejlesztése. Fontos a piacorientáció biztosításának megteremtése, vagyis a piaci igényeket kiszolgáló felsőoktatás fejlesztése. Ezt szolgálja a duális képzési forma további működtetése, segítése a felső- és szakoktatásban. További beavatkozási terület a felsőoktatás minőségi fejlesztése, a felsőoktatás infrastruktúrájának és szolgáltatásainak fejlesztése, minőségi színvonalának emelése révén.

Az intézkedéshez kapcsolódó tevékenységek:

- 5.1 Duális képzési forma működtetése, segítése a szakképzésben és a felsőoktatásban
- 5.2 Felsőoktatási infokommunikációs infrastruktúra, szolgáltatások és tartalmak fejlesztése
- 5.3 Felsőfokú oktatás szolgáltatásainak minőségi fejlesztése
- 5.4 Felsőoktatási intézmények infrastrukturális fejlesztése

6. intézkedés: Foglalkoztathatóság javítása

Az intézkedések a munkanélküliek, valamint a rövidtávon a munkaerőpiacra integrálható inaktívak foglalkoztathatóságának javítását célozzák. Ezeket indokolja az alacsony foglalkoztatási szint, különösen egyes munkaerőpiaci szempontból hátrányos helyzetű csoportok esetében, továbbá a munkanélküliek alacsony foglalkoztathatósága. További fontos cél a fiatalok tartós munkaerőpiaci integrációjának támogatása.

Az intézkedéshez kapcsolódó tevékenységek:

- 6.1 Fiatalok tartós munkaerőpiaci integrációjának támogatása
- 6.2 Munkavállalói képzések támogatása
- 6.3 Munkaerő piaci kulcskompetenciák fejlesztését szolgáló képzési programok indítása

2.4.2.1 **Finanszírozandó fejlesztési kezdeményezések, programok összefoglaló táblája**

Prioritás azonosítója, neve:		4. A megye gazdasági fejlődését elősegítő oktatási és innovációs rendszer kialakítása								
Sor-szám	Intézkedés és fejlesztési kezdeményezés (program) megnevezése	Fejlesztési kezdeményezés, program területi specifikumai	Jellemző kedvezményezettek köre	Célcsoport megjelölése	Fejlesztési kezdeményezés, program ütemezése	Fejlesztési kezdeményezés, program költségigénye (Indikatív, teljes összeg (millió Ft))	Finanszírozó forrás (uniós, nemzetközi, hazai stb.)	Kapcsolódó EU szakpolitikai célkitűzés	Fejlesztési kezdeményezéshez, programhoz kapcsolódó eredmény és output indikátorok	Együttműködésben megvalósuló fejlesztési kezdeményezés program (igen/nem)
1. Tudományos és szolgáltató bázis kialakítása, innovációs környezet fejlesztése										
1.1.	Technológiai transzfer centrumok szerepének erősítése a gazdaságban	A megye teljes területe	önkormányzatok, önkormányzati többségi tulajdonú vállalkozások, magánvállalkozások	az érintett területek önkormányzatai, vállalkozásai és lakossága	2021-2027	3 000	EU, hazai	1. Intelligensebb Európa	Támogatásban részesülő vállalkozások száma (db) Foglalkoztatottak (15-64 éves) száma a közszféra adatai nélkül (fő)	igen
1.2.	Kísérleti fejlesztések, K+F programok indítása a megye húzóágazataiban	A megye teljes területe	önkormányzatok, önkormányzati többségi tulajdonú vállalkozások, magánvállalkozások	az érintett területek önkormányzatai, vállalkozásai és lakossága	2021-2027	3 000	EU, hazai	1. Intelligensebb Európa	A foglalkoztatás növekedése a támogatott vállalkozásoknál (teljes munkaidő-egyenérték) Foglalkoztatottak (15-64 éves) száma a közszféra adatai nélkül (fő)	igen
1.3.	Kutatóintézeti infrastruktúra fejlesztése	A megye teljes területe	vállalkozások, közfinanszírozású és nonprofit kutatóhelyek	az érintett területek önkormányzatai, vállalkozásai és lakossága	2021-2027	4 000	EU, hazai	1. Intelligensebb Európa	A jobb kutatási infrastruktúrával ellátott létesítményekben dolgozó kutatók száma (fő) A vállalati K+F kiadások aránya a GDP-hez képest (BERD/GDP)	nem
1.4.	Vállalati K+F+I tevékenység támogatása	A megye teljes területe	vállalkozások, közfinanszírozású és nonprofit kutatóhelyek	az érintett területek önkormányzatai, vállalkozásai és lakossága	2021-2027	2 000	EU, hazai	1. Intelligensebb Európa	Az innovációs és K+F projekteknek közpénzből nyújtott támogatáshoz illeszkedő magánberuházás (forint) A vállalati K+F kiadások aránya a GDP-hez képest (BERD/GDP)	igen
2. Piacorientált szak és felnőtt oktatás kialakítása, élethosszig tartó tanulás feltételeinek fejlesztése										
2.1.	Helyi foglalkoztatást, munkába állást és családokat segítő programok	A megye teljes területe	önkormányzatok, önkormányzati többségi tulajdonú vállalkozások, magánvállalkozások, civil szervezetek, Nemzeti Foglalkoztatási	az egyes közszolgáltatási funkciókat igénybe vevő lakosság (elsősorban a munka világába visszatérő nők).	2021-2027	1 000	EU, hazai	4. Szociálisabb Európa	Munkanélküli résztvevők száma, beleértve a tartós munkanélkülieket is (közös indikátor) (fő) A program elhagyása utáni hat hónapon belül foglalkoztatásban levő résztvevők száma (közös indikátor)	igen

Prioritás azonosítója, neve		4. A megye gazdasági fejlődését elősegítő oktatási és innovációs rendszer kialakítása								
Sor-szám	Intézkedés és fejlesztési kezdeményezés (program) megnevezése	Fejlesztési kezdeményezés, program területi specifikumai	Jellemző kedvezményezettek köre	Célcsoport megjelölése	Fejlesztési kezdeményezés, program ütemezése	Fejlesztési kezdeményezés, program költségigénye (Indikatív, teljes összeg, (millió Ft))	Finanszírozó forrás (uniós, nemzetközi, hazai stb.)	Kapcsolódó EU szakpolitikai célkitűzés	Fejlesztési kezdeményezéshez, programhoz kapcsolódó eredmény és output indikátorok	Együttműködésben megvalósuló fejlesztési kezdeményezés, program (igen/nem)
			Szolgálat, képző intézmények							
2.2.	Felnőttképzési és szakképzési programok minőségi fejlesztése	A megye teljes területe	önkormányzatok, önkormányzati többségi tulajdonú vállalkozások, magánvállalkozások, civil szervezetek, Nemzeti Foglalkoztatási Szolgálat, képző intézmények	szak- és felnőttképzésben résztvevő, munkavállalási korú népesség, valamint az őket foglalkoztató munkáltatók	2021-2027	2 000	EU, hazai	1. Intelligensebb Európa	A munkahelyi képzésekben résztvevők száma (fő) A program elhagyása utáni hat hónapon belül foglalkoztatásban levő résztvevők száma (közös indikátor)	igen
3. Gyermekejéletpolitikai alapellátás, óvodai ellátás fejlesztése, idősgondozás infrastrukturális feltételeinek fejlesztése										
3.1.	Gyermekejéletpolitikai alapellátást és óvodai alapellátást végző intézmények infrastrukturális és szolgáltatás fejlesztése	A megye teljes területe	önkormányzatok, önkormányzati többségi tulajdonú vállalkozások, magánvállalkozások, önkormányzati közintézmények, nonprofit szervezetek, egyházak, nappali ellátást nyújtó intézmények	a közszolgáltatásokat igénybe vevő lakosság (elsősorban a munka világába visszatérő nők).	2021-2027	10 000	EU, hazai	4. Szociálisabb Európa	Támogatott gyermekgondozási és oktatási intézmények kapacitása (személy) Napközbeni ellátásban részesülő gyermekek száma (bölcsőde, családi napközi)	igen
3.2.	Idősgondozás infrastrukturális feltételeinek fejlesztése	A megye teljes területe	önkormányzatok, önkormányzati többségi tulajdonú vállalkozások, magánvállalkozások, önkormányzati közintézmények, nonprofit szervezetek, egyházak, nappali ellátást nyújtó intézmények	a közszolgáltatásokat igénybe vevő lakosság.	2021-2027	10 000	EU, hazai	4. Szociálisabb Európa	Támogatott idősgondozási intézmények kapacitása (férőhely) Ellátásban részesülő lakosság száma (fő)	igen
4. Oktatáshoz való hozzáférés javítása, lemorzsolódás csökkentése										
4.1.	Köznevelési intézmények fejlesztése	A megye teljes területe	köznevelési intézmények és fenntartók, nonprofit	lakosság, kiemelten tanulók és pedagógusok	2021-2027	20 000	EU, hazai	4. Szociálisabb Európa	Fejlesztés által érintett intézmények száma (db)	nem

Prioritás azonosítója, neve		4. A megye gazdasági fejlődését elősegítő oktatási és innovációs rendszer kialakítása								
Sor-szám	Intézkedés és fejlesztési kezdeményezés (program) megnevezése	Fejlesztési kezdeményezés, program területi specifikumai	Jellemző kedvezményezettek köre	Célcsoport megjelölése	Fejlesztési kezdeményezés, program ütemezése	Fejlesztési kezdeményezés, program költségigénye (Indikatív, teljes összeg, (millió Ft))	Finanszírozó forrás (uniós, nemzetközi, hazai stb.)	Kapcsolódó EU szakpolitikai célkitűzés	Fejlesztési kezdeményezéshez, programhoz kapcsolódó eredmény és output indikátorok	Együttműködésben megvalósuló fejlesztési kezdeményezés, program (igen/nem)
			szervezetek, egyházak, civil szervezetek, költségvetési intézmények						A fejlesztés által érintett intézményekben elért gyermekek száma (fő)	
4.2.	Köznevelési információ-kommunikációs infrastruktúra, szolgáltatások és tartalmak fejlesztése	A megye teljes területe	költségvetési szervek, közösségi internet hozzáférési pontokat működtető (köznevelési, kulturális, önkormányzati és egyházi és civil) intézmények	lakosság, tanulók	2021-2027	5 000	EU, hazai	4. Szociálisabb Európa	Támogatott közösségi hozzáférési pontok száma (db) A fejlesztés által érintett intézményekben elért gyermekek száma (fő)	igen
5. Versenyképes felsőfokú oktatás feltételeinek megteremtése										
5.1.	Duális képzési forma működtetése, segítése a szakképzésben és a felsőoktatásban	A megye teljes területe	felsőoktatási intézmények és fenntartók, nonprofit szervezetek, civil szervezetek, vállalkozások	lakosság, vállalkozások, szakképzésben és felsőoktatásban tanulók	2021-2027	1 000	EU, hazai	1. Intelligensebb Európa 4. Szociálisabb Európa	Gyakornoki, illetve vállalkozóvá válást segítő programban 25 éven aluli résztvevők (fő) Sikeresen elhelyezkedettek aránya a szakképzésben résztvevőkön belül (%)	igen
5.2.	Felsőoktatási információ-kommunikációs infrastruktúra, szolgáltatások és tartalmak fejlesztése	A megye teljes területe	felsőoktatási intézmények és fenntartók, nonprofit szervezetek, civil szervezetek, vállalkozások	lakosság, vállalkozások, felsőoktatásban tanulók	2021-2027	2 000	EU, hazai	1. Intelligensebb Európa 4. Szociálisabb Európa	Támogatott közösségi hozzáférési pontok száma (db) Sikeresen elhelyezkedettek aránya a felsőoktatásban végzettek közül (%)	igen
5.3.	Felsőfokú oktatás szolgáltatásainak minőségi fejlesztése	A megye teljes területe	felsőoktatási intézmények és fenntartók, nonprofit szervezetek, civil szervezetek, vállalkozások	a felsőoktatási intézményekben tanulók és dolgozók, az egész életen át tartó tanulásban részt vevők	2021-2027	4 000	EU, hazai	1. Intelligensebb Európa 4. Szociálisabb Európa	Fejlesztés által érintett intézmények száma (db) Sikeresen elhelyezkedettek aránya a felsőoktatásban végzettek közül (%)	nem
5.4.	Felsőoktatási intézmények infrastrukturális fejlesztése	A megye teljes területe	felsőoktatási intézmények és fenntartók, nonprofit szervezetek, civil	a felsőoktatási intézményekben tanulók és dolgozók, az egész életen át	2021-2027	15 000	EU, hazai	1. Intelligensebb Európa	Fejlesztés által érintett intézmények száma (db) Sikeresen elhelyezkedettek aránya a felsőoktatásban végzettek közül (%)	nem

Prioritás azonosítója, neve		4. A megye gazdasági fejlődését elősegítő oktatási és innovációs rendszer kialakítása								
Sor-szám	Intézkedés és fejlesztési kezdeményezés (program) megnevezése	Fejlesztési kezdeményezés, program területi specifikumai	Jellemző kedvezményezettek köre	Célcsoport megjelölése	Fejlesztési kezdeményezés, program ütemezése	Fejlesztési kezdeményezés, program költségigénye (Indikatív, teljes összeg, (millió Ft))	Finanszírozó forrás (uniós, nemzetközi, hazai stb.)	Kapcsolódó EU szakpolitikai célkitűzés	Fejlesztési kezdeményezéshez, programhoz kapcsolódó eredmény és output indikátorok	Együttműködésben megvalósuló fejlesztési kezdeményezés, program (igen/nem)
			szervezetek, vállalkozások	tartó tanulásban részt vevők				4. Szociálisabb Európa		
6. Foglalkoztathatóság javítása										
6.1.	Fiatalok tartós munkaerőpiaci integrációjának támogatása	A megye teljes területe	közhasznú, illetve civil szervezetek, önkormányzati és állami tulajdonú szervezetek és intézmények, egyházak, felsőoktatási intézmények	lakosság, kiemelten fiatal álláskereső	2021-2027	6 000	EU, hazai	1. Intelligensebb Európa 4. Szociálisabb Európa	Munkanélküli résztvevők száma, beleértve a tartós munkanélkülieket is (fő) A képzést sikeresen befejező résztvevők száma (fő)	igen
6.2.	Munkavállalói képzések támogatása	A megye teljes területe	szak- és felnőttképzési intézmények	szak- és felnőttképzésben résztvevő, munkavállalási korú népesség, valamint az őket foglalkoztató munkáltatók	2021-2027	3 000	EU, hazai	1. Intelligensebb Európa	Támogatott képzések száma (db) A képzést sikeresen befejező résztvevők száma (fő)	igen
6.3.	Munkaerőpiaci kulcs-kompetenciák fejlesztését szolgáló képzési programok indítása	A megye teljes területe	szak- és felnőttképzési intézmény	szak- és felnőttképzésben résztvevő, munkavállalási korú népesség, valamint az őket foglalkoztató munkáltatók	2021-2027	3 000	EU, hazai	1. Intelligensebb Európa	Támogatott képzési programok száma (db) A képzést sikeresen befejező résztvevők száma (fő)	igen

2.4.2.2 Az intézkedések pénzügyi ütemterve

Intézkedés megnevezése	Indikativ forrás 2021-2024 (millió Ft)	Indikativ forrás 2025-2027 (millió Ft)	Indikativ forrás 2021-2027 összesen (millió Ft)
1. Tudományos és szolgáltató bázis kialakítása, innovációs környezet fejlesztése	6 000	6 000	12 000
2. Piacorientált szak- és felnőttoktatás kialakítása, élethosszig tartó tanulás feltételeinek fejlesztése	1 500	1 500	3 000
3. Gyermekjóléti alapellátás, óvodai ellátás fejlesztése, idősgondozás infrastrukturális feltételeinek fejlesztése	10 000	10 000	20 000
4. Oktatáshoz való hozzáférés javítása, lemorzsolódás csökkentése	12 500	12 500	25 000
5. Versenyképes felsőfokú oktatás feltételeinek megteremtése	11 000	11 000	22 000
6. Foglalkoztathatóság javítása	6 000	6 000	12 000
Összesen	47 000	47 000	94 000

2.5 5. prioritás: A megyeszékhely komplex, integrált fejlesztése

Szabolcs-Szatmár-Bereg megye városhálózata meglehetősen kiegyensúlyozatlan: egyetlen nagyvárosa (100.000 főt meghaladó lakosságszámmal) a megyeszékhely, Nyíregyháza, a funkciógazdag középvárosok pedig teljes egészében hiányoznak. Nyíregyháza – részben a lakónépesség és az ingázók nagy száma, részben a gazdaság koncentrációja miatt – domináns szerepet tölt be a megye gazdasági és társadalmi folyamataiban. A megyeszékhelyen az alapadottságok rendelkezésre állnak, a prioritás keretében olyan beavatkozások megvalósítására van szükség, amelyek ezekre építenek, és segítenek Nyíregyháza kisugárzó hatásának kiterjesztésében, miközben választ adnak a 21. századi urbanizációs kihívásokra is.

2.5.1 A prioritáshoz kapcsolódó elérendő célok részletes meghatározása

Kapcsolódás a releváns, 2021-2027 közötti programozási időszak európai uniós szakpolitikai célkitűzéseivel

1. Intelligensebb Európa – innovatív és intelligens gazdasági átalakulás
2. Zöldebb, karbonszegény Európa – tiszta és méltányos energetikai átállás, a zöld és kék beruházás, a körforgásos gazdaság, az éghajlatváltozáshoz való alkalmazkodás és a kockázatmegelőzés és -kezelés
3. Jobban összekapcsolt Európa – mobilitás és regionális IKT-összekapcsoltság
4. Szociálisabb Európa – a szociális jogok európai pillérének végrehajtása
5. A polgárokhoz közelebb álló Európa – a városi, vidéki és part menti térségek fenntartható és integrált fejlesztése helyi kezdeményezések révén

Kapcsolódó megyei stratégiai cél

Fejlett centrum – a megye gazdasági-foglalkoztatási, közszolgáltatási és kulturális centrumának fejlesztése

A prioritás specifikus céljai

- A megyeszékhely foglalkoztatásorientált gazdaságfejlesztése
- A városi mobilitás fenntartható fejlesztése
- A megyeszékhely turisztikai vendégforgalmának növelése
- A megyeszékhelyen élők életminőségének javítása vonzó, egészséges, biztonságos és funkciógazdag települési környezet, a kommunális infrastruktúra és az energiahatékonyság fejlesztése révén
- A leromlott városi területeken mélyszegénységben élő csoportok fenntartható társadalmi és területi integrációja
- Bokortanyák komplex fejlesztése

A prioritás területi specifikuma

A prioritás területileg Szabolcs-Szatmár-Bereg megye székhelyét, Nyíregyháza Megyei Jogú Várost érinti.

2.5.2 A prioritás részletes tartalmának bemutatása

A megyeszékhely fejlesztése kiemelt szerepet játszik Szabolcs-Szatmár-Bereg megye fejlesztésében. Nyíregyházán az alapadottságok rendelkezésre állnak – a prioritás keretében olyan beavatkozások megvalósítására van szükség, amelyek ezekre építenek, és elősegítik a város kisugárzó hatásának kiterjesztését, miközben választ adnak a 21. századi urbanizációs és szuburbanizációs kihívásokra is.

A szükséges beavatkozások az alábbi, egymást erősítő intézkedésekre bonthatóak:

- A megyeszékhely gazdaságának foglalkoztatásorientált fejlesztése
- A közlekedési hálózat fejlesztése
- A megyeszékhely turisztikai fejlesztése
- Közszolgáltatások fejlesztése, középületek infrastrukturális és energiahatékonysági fejlesztése
- Városrehabilitáció, közterületek fejlesztése
- Bokortanyák fejlesztése

Az egyes intézkedések integrált módon való megvalósítása hozzájárulhat a megyeszékhely – és ezáltal a teljes megye – fejlesztéséhez, kitűzött célkitűzéseinek eléréséhez.

Az egyes intézkedések az alábbi területeket foglalják magukban.

1. intézkedés: A megyeszékhely gazdaságának foglalkoztatásorientált fejlesztése

Az intézkedéshez kapcsolódó tevékenységek:

- 1.1 Ipari területek fejlesztése
- 1.2 Befektetésösztönzés
- 1.3 Vállalkozásfejlesztés, kkv-k fejlesztése
- 1.4 K+F+I tevékenységek ösztönzése
- 1.5 Egyetemi képzés és szakképzés fejlesztése, duális képzés elterjesztése
- 1.6 Science park kialakítása
- 1.7 A helyi foglalkoztatási szint javítását célzó programok
- 1.8 Helyi gazdaság- és termékfejlesztést ösztönző tevékenységek
- 1.9 Fiatal, magas képzettségű szakemberek megtartását célzó programok

2. intézkedés: A közlekedési hálózat fejlesztése

Az intézkedéshez kapcsolódó tevékenységek:

- 2.1 Külső közlekedési elérhetőség javítása
- 2.2 Belterületi útfejlesztések
- 2.3 Parkolási lehetőségek fejlesztése
- 2.4 Gyalogos- és kerékpáros közlekedés feltételeinek fejlesztése
- 2.5 Közösségi közlekedés fejlesztése (pl. elektromos / hibrid típusú járművek beszerzése)
- 2.6. Intermodális csomópont fejlesztése
- 2.7 Légi közlekedés infrastrukturális feltételeinek fejlesztése

3. intézkedés: A megyeszékhely turisztikai fejlesztése

Az intézkedéshez kapcsolódó tevékenységek:

- 3.1 Gyógyturisztikai fejlesztések Sóstógyógyfürdőn
- 3.2 Turisztikai vonzerőfejlesztés, attrakciófejlesztés, szolgáltatásfejlesztés
- 3.3 Komplex turisztikai termékek kialakítása és közös marketingje
- 3.4 Kulturális örökségek turisztikai hasznosítása

4. intézkedés: Közszolgáltatások fejlesztése, középületek infrastrukturális és energiahatékonysági fejlesztése, sport- és egészségfejlesztések

Az intézkedéshez kapcsolódó tevékenységek:

- 4.1 Középületek épületenergetikai fejlesztései
- 4.2 Helyi védelem alatt álló épületek felújítása és funkcióval való megtöltése
- 4.3 Egészségügyi ellátás feltételeinek javítása
- 4.4 Szociális ellátás infrastruktúrájának fejlesztése, idősök otthona fejlesztése
- 4.5 Óvodák és bölcsődék fejlesztése
- 4.6 Digitalizáció, e-közigazgatás, e-közszolgáltatások fejlesztése
- 4.7 Sportinfrastruktúra fejlesztések

- 4.8 Közszolgáltatások infrastrukturális fejlesztése, eszközpark modernizációja

5. intézkedés: Városrehabilitáció, közterületek fejlesztése

Az intézkedéshez kapcsolódó tevékenységek:

- 5.1 Levegőminőség javítását szolgáló fejlesztések
- 5.2 Szociális célú városrehabilitáció
- 5.3 Városrehabilitációt kísérő közösségi, soft programok
- 5.4 Barnamezős területek hasznosítása
- 5.5 Közterületek megújítása, zöldterületek növelése, Zöld Város típusú fejlesztések
- 5.6 Bel- és csapadékvíz elvezetés hiányzó szakaszainak kiépítése, szennyvízelvezetés fejlesztése
- 5.7. Helyi identitásnövelő programok

6. intézkedés: Bokortanyák fejlesztése

Az intézkedéshez kapcsolódó tevékenységek:

- 6.1 Bokortanyák bekapcsolása a város minőségi helyi élelmiszerekkel való ellátásába, infrastruktúrafejlesztés
- 6.2 Bokortanyákra épülő, helyi termék fejlesztés, helyi fogyasztás és vásárlás ösztönzése, szemléletformálás

2.5.2.1 *Finanszírozandó fejlesztési kezdeményezések, programok összefoglaló táblája*

Prioritás azonosítója, neve:		5. prioritás: A megyeszékhely komplex, integrált fejlesztése								
Sorszám	Intézkedés és fejlesztési kezdeményezés (program) megnevezése	Fejlesztési kezdeményezés, program területi specifikumai	Jellemző kedvezményezettek köre	Célcsoport megjelölése	Fejlesztési kezdeményezés, program ütemezése	Fejlesztési kezdeményezés, program költségigénye (Indikatív, teljes összeg, (millió Ft))	Finanszírozó forrás (uniós, nemzetközi, hazai stb.)	Kapcsolódó EU szakpolitikai célkitűzés	Fejlesztési kezdeményezéshez, programhoz kapcsolódó eredmény és output indikátorok	Együttműködésben megvalósuló fejlesztési kezdeményezés, program (igen/nem)
1. A megyeszékhely gazdaságának foglalkoztatásorientált fejlesztése										
1.1	Ipari területek fejlesztése	Nyíregyháza	NYMJV Önkormányzata, önkormányzati többségi tulajdonú vállalkozások	önkormányzat, vállalkozások, lakosság	2021-2027	16 500	EU, hazai	1. Intelligensebb Európa	Fejlesztéssel érintett iparterületek nagysága (m ²) Foglalkoztatottak száma (fő)	nem
1.2	Befektetés-ösztönzés	Nyíregyháza	NYMJV Önkormányzata, önkormányzati többségi tulajdonú vállalkozások	önkormányzat, vállalkozások, lakosság	2021-2027	30 500	EU, hazai	1. Intelligensebb Európa	Létrejött munkahelyek száma (fő) Foglalkoztatottak száma (fő)	igen
1.3	Vállalkozásfejlesztés, kvv-k fejlesztése	Nyíregyháza	NYMJV Önkormányzata, önkormányzati többségi tulajdonú vállalkozások, magánvállalkozások	vállalkozások, lakosság	2021-2027	7 966	EU, hazai	1. Intelligensebb Európa	Támogatásban részesülő vállalkozások száma (db) Foglalkoztatottak száma (fő)	igen
1.4	K+F+I tevékenységek ösztönzése	Nyíregyháza	Vállalkozások, közfinanszírozású és nonprofit kutatóhelyek	vállalkozások, lakosság	2021-2027	11 846	EU, hazai	1. Intelligensebb Európa	Támogatott K+F+I tevékenységek száma (db) Foglalkoztatottak száma (fő)	igen
1.5	Egyetemi képzés és szakképzés fejlesztése, duális képzés elterjesztése	Nyíregyháza	Vállalkozások, intézmények	vállalkozások, lakosság	2021-2027	3 310	EU, hazai	1. Intelligensebb Európa	Duális képzésben résztvevő hallgatók száma (fő) Foglalkoztatottak száma (fő)	igen
1.6	Science park kialakítása	Nyíregyháza	NYMJV Önkormányzata, önkormányzati többségi tulajdonú vállalkozások, magánvállalkozások, intézmények	vállalkozások, lakosság	2021-2027	3 500	EU, hazai	1. Intelligensebb Európa	Science Parkban foglalkoztatottak száma (fő) Foglalkoztatottak száma (fő)	igen

5. prioritás: A megyeszékhely komplex, integrált fejlesztése										
Sorszám	Intézkedés és fejlesztési kezdeményezés (program) megnevezése	Fejlesztési kezdeményezés, program területi specifikumai	Jelemző kedvezményezettek köre	Célcsoport megjelölése	Fejlesztési kezdeményezés, program ütemezése	Fejlesztési kezdeményezés, program költségigénye (Indikatív, teljes összeg, (millió Ft))	Finanszírozó forrás (uniós, nemzetközi, hazai stb.)	Kapcsolódó EU szakpolitikai célkitűzés	Fejlesztési kezdeményezéshez, programhoz kapcsolódó eredmény és output indikátorok	Együttműködésben megvalósuló fejlesztési kezdeményezés, program (igen/nem)
1.7	A helyi foglalkoztatási szint javítását célzó programok	Nyíregyháza	NYMJV Önkormányzata, önkormányzati többségi tulajdonú vállalkozások, magánvállalkozások, államigazgatási szervek, közintézmények, civil szervezetek, képző intézmények	vállalkozások, lakosság	2021-2027	12 000	EU, hazai	1. Intelligensebb Európa	Támogatott foglalkoztatási programok száma (db) Foglalkoztatottak száma (fő)	igen
1.8	Helyi gazdaság- és termékefejlesztést ösztönző tevékenységek	Nyíregyháza	NYMJV Önkormányzata, önkormányzati többségi tulajdonú vállalkozások, magánvállalkozások, civil szervezetek, magánszemélyek	vállalkozások, lakosság	2021-2027	50	EU, hazai	1. Intelligensebb Európa	Megvalósított programok száma (db) Foglalkoztatottak száma (fő)	igen
1.9	Fiatal, magas képzettségű szakemberek megtartását célzó programok	Nyíregyháza	NYMJV Önkormányzata, önkormányzati közintézmények, képző intézmények, egyházak, civil szervezetek, magánszemélyek, érdekképviseletek	vállalkozások, lakosság	2021-2027	6 500	EU, hazai	1. Intelligensebb Európa	Megvalósított programok száma (db) Foglalkoztatottak száma (fő)	igen
2. A közlekedési hálózat fejlesztése										
2.1	Külső közlekedési elérhetőség javítása	Nyíregyháza	NIF Zrt, MÁV Zrt, helyi közösségi közlekedést ellátó cégek	önkormányzat, vállalkozások, lakosság	2021-2027	94 500	EU, hazai	3. Jobban összekapcsolt Európa	Kiépített / megújított szakaszok hossza (km) Elérési idő csökkenése (perc)	igen
2.2	Belterületi útfejlesztések	Nyíregyháza	NYMJV Önkormányzata, önkormányzati többségi tulajdonú vállalkozások, magánvállalkozások, NIF Zrt, Magyar Közút Nonprofit Zrt	önkormányzat, vállalkozások, lakosság	2021-2027	105 600	EU, hazai	3. Jobban összekapcsolt Európa	Kiépített / megújított útszakaszok hossza (km) Elérési idő csökkenése (perc)	igen

Prioritás azonosítója, neve:		5. prioritás: A megyeszékhely komplex, integrált fejlesztése								
Sorszám	Intézkedés és fejlesztési kezdeményezés (program) megnevezése	Fejlesztési kezdeményezés, program területi specifikumai	Jellemző kedvezményezettek köre	Célcsoport megjelölése	Fejlesztési kezdeményezés, program ütemezése	Fejlesztési kezdeményezés, program költségigénye (Indikatív, teljes összeg, (millió Ft))	Finanszírozó forrás (uniós, nemzetközi, hazai stb.)	Kapcsolódó EU szakpolitikai célkitűzés	Fejlesztési kezdeményezéshez, programhoz kapcsolódó eredmény és output indikátorok	Együttműködésben megvalósuló fejlesztési kezdeményezés, program (igen/nem)
2.3	Parkolási lehetőségek fejlesztése	Nyíregyháza	NYMJV Önkormányzata, önkormányzati többségi tulajdonú vállalkozások, magánvállalkozások	önkormányzat vállalkozások, lakosság	2021-2027	21 000	EU, hazai	3. Jobban összekapcsolt Európa	Kiépített új parkoló-helyek száma (db) Napi utazások esetén fő közlekedési eszközként gyalogos, kerékpáros vagy közösségi közlekedési módot választók aránya (%)	nem
2.4	Gyalogos- és kerékpáros közlekedés feltételeinek fejlesztése	Nyíregyháza	NYMJV Önkormányzata, önkormányzati többségi tulajdonú vállalkozások, magánvállalkozások, civil szervezetek	önkormányzat vállalkozások, lakosság	2021-2027	4 000	EU, hazai	3. Jobban összekapcsolt Európa	Kialakított kerékpárforgalmi létesítmények hossza (km) Napi utazások esetén fő közlekedési eszközként gyalogos, kerékpáros vagy közösségi közlekedési módot választók aránya (%)	igen
2.5	Közösségi közlekedés fejlesztése (pl. elektromos / hibrid típusú járművek beszerzése)	Nyíregyháza	NYMJV Önkormányzata, önkormányzati többségi tulajdonú vállalkozások, magánvállalkozások, VOLÁN BUSZ Zrt	önkormányzat vállalkozások, lakosság	2021-2027	284 000	EU, hazai	3. Jobban összekapcsolt Európa	Közösségi közlekedést igénybe vevő utasok utazásainak száma (db) Napi utazások esetén fő közlekedési eszközként gyalogos, kerékpáros vagy közösségi közlekedési módot választók aránya (%)	igen
2.6	Intermodális csomópont fejlesztése	Nyíregyháza	NYMJV Önkormányzata, önkormányzati többségi tulajdonú vállalkozások, magánvállalkozások, NIF Zrt, MÁV Zrt, helyi közösségi közlekedést ellátó cégek	önkormányzat vállalkozások, lakosság	2021-2027	9 000	EU, hazai	3. Jobban összekapcsolt Európa	Közösségi közlekedési formák kapacitása (fő) Napi utazások esetén fő közlekedési eszközként gyalogos, kerékpáros vagy közösségi közlekedési módot választók aránya (%)	igen

Prioritás azonosítója, neve:		5. prioritás: A megyeszékhely komplex, integrált fejlesztése								
Sorszám	Intézkedés és fejlesztési kezdeményezés (program) megnevezése	Fejlesztési kezdeményezés, program területi specifikumai	Jellemző kedvezményezettek köre	Célcsoport megjelölése	Fejlesztési kezdeményezés, program ütemezése	Fejlesztési kezdeményezés, program költségigénye (Indikatív, teljes összeg, (millió Ft))	Finanszírozó forrás (uniós, nemzetközi, hazai stb.)	Kapcsolódó EU szakpolitikai célkitűzés	Fejlesztési kezdeményezéshez, programhoz kapcsolódó eredmény és output indikátorok	Együttműködésben megvalósuló fejlesztési kezdeményezés, program (igen/nem)
2.7	Légi közlekedés infrastrukturális feltételeinek fejlesztése	Nyíregyháza	NYMJV Önkormányzata, önkormányzati többségi tulajdonú vállalkozások, magánvállalkozások	önkormányzat vállalkozások, lakosság	2021-2027	5 000	EU, hazai	3. Jobban összekapcsolt Európa	Fejlesztéssel érintett terület (m ²) Elérési idő csökkenése (perc)	igen
3. A megyeszékhely turisztikai fejlesztése										
3.1	Gyógyturisztikai fejlesztések Sóstógyógyfürdőn	Nyíregyháza	NYMJV Önkormányzata, önkormányzati többségi tulajdonú vállalkozások, magánvállalkozások	önkormányzat vállalkozások, lakosság, külföldi és belföldi turisták, civil szervezetek	2021-2027	13 000	EU, hazai	5. A polgárokhoz közelebb álló Európa	Fejlesztéssel érintett férőhelyek száma (db) Kereskedelmi szálláshelyeken eltöltött vendégéjszakák száma (db)	igen
3.2	Turisztikai vonzerőfejlesztés, attrakciófejlesztés, szolgáltatásfejlesztés	Nyíregyháza	NYMJV Önkormányzata, önkormányzati többségi tulajdonú vállalkozások, magánvállalkozások, civil szervezetek, egyházak	önkormányzat vállalkozások, lakosság, külföldi és belföldi turisták, civil szervezetek	2021-2027	99 000	EU, hazai	5. A polgárokhoz közelebb álló Európa	Fejlesztéssel érintett attrakciók száma (db) Kereskedelmi szálláshelyeken eltöltött vendégéjszakák száma (db)	igen
3.3	Komplex turisztikai termékek kialakítása és közös marketingje	Nyíregyháza	NYMJV Önkormányzata, önkormányzati többségi tulajdonú vállalkozások, magánvállalkozások, civil szervezetek, egyházak	önkormányzat vállalkozások, lakosság, külföldi és belföldi turisták, civil szervezetek	2021-2027	1 000	EU, hazai	5. A polgárokhoz közelebb álló Európa	Kialakított komplex turisztikai termékek száma (db) Kereskedelmi szálláshelyeken eltöltött vendégéjszakák száma (db)	igen
3.4	Kulturális örökségek turisztikai hasznosítása	Nyíregyháza	NYMJV Önkormányzata	önkormányzat vállalkozások, lakosság, külföldi és belföldi turisták, civil szervezetek	2021-2027	1 000	EU, hazai	5. A polgárokhoz közelebb álló Európa	Fejlesztéssel érintett attrakciók száma (db) Kereskedelmi szálláshelyeken eltöltött vendégéjszakák száma (db)	nem
4. Közszolgáltatások fejlesztése, középületek infrastrukturális és energiahatékonysági fejlesztése										

Prioritás azonosítója, neve:		5. prioritás: A megyeszékhely komplex, integrált fejlesztése								
Sorszám	Intézkedés és fejlesztési kezdeményezés (program) megnevezése	Fejlesztési kezdeményezés, program területi specifikumai	Jelemző kedvezményezettek köre	Célcsoport megjelölése	Fejlesztési kezdeményezés, program ütemezése	Fejlesztési kezdeményezés, program költségigénye (Indikatív, teljes összeg, (millió Ft))	Finanszírozó forrás (uniós, nemzetközi, hazai stb.)	Kapcsolódó EU szakpolitikai célkitűzés	Fejlesztési kezdeményezéshez, programhoz kapcsolódó eredmény és output indikátorok	Együttműködésben megvalósuló fejlesztési kezdeményezés, program (igen/nem)
4.1	Középületek épületenergetikai fejlesztései	Nyíregyháza	NYMJV Önkormányzata, önkormányzati többségi tulajdonú vállalkozások, civil szervezetek, közintézmények	önkormányzat önkormányzati intézmények, lakosság	2021-2027	13 600	EU, hazai	2. Zöldebb, karbonszegény Európa	Energiahatékonysági fejlesztésekkel érintett középületek száma (db) Megtakarított energia mennyisége (TJ)	nem
4.2	Helyi védetség alatt álló épületek felújítása és funkcióival való megtöltése	Nyíregyháza	NYMJV Önkormányzata, önkormányzati többségi tulajdonú vállalkozások, civil szervezetek	önkormányzat önkormányzati intézmények, lakosság, civil szervezetek	2021-2027	7 362	EU, hazai	5. A polgárokhoz közelebb álló Európa	Felújított épületek száma (db) Megtakarított energia mennyisége (TJ)	igen
4.3	Egészségügyi ellátás feltételeinek javítása	Nyíregyháza	NYMJV Önkormányzata, önkormányzati társulások, önkormányzati többségi tulajdonú vállalkozások, civil szervezetek, egyházak	lakosság	2021-2027	13 000	EU, hazai	4. Szociálisabb Európa	Fejlesztéssel érintett épületek száma (db) A fejlesztett közszolgáltatásokat igénybe vevők száma (fő)	igen
4.4	Szociális ellátás infrastruktúrájának fejlesztése, idősök otthona fejlesztése	Nyíregyháza	NYMJV Önkormányzata, önkormányzati társulások, önkormányzati többségi tulajdonú vállalkozások, civil szervezetek, egyházak	lakosság	2021-2027	8 500	EU, hazai	4. Szociálisabb Európa	Fejlesztéssel érintett épületek száma (db) A fejlesztett közszolgáltatásokat igénybe vevők száma (fő)	igen
4.5	Óvodák és bölcsődék fejlesztése	Nyíregyháza	NYMJV Önkormányzata, önkormányzati többségi tulajdonú vállalkozások, magánvállalkozások, önkormányzati közintézmények, nonprofit szervezetek, egyházak	lakosság	2021-2027	2 000	EU, hazai	4. Szociálisabb Európa	Fejlesztéssel érintett intézmények száma (db) A fejlesztett közszolgáltatásokat igénybe vevők száma (fő)	igen

Prioritás azonosítója, neve:		5. prioritás: A megyeszékhely komplex, integrált fejlesztése								
Sorszám	Intézkedés és fejlesztési kezdeményezés (program) megnevezése	Fejlesztési kezdeményezés, program területi specifikumai	Jellemző kedvezményezettek köre	Célcsoport megjelölése	Fejlesztési kezdeményezés, program ütemezése	Fejlesztési kezdeményezés, program költségigénye (Indikatív, teljes összeg, (millió Ft))	Finanszírozó forrás (uniós, nemzetközi, hazai stb.)	Kapcsolódó EU szakpolitikai célkitűzés	Fejlesztési kezdeményezéshez, programhoz kapcsolódó eredmény és output indikátorok	Együttműködésben megvalósuló fejlesztési kezdeményezés, program (igen/nem)
4.6	Digitalizáció, e-közigazgatás, e-közszolgáltatások fejlesztése	Nyíregyháza	NYMJV Önkormányzata, önkormányzati többségi tulajdonú vállalkozások, költségvetési szervek	önkormányzat ; önkormányzati intézmények, lakosság	2021-2027	15 000	EU, hazai	3. Jobban összekapcsolt Európa	Fejlesztéssel érintett szolgáltatások száma (db) A fejlesztett közszolgáltatásokat igénybe vevők száma (fő)	nem
4.7	Sportinfrastruktúra fejlesztések	Nyíregyháza	NYMJV Önkormányzata, önkormányzati többségi tulajdonú vállalkozások, magánvállalkozások, nonprofit szervezetek	önkormányzat ; önkormányzati intézmények, lakosság, civil szervezetek	2021-2027	14 200	EU, hazai	5. A polgárokhoz közelebb álló Európa	Fejlesztéssel érintett épületek száma (db) A fejlesztett szolgáltatásokat igénybe vevők száma (fő)	igen
4.8	Közszolgáltatások infrastrukturális fejlesztése, eszközpark modernizációja	Nyíregyháza	NYMJV Önkormányzata, önkormányzati többségi tulajdonú vállalkozások, költségvetési szervek	önkormányzat ; önkormányzati intézmények, lakosság, civil szervezetek	2021-2027	1 000	EU, hazai	5. A polgárokhoz közelebb álló Európa	Fejlesztéssel érintett szolgáltatások száma (db) A fejlesztett közszolgáltatásokat igénybe vevők száma (fő)	nem
5. Városrehabilitáció, közterületek fejlesztése										
5.1	Levegőtisztaság javítását szolgáló fejlesztések	Nyíregyháza	NYMJV Önkormányzata, önkormányzati többségi tulajdonú vállalkozások, magánvállalkozások, közintézmények, civil szervezetek	lakosság, vállalkozások, civil szervezetek	2021-2027	50	EU, hazai	2. Zöldebb, karbonszegény Európa	Megvalósított programok száma (db) Légszennyezettségi határértéket meghaladó napok száma (nap)	igen
5.2	Szociális célú városrehabilitáció	Nyíregyháza	NYMJV Önkormányzata, önkormányzati közintézmények, önkormányzati többségi tulajdonú vállalkozások, egyházak, civil szervezetek, magánszemélyek	lakosság	2021-2027	2 500	EU, hazai	4. Szociálisabb Európa	Városrehabilitációs beavatkozások által érintett terület nagysága (ha) Városrehabilitációval érintett akcióterületen élő lakosság száma (fő)	igen

Prioritás azonosítója, neve:		5. prioritás: A megyeszékhely komplex, integrált fejlesztése								
Sorszám	Intézkedés és fejlesztési kezdeményezés (program) megnevezése	Fejlesztési kezdeményezés, program területi specifikumai	Jelemező kedvezményezettek köre	Célcsoport megjelölése	Fejlesztési kezdeményezés, program ütemezése	Fejlesztési kezdeményezés, program költségigénye (Indikatív, teljes összeg, (millió Ft))	Finanszírozó forrás (uniós, nemzetközi, hazai stb.)	Kapcsolódó EU szakpolitikai célkitűzés	Fejlesztési kezdeményezéshez, programhoz kapcsolódó eredmény és output indikátorok	Együttműködésben megvalósuló fejlesztési kezdeményezés, program (igen/nem)
5.3	Városrehabilitációt kísérő közösségi, soft programok	Nyíregyháza	NYMJV Önkormányzat, civil szervezetek, nonprofit szervezetek, egyházak, magánvállalkozások, képző intézmények, magánszemélyek, érdekképviselők	lakosság	2021-2027	300	EU, hazai	4. Szociálisabb Európa	Megvalósított programok száma (db) Végrehajtott projektekben résztvevők száma (fő)	igen
5.4	Barnamezős területek hasznosítása	Nyíregyháza	NYMJV Önkormányzata, önkormányzati többségi tulajdonú vállalkozások, magánvállalkozások, civil szervezetek, egyházak	önkormányzat, vállalkozások, lakosság	2021-2027	4 800	EU, hazai	5. A polgárokhoz közelebb álló Európa	Rehabilitált terület nagysága (m ²) Elégedettség a települési környezet minőségével (%)	igen
5.5	Közterületek megújítása, zöldterületek növelése, Zöld Város típusú fejlesztések	Nyíregyháza	NYMJV Önkormányzata, önkormányzati többségi tulajdonú vállalkozások, magánvállalkozások, civil szervezetek, egyházak	önkormányzat, vállalkozások, lakosság	2021-2027	13 500	EU, hazai	2. Zöldebb, karbonszegény Európa	Megújított közterületek nagysága (m ²) Elégedettség a települési környezet minőségével (%)	nem
5.6	Bel- és csapadékvíz elvezetés hiányzó szakaszainak kiépítése, szennyvízelvezetés fejlesztése	Nyíregyháza	NYMJV Önkormányzata, önkormányzati többségi tulajdonú vállalkozások, magánvállalkozások, vízügyi igazgatási szervek, víziközmű tulajdonosok, víziközmű-szolgáltatók	önkormányzat, vállalkozások, lakosság	2021-2027	3 000	EU, hazai	2. Zöldebb, karbonszegény Európa	Kiépített bel- és csapadékvíz-hálózat, szennyvízhálózat hossza (km) Elégedettség a települési környezet minőségével (%)	nem

Prioritás azonosítója, neve:		5. prioritás: A megyeszékhely komplex, integrált fejlesztése								
Sorszám	Intézkedés és fejlesztési kezdeményezés (program) megnevezése	Fejlesztési kezdeményezés, program területi specifikumai	Jelemező kedvezményezettek köre	Célcsoport megjelölése	Fejlesztési kezdeményezés, program ütemezése	Fejlesztési kezdeményezés, program költségigénye (Indikatív, teljes összeg, (millió Ft))	Finanszírozó forrás (uniós, nemzetközi, hazai stb.)	Kapcsolódó EU szakpolitikai célkitűzés	Fejlesztési kezdeményezéshez, programhoz kapcsolódó eredmény és output indikátorok	Együttműködésben megvalósuló fejlesztési kezdeményezés, program (igen/nem)
5.7	Helyi identitásnövelő programok	Nyíregyháza	NYMJV Önkormányzata, önkormányzati társulások, önkormányzati közintézmények, képző intézmények, egyházak, civil szervezetek, érdekképviseltek	lakosság	2021-2027	1 000	EU, hazai	5. A polgárokhoz közelebb álló Európa	Megvalósított programok száma (db) Végrehajtott projektekben résztvevők száma (fő)	igen
6. Bokortanyák fejlesztése										
6.1	Bokortanyák bekapcsolása a város minőségi helyi élelmiszerral való ellátásába, infrastruktúra-fejlesztés	Nyíregyháza	NYMJV Önkormányzata, önkormányzati többségi tulajdonú vállalkozások, magánvállalkozások, mezőgazdasági termelők, agrárvállalkozások	lakosság, önkormányzat, közintézmények, vállalkozások	2021-2027	8 000	EU, hazai	2. Zöldebb, karbonszegény Európa	Fejlesztéssel érintett infrastruktúrák száma (db) Foglalkoztatottak száma (fő)	igen
6.2	Bokortanyákra épülő, helyi termék fejlesztés, helyi fogyasztás és vásárlás ösztönzése, szemléletformálás	Nyíregyháza	NYMJV Önkormányzata, önkormányzati többségi tulajdonú vállalkozások, magánvállalkozások, civil szervezetek, magánszemélyek	lakosság, önkormányzat, közintézmények, vállalkozások	2021-2027	1 500	EU, hazai	2. Zöldebb, karbonszegény Európa	Támogatott együttműködésekben résztvevő termelők száma (db) Foglalkoztatottak száma (fő)	igen

2.5.2.2 Az intézkedések pénzügyi ütemterve

Intézkedés megnevezése	Indikatív forrás 2021-2024 (millió Ft)	Indikatív forrás 2025-2027 (millió Ft)	Indikatív forrás 2021-2027 összesen (millió Ft)
1. A megyeszékhely gazdaságának foglalkoztatásorientált fejlesztése	46 086	46 086	92 172
2. A közlekedési hálózat fejlesztése	261 550	261 550	523 100
3. A megyeszékhely turisztikai fejlesztése	57 000	57 000	114 000
4. Közszolgáltatások fejlesztése, középületek infrastrukturális és energiahatékonysági fejlesztése	37 331	37 331	74 662
5. Városrehabilitáció, közterületek fejlesztése	12 575	12 575	25 150
6. Bokortanyák fejlesztése	4 750	4 750	9 500
Összesen	419 292	419 292	838 584

2.6 6. prioritás: A megye versenyképes decentrumainak fejlesztése

A 20. század folyamán a megye fejlődését meghatározó történelmi városhálózat jelentős része a határon túlra került, és ezzel sajátos, városhiányos helyzet alakult ki (elsősorban a megye határközeleli keleti részében), a megye városhálózata rendkívül kiegyensúlyozatlan. Egyetlen nagyváros a megyeszékhely, Nyíregyháza, a középvárosok azonban teljesen hiányoznak: Nyíregyházán kívül egyetlen város lakossága sem éri el a 20 ezer főt. Ez fejlesztési szempontból súlyos problémát jelent, hiszen a kisvárosok csak részben tudják betölteni (különösen gazdasági szempontból) decentrum szerepüket. Ezért a megye egészének fejlődése szempontjából kiemelkedően fontos Nyíregyháza mellett néhány – gazdasági szempontból kedvező adottságokkal rendelkező – város (Mátészalka, Nyírbátor, valamint Kisvárda-Záhony) decentrum funkcióinak megerősítése.

2.6.1 A prioritáshoz kapcsolódó elérendő célok részletes meghatározása

Kapcsolódás a releváns, 2021-2027 közötti programozási időszak európai uniós szakpolitikai célkitűzéseivel

1. Intelligensebb Európa – innovatív és intelligens gazdasági átalakulás
2. Zöldebb, karbonszegény Európa – tiszta és méltányos energetikai átállás, a zöld és kék beruházás, a körforgásos gazdaság, az éghajlatváltozáshoz való alkalmazkodás és a kockázatmegelőzés és -kezelés
3. Jobban összekapcsolt Európa – mobilitás és regionális IKT-összekapcsoltság
4. Szociálisabb Európa – a szociális jogok európai pillérének végrehajtása
5. A polgárokhoz közelebb álló Európa – a városi, vidéki és part menti térségek fenntartható és integrált fejlesztése helyi kezdeményezések révén

Kapcsolódó megyei stratégiai cél:

Dinamizálódó decentrumok és szolgáltató járásközpontok – a megyei gazdasági decentrumok és járásközpontok funkcióbővítése és összehangolt fejlesztése

A prioritás specifikus céljai:

- A megyei decentrumok gazdasági szerepének növelése foglalkoztatás és innováció orientált gazdaságfejlesztés által
- A közlekedési idők csökkentése a regionális elérhetőség javítása által
- Az idegenforgalom szezonálisának csökkentése és a tartózkodási idő növelése térségi, komplex turizmusfejlesztés által
- A települések élhetőségének javítása a lakókörnyezetek integrált fejlesztése által

A prioritás területi specifikuma

A prioritás területileg Szabolcs-Szatmár-Bereg megye decentrumait érinti. A megye területfejlesztési koncepciójában meghatározott decentrumok: Mátészalka, Nyírbátor, Kisvárda-Záhony (Kisvárda-Záhony decentrum tervezési szempontból együttesen kezelendő).

2.6.2 A prioritás részletes tartalmának bemutatása

A decentrumok gazdaságfejlesztése a megye verseny- és eltartóképessége szempontjából is kiemelkedő prioritást jelent. A decentrum városokban olyan hazai és nemzetközi vállalkozások találhatóak, amelyek a megye gazdaságát és foglalkoztatottsági helyzetét jelentősen befolyásolják. A gazdaságfejlesztési beavatkozás során tehát olyan infrastrukturális, üzleti, valamint vállalkozási környezet megteremtése szükséges, amely a meglévő vállalkozásokat a térségben tartja, valamint ösztönzi az új vállalkozások letelepedését.

A sikeres gazdaságfejlesztés megvalósulása érdekében ugyanakkor egyéb, kiegészítő beavatkozások megvalósítása szükséges, nem elég csak a gazdaságfejlesztési közvetlenül érintő beavatkozások

megvalósítása. A térségekben a mobilitás biztosítása érdekében javítani kell a decentrumok elérhetőségét, meg kell teremteni a városokban a vonzó lakó- és üzleti környezetet, valamint egyedi arculatot kell kialakítani a városoknak. A fejlesztések célja a decentrumok továbbfejlesztésének elősegítése (középvárossá fejlődésének elősegítése).

A prioritás beavatkozásai négy egymást erősítő és kiegészítő intézkedésre bonthatóak:

- Gazdasági centrum funkció megerősítése, vállalkozói környezet fejlesztése infrastrukturális beruházásokkal és a szolgáltatások színvonalának növelésével
- A decentrumok elérhetőségének javítása és környezetbarát települési közlekedésfejlesztés megvalósítása
- Térségi szintű integrált és komplex turizmusfejlesztés
- Települési környezet integrált fejlesztését célzó beruházások megvalósítása

1. intézkedés: Gazdasági centrum funkció megerősítése, vállalkozói környezet fejlesztése infrastrukturális beruházásokkal és a szolgáltatások színvonalának növelésével

Az intézkedés célja megye gazdasági bázisának megerősítése (Mátészalka, Nyírbátor és Kisvárd-Záhony-Kemecse fejlesztési és logisztikai tengely), elsődlegesen a decentrumokban már jelenlévő versenyképes húzóágazatokra támaszkodva. Az intézkedés keretében tervezett tevékenységek közé tartozik az üzleti, vállalkozói infrastruktúra fejlesztése, a decentrumok ipari területeinek infrastrukturális fejlesztése, a térségi KKV-k technológiai és telephely fejlesztéseinek támogatása. Fontos feladat a K+F+I tevékenységek támogatása, a megyei gazdasági húzóágazatokhoz köthető kísérleti fejlesztések támogatása. A gazdaság fejlesztése érdekében szükséges a vállalkozások számára nyújtott szolgáltatások fejlesztése, valamint a vállalkozói együttműködések ösztönzése is.

Az intézkedéshez kapcsolódó tevékenységek:

- 1.1 Üzleti, vállalkozói infrastruktúra fejlesztése, ipari területek infrastrukturális fejlesztése
- 1.2 Térségi KKV-k technológiai és telephely fejlesztéseinek támogatása
- 1.3 K+F+I tevékenységek támogatása, megyei gazdasági húzóágazatokhoz köthető kísérleti fejlesztések támogatása
- 1.4 A vállalkozások számára nyújtott szolgáltatások fejlesztése, vállalkozói együttműködések ösztönzése

2. intézkedés: A decentrumok elérhetőségének javítása és környezetbarát települési közlekedésfejlesztés megvalósítása

Az intézkedés célja a decentrumok megközelíthetőségének fejlesztése, a közlekedés fenntartható fejlesztése révén. Ennek keretében szükséges a közúti közlekedés infrastrukturális elemeinek fejlesztése, a meglévő elemek korszerűsítésével, illetve a hiányzó elemek kiépítésével. Fontos feladat a közúti közlekedés túlsúlyának enyhítése, a közösségi közlekedés környezettudatos fejlesztése, a vasúti közlekedés részarányának növelése a közösségi közlekedésen belül (a perifériákról a decentrumokba), illetve a kiegészítő szolgáltatások fejlesztése (kerékpártárolók, megközelíthetőség). A decentrumok központi szerepköre jelentős közúti forgalmat generál – az ebből eredő közlekedési terhelés a parkolási kapacitások bővítésével (pl. őrzött parkolók, parkolóházak, mélygarázsok építésével) enyhíthető. Az intézkedésen belül tervezett további tevékenység a kerékpárúthálózat fejlesztése a települések kül- és belterületén.

Az intézkedéshez kapcsolódó tevékenységek:

- 2.1 Közúti közlekedési infrastrukturális elemek fejlesztése (meglévő elemek korszerűsítése, hiányzó elemek kiépítése)
- 2.2 Községi közlekedés környezettudatos fejlesztése, vasúti közlekedés súlyának növelése, kiegészítő szolgáltatások fejlesztése
- 2.3 Kerékpárút hálózat fejlesztés a települések kül- és belterületén

3. intézkedés: Térségi szintű integrált és komplex turizmusfejlesztés

Az intézkedés célja a decentrumok turisztikai fejlesztése, integrált és komplex szemléletben. Az intézkedés keretében tervezett tevékenységek magukban foglalják komplex turisztikai termékek és

szolgáltatások kialakítását a megye kiemelt turisztikai desztinációiban, a turisztikai vonzerők fejlesztését a decentrumokban, illetve a turisztikai szolgáltatások fejlesztését.

Az intézkedéshez kapcsolódó tevékenységek:

- 3.1 Komplex turisztikai termékek kialakítása a megye kiemelt turisztikai desztinációiban, turisztikai vonzerők fejlesztése
- 3.2 Turisztikai szolgáltatások fejlesztése

4. intézkedés: Települési környezet integrált fejlesztését célzó beruházások megvalósítása

Az intézkedés célja a decentrumok élhetőségének fejlesztése, ennek keretében integrált településfejlesztési programok, kisléptékű környezetvédelmi beruházások megvalósítása, valamint a lakhatási feltételek javítása a városok munkaerő megtartó képességének erősítése érdekében.

Az intézkedéshez kapcsolódó tevékenységek:

- 4.1 Integrált településfejlesztési programok
- 4.2 Kisléptékű környezetvédelmi beruházások megvalósítása
- 4.3 Lakhatási feltételek javítása: a városok munkaerő megtartó képességének erősítése

2.6.2.1 **Finanszírozandó fejlesztési kezdeményezések, programok összefoglaló táblája**

Prioritás azonosítója, neve:		6. prioritás: A megye versenyképes decentrumainak fejlesztése								
Sorszám	Intézkedés és fejlesztési kezdeményezés (program) megnevezése	Fejlesztési kezdeményezés, program területi specifikumai	Jellemző kedvezményezettek köre	Célcsoport megjelölése	Fejlesztési kezdeményezés, program utemezése	Fejlesztési kezdeményezés, program költségigénye (Indikatív, teljes összeg, (millió Ft))	Finanszírozó forrás (uniós, nemzetközi, hazai stb.)	Kapcsolódó EU szakpolitikai célkitűzés	Fejlesztési kezdeményezéshez, programhoz kapcsolódó eredmény és output indikátorok	Együttműködésben megvalósuló fejlesztési kezdeményezés program (igen/nem)
1. Gazdasági centrum funkció megerősítése, vállalkozói környezet fejlesztése infrastrukturális beruházásokkal és a szolgáltatások színvonalának növelésével										
1.1.	Üzleti, vállalkozói infrastruktúra fejlesztése, ipari területeinek infrastrukturális fejlesztése	A megye decentrumai	önkormányzatok, önkormányzati többségi tulajdonú vállalkozások, magánvállalkozások	lakosság, vállalkozások	2021-2027	10 000	EU, hazai	1. Intelligensebb Európa	Beruházások által érintett területek nagysága (m2) Foglalkoztatottak (15-64 éves) számának növekedése	igen
1.2.	Térségi KKV-k technológiai és telephely fejlesztéseinek támogatása	A megye decentrumai	önkormányzati többségi tulajdonú vállalkozások, magánvállalkozások	lakosság, vállalkozások	2021-2027	8 000	EU, hazai	1. Intelligensebb Európa	Támogatásban részesülő vállalkozások száma (db) Foglalkoztatottak (15-64 éves) számának növekedése	nem
1.3.	K+F+I tevékenységek támogatása, megyei gazdasági húzóágazatokhoz köthető kísérleti fejlesztések támogatása	A megye decentrumai	önkormányzati többségi tulajdonú vállalkozások, magánvállalkozások	lakosság, vállalkozások	2021-2027	6 000	EU, hazai	1. Intelligensebb Európa	Támogatásban részesülő vállalkozások száma (db) Foglalkoztatottak (15-64 éves) számának növekedése	igen
1.4.	A vállalkozások számára nyújtott szolgáltatások fejlesztése, vállalkozói együttműködések ösztönzése	A megye decentrumai	önkormányzati többségi tulajdonú vállalkozások, magánvállalkozások nonprofit és civil szervezetek	lakosság, vállalkozások	2021-2027	4 000	EU, hazai	1. Intelligensebb Európa	A helyi, térségi együttműködésekbe bevont vállalkozások száma (db) Foglalkoztatottak (15-64 éves) számának növekedése	igen
2. A decentrumok elérhetőségének javítása és környezetbarát települési közlekedésfejlesztés megvalósítása										
2.1.	Közüti közlekedési infrastrukturális elemek fejlesztése (meglévő elemek korszerűsítése, hiányzó elemek kiépítése)	A megye decentrumai	önkormányzatok, önkormányzati többségi tulajdonú vállalkozások, magánvállalkozások NIF Zrt, Magyar Közút Nonprofit Zrt	lakosság, vállalkozások	2021-2027	45 000	EU, hazai	3. Jobban összekapcsolt Európa	Megépített vagy felújított közutak teljes hossza (km) Napi utazások esetén fő közlekedési eszközként gyalogos, kerékpáros vagy közösségi közlekedési módot választók részaránya (%)	igen

Prioritás azonosítója, neve:		6. prioritás: A megye versenyképes decentrumainak fejlesztése								
Sorszám	Intézkedés és fejlesztési kezdeményezés (program) megnevezése	Fejlesztési kezdeményezés és, program területi specifikumai	Jellemző kedvezményezettek köre	Célcsoport megjelölése	Fejlesztési kezdeményezés, program ütemezése	Fejlesztési kezdeményezés, program költségigénye (Indikatív, teljes összeg, (millió Ft))	Finanszírozó forrás (uniós, nemzetközi, hazai stb.)	Kapcsolódó EU szakpolitikai célkitűzés	Fejlesztési kezdeményezéshez, programhoz kapcsolódó eredmény és output indikátorok	Együttműködésben megvalósuló fejlesztési kezdeményezés, program (igen/nem)
2.2.	Közösségi közlekedés környezettudatos fejlesztése, vasúti közlekedés súlyának növelése, kiegészítő szolgáltatások fejlesztése	A megye decentrumai	önkormányzatok, önkormányzati többségi tulajdonú vállalkozások, magánvállalkozások NIF Zrt, Magyar Közút Nonprofit Zrt, civil szervezetek, MÁV	lakosság, vállalkozások	2021-2027	200 000	EU, hazai	3. Jobban összekapcsolt Európa	Újjonnan beszerzett környezetbarát tömegközlekedési járművek száma (db) Napi utazások esetén fő közlekedési eszközként gyalogos, kerékpáros vagy közösségi közlekedési módot választók részaránya (%)	igen
2.3.	Kerékpárút hálózat fejlesztés a települések kül- és belterületén	A megye decentrumai	önkormányzatok, önkormányzati többségi tulajdonú vállalkozások, magánvállalkozások NIF Zrt, Magyar Közút Nonprofit Zrt, civil szervezetek	lakosság, vállalkozások	2021-2027	5 000	EU, hazai	3. Jobban összekapcsolt Európa	Kialakított kerékpárforgalmi létesítmények hossza (km) Napi utazások esetén fő közlekedési eszközként gyalogos, kerékpáros vagy közösségi közlekedési módot választók részaránya (%)	igen
3. Térségi szintű integrált és komplex turizmusfejlesztés										
3.1.	Komplex turisztikai termékek kialakítása a megye kiemelt turisztikai desztinációiban, turisztikai vonzerők fejlesztése	A megye decentrumai	önkormányzatok, önkormányzati többségi tulajdonú vállalkozások, civil szervezetek, egyházak, magánvállalkozások	vállalkozások, lakosság, külföldi és belföldi turisták, civil szervezetek	2021-2027	10 000	EU, hazai	1. Intelligensebb Európa	A támogatott természeti és kulturális örökségi helyszínek száma (db) A támogatott attrakciók száma (db) Kereskedelmi szálláshelyeken eltöltött vendégéjszakák száma (db)	igen
3.2.	Turisztikai szolgáltatások fejlesztése	A megye decentrumai	önkormányzatok, önkormányzati többségi tulajdonú vállalkozások, nonprofit és civil szervezetek, egyházak, magánvállalkozások	vállalkozások, lakosság, külföldi és belföldi turisták, civil szervezetek	2021-2027	2 000	EU, hazai	1. Intelligensebb Európa	Támogatásban részesülő vállalkozások száma (db) Kereskedelmi szálláshelyeken eltöltött vendégéjszakák száma (db)	igen
4. Települési környezet integrált fejlesztését célzó beruházások megvalósítása										

Prioritás azonosítója, neve:		6. prioritás: A megye versenyképes decentrumainak fejlesztése								
Sorszám	Intézkedés és fejlesztési kezdeményezés (program) megnevezése	Fejlesztési kezdeményezés, program területi specifikumai	Jellemző kedvezményezettek köre	Célcsoport megjelölése	Fejlesztési kezdeményezés, program ütemezése	Fejlesztési kezdeményezés, program költségigénye (Indikatív, teljes összeg, (millió Ft))	Finanszírozó forrás (uniós, nemzetközi, hazai stb.)	Kapcsolódó EU szakpolitikai célkitűzés	Fejlesztési kezdeményezéshez, programhoz kapcsolódó eredmény és output indikátorok	Együttműködésben megvalósuló fejlesztési kezdeményezés, program (igen/nem)
4.1.	Integrált településfejlesztési programok	A megye decentrumai	önkormányzatok, önkormányzati többségi tulajdonú vállalkozások, magánvállalkozások, nonprofit és civil szervezetek, egyházak	lakosság, vállalkozások, civil szervezetek	2021-2027	15 000	EU, hazai	5. A polgárokhoz közelebb álló Európa	Városi környezetben létrehozott vagy helyreállított nyitott terek (m ²) Elégedettség a települési környezet minőségével (%)	igen
4.2.	Kisléptékű környezetvédelmi beruházások megvalósítása	A megye decentrumai	önkormányzatok, önkormányzati többségi tulajdonú vállalkozások	vállalkozások, lakosság	2021-2027	2 000	EU, hazai	2. Zöldebb, karbonszegény Európa	Bel- és csapadék-vízvédelmi létesítmények hossza (km) Elégedettség a települési környezet minőségével (%)	igen
4.3.	Lakhatási feltételek javítása: a városok munkaerő megtartó képességének erősítése	A megye decentrumai	önkormányzatok, önkormányzati többségi tulajdonú vállalkozások, magánvállalkozások, civil szervezetek, Nemzeti Foglalkoztatási Szolgálat, képző intézmények	vállalkozások, lakosság	2021-2027	3 000	EU, hazai	4. Szociálisabb Európa	Lakhatási támogatásban részesülők száma (fő) Elégedettség a települési környezet minőségével (%)	igen

2.6.2.2 Az intézkedések pénzügyi ütemterve

Intézkedés megnevezése	Indikatív forrás 2021-2024 (millió Ft)	Indikatív forrás 2025-2027 (millió Ft)	Indikatív forrás 2021-2027 összesen (millió Ft)
1. Gazdasági centrum funkció megerősítése, vállalkozói környezet fejlesztése infrastrukturális beruházásokkal és a szolgáltatások színvonalának növelésével	14 000	14 000	28 000
2. A decentrumok elérhetőségének javítása és környezetbarát települési közlekedésfejlesztés megvalósítása	125 000	125 000	250 000
3. Térségi szintű integrált és komplex turizmusfejlesztés	6 000	6 000	12 000
4. Települési környezet integrált fejlesztését célzó beruházások megvalósítása	10 000	10 000	20 000
Összesen	155 000	155 000	310 000

2.7 7. prioritás: A megye járásközpontjainak és kisvárosainak funkcióbővítő fejlesztése

A járásközpont kialakításával a járásközpont települések a meglévő városi funkcióik mellé többlet funkciókat és feladatokat kaptak, létrejöttek a járási hivatalok. A köz- és államigazgatási funkciók mellett a járásközpontok fontos szerepet játszanak a városi javak és szolgáltatások koncentrációjában, illetve a vidéki térségek városi funkciókkal történő ellátásában. A járásközpontok mellett a megye kisvárosai is meglévő feladataikat eltérő infrastrukturális feltételek mellett, illetve különböző minőségben voltak képesek ellátni. Annak érdekében, hogy mind a járásközpontok, mind az egyéb kisvárosok magas színvonalon legyenek képesek biztosítani szolgáltatásaikat, funkciómegegerősítő és -bővítő fejlesztések szükségesek.

2.7.1 A prioritáshoz kapcsolódó elérendő célok részletes meghatározása

Kapcsolódás a releváns, 2021-2027 közötti programozási időszak európai uniós szakpolitikai célkitűzéseivel

1. Intelligensebb Európa – innovatív és intelligens gazdasági átalakulás
2. Zöldebb, karbonszegény Európa – tiszta és méltányos energetikai átállás, a zöld és kék beruházás, a körforgásos gazdaság, az éghajlatváltozáshoz való alkalmazkodás és a kockázatmegelőzés és -kezelés
3. Jobban összekapcsolt Európa – mobilitás és regionális IKT-összekapcsoltság
4. Szociálisabb Európa – a szociális jogok európai pillérének végrehajtása
5. A polgárokhoz közelebb álló Európa – a városi, vidéki és part menti térségek fenntartható és integrált fejlesztése helyi kezdeményezések révén

Kapcsolódó megyei stratégiai cél:

Dinamizálódó decentrumok és szolgáltató járásközpontok – a megyei gazdasági decentrumok és járásközpontok funkcióbővítése és összehangolt fejlesztése

A prioritás specifikus céljai:

- A megyéből történő elvándorlás csökkentése helyi, térségi szereplőkre alapozott gazdaságfejlesztés által
- Közszolgáltatások elérhetőségének és színvonalának javítása
- Települési közlekedés fenntartható fejlesztése
- A települések élhetőségének javítása a lakókörnyezetek integrált fejlesztése által

A prioritás területi specifikuma

A prioritás területi fókusza a megyében lévő járásközpontok (Baktalórántháza, Csenger, Fehérgyarmat, Ibrány, Kemecse, Nagykálló, Tiszavasvári, Vásárosnamény), kivéve Nyíregyháza és a decentrumok², illetve a megye kisvárosai.

2.7.2 A prioritás részletes tartalmának bemutatása

A járásközpontok és a kisvárosok fejlesztésének egyik legfontosabb célja, hogy megállítsa, csökkentse azokat a kedvezőtlen migrációs folyamatokat, amelyek a megye periférikus térségeinek elnéptelenedéséhez, marginalizációjához vezetnek.

A kisvárosok funkcióbővítő fejlesztésének egyik lényeges eleme a közszolgáltatások fejlesztése. A közigazgatási feladatokat ellátó intézményfejlesztés mellett hangsúlyt kell fektetni a térségközpontokban a szociális, egészségügyi, oktatási, kulturális szolgáltatások biztosítására is. A

² Nyíregyháza fejlesztéseit az 5., a decentrumok fejlesztéseit a 6. prioritás foglalja magában.

közszolgáltatások könnyű elérhetősége mellett a lakosoknak megfelelő számú és minőségű, értéket teremtő munkahelyet kell biztosítani. A mobilitás feltételeinek javításával pedig fejleszteni kell a térségek és a központi kisvárosaik közötti közlekedési kapcsolatokat. A kisvárosok élhetőségének javításának további elemei a lakhatási feltételek, valamint a települési környezet minőségi fejlesztése.

A fejlesztések keretében szükséges további városok decentrummá válásának elősegítése (Tiszavasvári, Vásárosnamény, Újfehértó, Fehérgyarmat).

A prioritás keretében megfogalmazott beavatkozási területek négy intézkedésben jelennek meg, amelyek együttes megvalósulása szolgálja a megye járásközpontjainak és kisvárosainak fejlődését. A prioritás keretében megvalósuló intézkedések a következők:

- Az érintett településeken a közszolgáltatások és a közigazgatás minőségi fejlesztése
- Helyi gazdaság fejlesztése a megye járásközpontjaiban és kisvárosaiban
- A települések elérhetőségének javítása a környezetbarát közlekedés fejlesztése által
- Települési környezet integrált fejlesztését célzó beruházások megvalósítása

1. intézkedés: Az érintett településeken a közszolgáltatások és a közigazgatás minőségi fejlesztése

Az intézkedés célja szolgáltatások minőségi fejlesztése. Az intézkedés keretében tervezett beavatkozások közé tartozik az egészségügyi alapellátás és a szociális alapszolgáltatások infrastrukturális fejlesztése, a helyi közszolgáltatási és közigazgatási funkciókat ellátó intézmények infrastrukturális fejlesztése, valamint az e-közigazgatás infrastrukturális feltételeinek fejlesztése.

Az intézkedéshez kapcsolódó tevékenységek:

- 1.1 Az egészségügyi alapellátás és a szociális alapszolgáltatások infrastrukturális fejlesztése
- 1.2 Helyi közszolgáltatási és közigazgatási funkciókat ellátó intézmények infrastrukturális fejlesztése
- 1.3 E-közigazgatás infrastrukturális feltételeinek fejlesztése

2. intézkedés: Helyi gazdaság fejlesztése a megye járásközpontjaiban és kisvárosaiban

Az intézkedés célja a megye járásközpontjainak és kisvárosainak gazdasági megerősítése a helyi gazdaságfejlesztésre fókuszálva. Az intézkedés keretében megvalósítandó beavatkozások magukban foglalják a helyi KKV-k technológiai fejlesztéseinek támogatását, a vállalkozások szolgáltatásainak fejlesztését vállalkozói együttműködések támogatását, valamint rövid ellátási láncok (REL) kialakításának és működtetésének elősegítését. Fontos feladat az ipari területek infrastrukturális fejlesztése, az üzleti, vállalkozói infrastruktúra fejlesztése, valamint a szociális gazdaság fejlesztése.

Az intézkedéshez kapcsolódó tevékenységek:

- 2.1 Helyi KKV-k technológiai fejlesztéseinek támogatása
- 2.2 Vállalkozások szolgáltatásainak fejlesztése, vállalkozói együttműködések támogatása, rövid ellátási láncok (REL) kialakítása
- 2.3 Ipari területek infrastrukturális fejlesztése; üzleti, vállalkozói infrastruktúra fejlesztése
- 2.4 Szociális gazdaság fejlesztése

3. intézkedés: A települések elérhetőségének javítása a környezetbarát közlekedés fejlesztése által

Az intézkedés célja gazdaságfejlesztés egyik alapfeltételét jelentő közlekedési fejlesztések megvalósítása. Ennek keretében szükséges a hiányzó közlekedési infrastrukturális elemek fejlesztése, meglévők korszerűsítése, a közúti és vasúti közösségi közlekedés környezettudatos fejlesztése, valamint a környezetbarát közlekedésmódok támogatása: a biztonságos gyalogos és kerékpáros közlekedés infrastrukturális feltételeinek megteremtése. Emellett a járásközpontok is szembesülnek az elérhető szolgáltatások bővítéséből és a munkaerőpiaci szerepkörből fakadó közlekedési terheléssel, amelynek enyhítése a parkolási kapacitások bővítésével lehetséges (pl. parkolók, parkolóházak, mélygarázsok).

Az intézkedéshez kapcsolódó tevékenységek:

- 3.1 Hiányzó közlekedési infrastrukturális elemek fejlesztése, meglévők korszerűsítése
- 3.2 Közúti és vasúti közösségi közlekedés környezettudatos fejlesztése
- 3.3 Környezetbarát közlekedésmódok támogatása: a biztonságos gyalogos és kerékpáros közlekedés infrastrukturális feltételeinek megteremtése

4. intézkedés: Települési környezet integrált fejlesztését célzó beruházások megvalósítása

Az intézkedés célja a települések élhetőségének javítása. Az intézkedés keretében tervezett tevékenységek közé tartozik az integrált településfejlesztési programok megvalósítása, illetve kisléptékű környezetvédelmi beruházások megvalósítása.

Az intézkedéshez kapcsolódó tevékenységek:

- 4.1 Integrált településfejlesztési programok
- 4.2 Kisléptékű környezetvédelmi beruházások megvalósítása

2.7.2.1 *Finanszírozandó fejlesztési kezdeményezések, programok összefoglaló táblája*

Prioritás azonosítója, neve:		7. prioritás: A megye járásközpontjainak és kisvárosainak funkcióbővítő fejlesztése								
Sorszám	Intézkedés és fejlesztési kezdeményezés (program) megnevezése	Fejlesztési kezdeményezés, program területi specifikumai	Jellemző kedvezményezettek köre	Célcsoport megjelölése	Fejlesztési kezdeményezés, program ütemezése	Fejlesztési kezdeményezés, program költségigénye (Indikatív, teljes összeg, (millió Ft))	Finanszírozó forrás (uniós, nemzetközi, hazai stb.)	Kapcsolódó EU szakpolitikai célkitűzés	Fejlesztési kezdeményezéshez, programhoz kapcsolódó eredmény és output indikátorok	Együttműködésben megvalósuló fejlesztési kezdeményezés, program (igen/nem)
1. Az érintett településeken a közszolgáltatások és a közigazgatás minőségi fejlesztése										
1.1.	1.1 Az egészségügyi alapellátás és a szociális alapszolgáltatások infrastruktúrájának fejlesztése	A megyében lévő járásközpontok, kivéve Nyíregyháza és a decentrumok, illetve a kisvárosok	önkormányzatok, önkormányzati többségi tulajdonú vállalkozások, magánvállalkozások, nonprofit és civil szervezetek, egyházak	lakosság	2021-2027	3 000	EU, hazai	4. Szociálisabb Európa	Jobb egészségügyi, szociális szolgáltatásokban részesülő lakosság (fő) A fejlesztett közszolgáltatásokat igénybe vevők száma (fő)	igen
1.2.	1.2 Helyi közszolgáltatási és közigazgatási funkciókat ellátó intézmények infrastruktúrájának fejlesztése	A megyében lévő járásközpontok, kivéve Nyíregyháza és a decentrumok, illetve a kisvárosok	önkormányzatok, önkormányzati többségi tulajdonú vállalkozások, magánvállalkozások, nonprofit és civil szervezetek, egyházak, költségvetési szervek	lakosság, vállalkozások	2021-2027	2 000	EU, hazai	4. Szociálisabb Európa	Felújított, akadálymentesített épületek száma (db) A fejlesztett közszolgáltatásokat igénybe vevők száma (fő)	igen
1.3.	1.3 E-közigazgatás infrastruktúrájának feltételeinek fejlesztése	A megyében lévő járásközpontok, kivéve Nyíregyháza és a decentrumok, illetve a kisvárosok	önkormányzatok, költségvetési szervek	lakosság, vállalkozások	2021-2027	1 000	EU, hazai	3. Jobban összekapcsolt Európa	Informatikai infrastruktúra fejlesztéssel érintett intézmények száma (db) A fejlesztett közszolgáltatásokat igénybe vevők száma (fő)	nem
2. Helyi gazdaság fejlesztése a megye járásközpontjaiban és kisvárosaiban										
2.1.	2.1 Helyi KKV-k technológiai fejlesztéseinek támogatása	A megyében lévő járásközpontok, kivéve Nyíregyháza és a decentrumok, illetve a kisvárosok	önkormányzati többségi tulajdonú vállalkozások, magánvállalkozások	lakosság, vállalkozások	2021-2027	10 000	EU, hazai	1. Intelligensebb Európa	Támogatásban részesülő vállalkozások száma (db) Foglalkoztatottak (15-64 éves) számának növekedése (%)	nem
2.2.	2.2 Vállalkozások szolgáltatásainak fejlesztése, vállalkozói együttműködések	A megyében lévő járásközpontok, kivéve Nyíregyháza és a decentrumok,	önkormányzati többségi tulajdonú vállalkozások, magánvállalkozások	lakosság, vállalkozások	2021-2027	2 000	EU, hazai	1. Intelligensebb Európa	A helyi, térségi együttműködésekbe bevont vállalkozások száma (db)	igen

Prioritás azonosítója, neve		7. prioritás: A megye járásközpontjainak és kisvárosainak funkcióbővítő fejlesztése								
Sorszám	Intézkedés és fejlesztési kezdeményezés (program) megnevezése	Fejlesztési kezdeményezés, program területi specifikumai	Jellemző kedvezményezettek köre	Célcsoport megjelölése	Fejlesztési kezdeményezés, program ütemezése	Fejlesztési kezdeményezés, program költségigénye (Indikatív, teljes összeg, (millió Ft))	Finanszírozó forrás (uniós, nemzetközi, hazai stb.)	Kapcsolódó EU szakpolitikai célkitűzés	Fejlesztési kezdeményezéshez, programhoz kapcsolódó eredmény és output indikátorok	Együttműködésben megvalósuló fejlesztési kezdeményezés, program (igen/nem)
	támogatása, rövid ellátási láncok (REL) kialakítása	illetve a kisvárosok	, mezőgazdasági vállalkozások						Foglalkoztatottak (15-64 éves) számának növekedése (%)	
2.3.	2.3 Ipari területek infrastrukturális fejlesztése; üzleti, vállalkozói infrastruktúra fejlesztése	A megyében lévő járásközpontok, kivéve Nyíregyháza és a decentrumok, illetve a kisvárosok	önkormányzatok, magánvállalkozások	önkormányzatok, vállalkozások	2021-2027	6 000	EU, hazai	1. Intelligensebb Európa	A támogatott vállalkozások száma (db) Foglalkoztatottak (15-64 éves) számának növekedése (%)	nem
2.4.	2.4 Szociális gazdaság fejlesztése	A megyében lévő járásközpontok, kivéve Nyíregyháza és a decentrumok, illetve a kisvárosok	önkormányzatok, önkormányzati többségi tulajdonú vállalkozások, magánvállalkozások, nonprofit és civil szervezetek, egyházak, költségvetési szervek, szociális szövetkezetek, gazdasági szervezetek	lakosság, kiemelten a hátrányos helyzetű csoportok, vállalkozások	2021-2027	2 000	EU, hazai	1. Intelligensebb Európa 4. Szociálisabb Európa	Támogatott társadalmi vállalkozások száma (db) Foglalkoztatottak (15-64 éves) számának növekedése (%)	igen
3. A települések elérhetőségének javítása a környezetbarát közlekedés fejlesztése által										
3.1.	3.1 Hiányzó közlekedési infrastrukturális elemek fejlesztése, meglévők korszerűsítése	A megyében lévő járásközpontok, kivéve Nyíregyháza és a decentrumok, illetve a kisvárosok	önkormányzatok, önkormányzati többségi tulajdonú vállalkozások, magánvállalkozások, NIF Zrt, Magyar Közút Nonprofit Zrt, civil szervezetek, MÁV Zrt	önkormányzatok, vállalkozások, lakosság	2021-2027	90 000	EU, hazai	3. Jobban összekapcsolt Európa	Az újrabeépített vagy felújított közutak teljes hossza (km) Felújított vasútvonalak hossza (km) Napi utazások esetén fő közlekedési eszközként gyalogos, kerékpáros vagy közösségi közlekedési módot választók részaránya (%)	igen
3.2.	3.2 Közúti és vasúti közösségi közlekedés környezettudatos fejlesztése	A megyében lévő járásközpontok, kivéve Nyíregyháza és a decentrumok,	önkormányzatok, önkormányzati többségi tulajdonú vállalkozások, magánvállalkozások, NIF Zrt, Magyar	önkormányzatok, vállalkozások, lakosság	2021-2027	100 000	EU, hazai	3. Jobban összekapcsolt Európa	Újra beszerzett környezetbarát tömegközlekedési járművek száma (db) Napi utazások esetén fő közlekedési eszközként	igen

Prioritás azonosítója, neve		7. prioritás: A megye járásközpontjainak és kisvárosainak funkcióbővítő fejlesztése								
Sorszám	Intézkedés és fejlesztési kezdeményezés (program) megnevezése	Fejlesztési kezdeményezés, program területi specifikumai	Jellemző kedvezményezettek köre	Célcsoport megjelölése	Fejlesztési kezdeményezés, program ütemezése	Fejlesztési kezdeményezés, program költségigénye (Indikatív, teljes összeg, (millió Ft))	Finanszírozó forrás (uniós, nemzetközi, hazai stb.)	Kapcsolódó EU szakpolitikai célkitűzés	Fejlesztési kezdeményezéshez, programhoz kapcsolódó eredmény és output indikátorok	Együttműködésben megvalósuló fejlesztési kezdeményezés, program (igen/nem)
		illetve a kisvárosok	Közút Nonprofit Zrt, civil szervezetek						gyalogos, kerékpáros vagy közösségi közlekedési módot választók részaránya (%)	
3.3.	3.3 Környezetbarát közlekedésmódok támogatása: a biztonságos gyalogos és kerékpáros közlekedés infrastrukturális feltételeinek megteremtése	A megyében lévő járásközpontok, kivéve Nyíregyháza és a decentrumok, illetve a kisvárosok	önkormányzatok, önkormányzati többségi tulajdonú vállalkozások, magánvállalkozások, NIF Zrt, Magyar Közút Nonprofit Zrt, civil szervezetek	önkormányzatok, vállalkozások, lakosság	2021-2027	10 000	EU, hazai	3. Jobban összekapcsolt Európa	Kialakított kerékpárforgalmi létesítmények hossza (km) Napi utazások esetén fő közlekedési eszközként gyalogos, kerékpáros vagy közösségi közlekedési módot választók részaránya (%)	igen
4. Települési környezet integrált fejlesztését célzó beruházások megvalósítása										
4.1.	4.1 Integrált településfejlesztési programok	A megyében lévő járásközpontok, kivéve Nyíregyháza és a decentrumok, illetve a kisvárosok	önkormányzatok, önkormányzati többségi tulajdonú vállalkozások, magánvállalkozások, nonprofit és civil szervezetek, egyházak	lakosság	2021-2027	13 000	EU, hazai	5. A polgárokhoz közelebb álló Európa	Városi környezetben létrehozott vagy helyreállított nyitott terek (m ²) Elégedettség a települési környezet minőségével (%)	igen
4.2.	4.2 Kisléptékű környezetvédelmi beruházások megvalósítása	A megyében lévő járásközpontok, kivéve Nyíregyháza és a decentrumok, illetve a kisvárosok	önkormányzatok, önkormányzati többségi tulajdonú vállalkozások, magánvállalkozások	önkormányzatok, vállalkozások, lakosság	2021-2027	2 000	EU, hazai	2. Zöldebb, karbonszegény Európa	Bel- és csapadék-vízvédelmi létesítmények hossza (km) Elégedettség a települési környezet minőségével (%)	igen

2.7.2.2 Az intézkedések pénzügyi ütemterve

Intézkedés megnevezése	Indikatív forrás 2021-2024 (millió Ft)	Indikatív forrás 2025-2027 (millió Ft)	Indikatív forrás 2021-2027 összesen (millió Ft)
1. Az érintett településeken a közszolgáltatások és a közigazgatás minőségi fejlesztése	3 000	3 000	6 000
2. Helyi gazdaság fejlesztése a megye járásközpontjaiban és kisvárosaiban	10 000	10 000	20 000
3. A települések elérhetőségének javítása a környezetbarát közlekedés fejlesztése által	100 000	100 000	200 000
4. Települési környezet integrált fejlesztését célzó beruházások megvalósítása	7 500	7 500	15 000
Összesen	120 500	120 500	241 000

2.8 8. Prioritás: Élhető vidéki térségek megteremtése

A megye településszerkezete eltér az alföldi megyéktől, a megye keleti peremén a törpe- és aprófalvas településstruktúra a meghatározó, a középső nyírségi részeken a középfalvak a leggyakoribb településforma, s csupán az elkeskenyedő nyugati részén jellemzőek a nagy népességszámú települések. Sajátossága a megyének, hogy nem alakultak ki középvárosok. Országosan itt a legmagasabb a leghátrányosabb helyzetű térségek száma, ahol az emberek jelentős része küzd napi megélhetési problémákkal. Kiemelten veszélyezteti a gazdaságilag erőtlen vidéki térségeket az elvándorlás, a munkalehetőségek beszűkülésével romlik a települések népességvonzó és -megtartó ereje. A vidéki térségek problémáinak kezelése csak integrált, fenntartható beavatkozásokkal lehetséges.

2.8.1 A prioritáshoz kapcsolódó elérendő célok részletes meghatározása

Kapcsolódás a releváns, 2021-2027 közötti programozási időszak európai uniós szakpolitikai célkitűzéseivel

1. Intelligensebb Európa – innovatív és intelligens gazdasági átalakulás
2. Zöldebb, karbonszegény Európa – tiszta és méltányos energetikai átállás, a zöld és kék beruházás, a körforgásos gazdaság, az éghajlatváltozáshoz való alkalmazkodás és a kockázatmegelőzés és -kezelés
3. Jobban összekapcsolt Európa – mobilitás és regionális IKT-összekapcsoltság
4. Szociálisabb Európa – a szociális jogok európai pillérének végrehajtása
5. A polgárokhoz közelebb álló Európa – a városi, vidéki és part menti térségek fenntartható és integrált fejlesztése helyi kezdeményezések révén

Kapcsolódó megyei stratégiai cél

Élhető vidék és felzárkózó külső perifériák – a megye külső perifériáinak komplex felzárkóztatása és a vidéki térségek integrált fejlesztése

A prioritás specifikus céljai

- Vidéki térségek elérhetőségének fejlesztése
- A vidéki térségekben a gazdasági diverzifikáció ösztönzése, a versenyképes agrárgazdaság fejlesztésével (erdő és fagazdálkodás, élelmiszergazdaság) és a turizmus fejlesztésével
- Vállalkozások fejlesztése, munkahelyteremtés és foglalkoztatás előmozdítása
- A rurális térségek és várostérségek önellátásának javítása élelmezési szempontból
- Népességmegtartó képesség erősítése az életminőség javításával

A prioritás területi specifikuma

Szabolcs-Szatmár-Bereg megye rurális, vidékies és tanyás térségei

2.8.2 A prioritás részletes tartalmának bemutatása

Az Élhető vidéki térségek megteremtése prioritás tervezett intézkedései az alábbiak:

- Elzárt térségek fizikai izolációjának oldása
- Érintett települések lakossági közszolgáltatásainak bővítése és minőségi fejlesztése
- Vidéki közösségek fejlesztése
- A turizmus komplex fejlesztése a vidéki térségekben
- A vidéki térségek önellátó szerepének erősítése
- Szociális gazdaság fejlesztése a rurális térségekben
- Vonzó vidéki környezet és életminőség megteremtése

1. intézkedés: Elzárt térségek fizikai izolációjának oldása

A rurális térségekben még mindig gondot jelent, hogy nem épültek ki a megfelelő közlekedési kapcsolatok a vidéki centrumokkal, nagyobb városokkal, illetve sok esetben a már meglévő közlekedési

kapcsolatok minősége nem kielégítő. A közlekedési kapcsolatok hiánya, rossz minősége elsősorban az aprófalvas térségeket sújtja, amely tovább fokozza ezeknek a településeknek az elzártságát, izolációját. A rurális térségekben a mobilitás feltételek javítása két beavatkozási területen történhet, egyrészt a közúti kapcsolatok fejlesztése révén – hiányzó, illetve korszerűtlen közúti infrastrukturális szakaszok kiépítésével, valamint a települések közötti kerékpáros közlekedés infrastrukturális elemeinek kiépítésével, másrészt a közúti közösségi közlekedés feltételeinek javításával, a szolgáltatások minőségének és kiszámíthatóságának fejlesztésével.

Az intézkedéshez kapcsolódó tevékenységek:

- 1.1 Hiányzó vagy korszerűtlen közúti infrastrukturális szakaszok kiépítése
- 1.2 Települések közötti kerékpáros közlekedés infrastrukturális elemeinek fejlesztése
- 1.3 Közúti közösségi közlekedési fejlesztések támogatása: a szolgáltatások minőségének és kiszámíthatóságának fejlesztése

2. intézkedés: Érintett települések lakossági közszolgáltatásainak bővítése és minőségi fejlesztése

A közszolgáltatások szervezése és fejlesztése jelenti az egyik legnagyobb nehézséget a rurális térségekben. A kistelepülések többsége elvesztette a közszolgáltatásainak jelentős részét. A települési közszolgáltatások biztosítása számos esetben több település együttműködésében történik. Fontos feladat az egészségügyi alapellátás és a szociális alapszolgáltatások infrastrukturális fejlesztése, valamint a helyi közszolgáltatási és közigazgatási funkciókat ellátó intézmények infrastrukturális fejlesztése.

Az intézkedéshez kapcsolódó tevékenységek:

- 2.1 Az egészségügyi alapellátás és a szociális alapszolgáltatások infrastrukturális beruházásainak támogatása
- 2.2 Helyi közszolgáltatási és közigazgatási funkciókat ellátó intézmények infrastrukturális fejlesztéseinek támogatása

3. intézkedés: Vidéki közösségek fejlesztése

A rurális térségekben a legnagyobb társadalmi és demográfiai problémákat a fiatalok elvándorlása, az elöregedés, a romló egészségi állapot, az újratermelődő mélyszegénység, a növekvő helyi szolgáltatáshiány, a kulturális örökség eróziója és a szétesett helyi közösségek jelentik. Elsősorban ezeknek a folyamatoknak a megfordítása, megállítása érdekében szükséges a közösségvezérelt közösségfejlesztések támogatása a vidéki településeken – a lakosság identitástudatának erősítése, valamint közösségfejlesztést és társadalmi befogadást erősítő térségi programok szervezése –, melyek célja vidéki közösségek megerősítése, a vidéki népesség életminőségének javítása, az öngondoskodó, élhető és életképes vidék megteremtése.

Az intézkedéshez kapcsolódó tevékenységek:

- 3.1 Lakosság identitástudatának erősítése
- 3.2 Közösségfejlesztést és társadalmi befogadást erősítő térségi programok szervezése

4. intézkedés: A turizmus komplex fejlesztése a vidéki térségekben

A gazdaságilag deprimált térségekben a turizmus által teremtett munkahelyek, vállalkozási lehetőségek csökkenthetik a megélhetésért máshová vándorló fiatalokat, helyben tarthatja az értelmiséget. Ez különösen lényeges Szabolcs-Szatmár-Bereg megye rurális térségeiben, amelyek turisztikai szempontból jelentős potenciálokkal bírnak. Ezekben a területeken nem szabad a turizmust, mint erős, önálló gazdasági ágazatként kezelni (iparszerű turizmus), ugyanis ennek ezekben a térségekben nincs realitása. Azonban az idegenforgalmi fontos katalizátor lehet a vidéki térségek versenyképességének javulásában. Az intézkedés célja nagyobb volumenű vonzerőfejlesztések támogatása, országos és nemzetközi jelentőségű természeti és kulturális örökség megóvása és védelme a vidéki területeken, fenntartható turisztikai termékek, hálózatos fejlesztések, tematikus utak fejlesztése, melyek a kulturális és természeti örökség megőrzésének és bemutatásának elveit veszik figyelembe. További cél komplex turisztikai termékek és szolgáltatások kialakítása a vidéki erőforrásokra alapozva – a falusi turizmus

fejlesztése, integrált, térségi szintű turisztikai termék-csomagok és kisléptékű tematikus turisztikai fejlesztések támogatása, kis léptékű turisztikai szolgáltatás fejlesztés, turisztikai szereplők közötti együttműködések támogatása, kis léptékű hálózatos turisztikai infrastruktúra fejlesztés.

Az intézkedéshez kapcsolódó tevékenységek:

- 4.1 Komplex turisztikai termékek kialakítása a vidéki erőforrásokra alapozva
- 4.2 Turisztikai szolgáltatások fejlesztése

5. intézkedés: A vidéki térségek önellátó szerepének erősítése

Az intézkedés célja azoknak a kulcsterületeknek a fejlesztése, ahol középtávon megvalósulhat a belső erőforrások mobilizálása, az önellátás kibontakozása és a helyi gazdaság fejlesztése a rurális térségekben. Három kulcsterület azonosítható ezen a területen. Az élelmiszerellátás vonatkozásában elsősorban a nyersanyagellátás biztosítása és a térségi élelmiszerfeldolgozó kapacitások kialakítása a cél, valamint ehhez kapcsolódva helyi termelési láncok létrehozása, működésének ösztönzése. További cél elsősorban a hiányterületeken a helyi mikroállalkozások alapításának, beruházásainak támogatásának ösztönzése. Az intézkedés kiemelt célja az erdő- és fagazdálkodás fejlesztése a rurális térségekben, amelyhez Szabolcs-Szatmár-Bereg megye adottságai kifejezetten jók. Az ágazat alkalmas a szakképzetlen munkaerő foglalkoztatására, emellett a nyereséges szántóföldi növénytermesztésre alkalmatlan területek alkalmasak az erdőtelepítésre. Az intézkedés keretében a már elkezdett erdősitést folytatni szükséges, amelyre alapozva fejleszhető a megyei fagazdálkodás és javíthatóak a megye feldolgozó kapacitásai. Kiemelt terület a fenntartható erdőgazdálkodási módokra való áttérés ösztönzése és az erdők feltártságának javítása.

Az intézkedéshez kapcsolódó tevékenységek:

- 5.1 Erdő és fagazdálkodás fejlesztése
- 5.2 Helyi, mikrotérségi élelmiszerfeldolgozó kapacitások bővítése
- 5.3 Térségi kvv-k fejlesztése, helyi termelési láncok működésének ösztönzése

6. intézkedés: Szociális gazdaság fejlesztése a rurális térségekben

A rurális térségekben rendkívül felgyorsult a foglalkoztatók számának visszaesése és a munkanélküliség tartóssá válása. Szükséges olyan alternatív és innovatív foglalkoztatási formák keresése, amely a helyi munkaerőre, a helyi adottságokra és a helyi tudásra épít. Ezen a területen különösen fontos a közszféra munkaerőpiaci szerepvállalása, mivel a nyílt munkaerőpiac itt nem nyújt megfelelő kínálatot. A rurális térségek felzárkóztatásának legbiztosabb módja, ha a helyi adottságaik figyelembevételével, helyi erőforrások felhasználásával egy értékteremtő, innovatív működőképes szociális gazdaság erősödik meg. A szociális foglalkoztatás lehetséges területei: megújuló energetikai rendszerek kiszolgálása, tájra jellemző, tradicionális gyümölcs- és növénytermesztés, erdőgazdaság, valamint a turizmust kiszolgáló helyi termékek előállítás.

Az intézkedéshez kapcsolódó tevékenységek:

- 6.1 A szociális gazdaság fejlesztését szolgáló beruházások támogatása

7. intézkedés: Vonzó vidéki környezet és életminőség megteremtése

A vidéki településeken az életminőség javításának kulcsfeltétele a vonzó, megtartó falusi környezet megteremtése. Ennek érdekében három területen javasolt beavatkozásokat indítani. Egyrészt a települési köz- és közösségi szolgáltatások minőségi fejlesztése terén, másrészt a vidéki települések digitális hozzáférhetőségének javítása terén, harmadrészt a vidéki örökség revitalizálása és kulturális, természeti értékeinek megőrzése és fejlesztése területén. Kiemelt cél a rurális térségek értékalapú megújítása.

Az intézkedéshez kapcsolódó tevékenységek:

- 7.1 Infokommunikációs hozzáférhetőség javítása
- 7.2 Természeti és kulturális környezet megőrzése és fejlesztése

2.8.2.1 *Finanszírozandó fejlesztési kezdeményezések, programok összefoglaló táblája*

Prioritás azonosítója, neve:		8. Elhető vidéki térségek megteremtése								
Sor-szám	Intézkedés és fejlesztési kezdeményezés (program) megnevezése	Fejlesztési kezdeményezés, program területi specifikumai	Jellemző kedvezményezettek köre	Célcsoport megjelölése	Fejlesztési kezdeményezés, program ütemezése	Fejlesztési kezdeményezés, program költségigénye (Indikatív, teljes összeg, (millió Ft))	Finanszírozó forrás (uniós, nemzeti, hazai stb.)	Kapcsolódó EU szakpolitikai célkitűzés	Fejlesztési kezdeményezéshez, programhoz kapcsolódó eredmény és output indikátorok	Együttműködésben megvalósuló fejlesztési kezdeményezés, program (igen/nem)
1. Elzárt térségek fizikai izolációjának oldása										
1.1.	Hiányzó vagy korszerűtlen közúti infrastrukturális szakaszok kiépítése	A megye rurális területei	önkormányzatok, önkormányzati többségi tulajdonú vállalkozások, magánvállalkozások, NIF Zrt, Magyar Közút Nonprofit Zrt.	az érintett területek önkormányzatai, vállalkozásai és lakossága	2021-2027	42 000	EU, hazai	3. Jobban összekapcsolt Európa	Az újraépített vagy felújított közutak teljes hossza (km) Elégedettség a települési környezet minőségével (%)	nem
1.2.	Települések közötti kerékpáros közlekedés infrastrukturális elemeinek fejlesztése	A megye rurális területei	önkormányzatok, önkormányzati többségi tulajdonú vállalkozások, magánvállalkozások, NIF Zrt, Magyar Közút Nonprofit Zrt.	az érintett területek önkormányzatai, vállalkozásai és lakossága, civil szervezetei	2021-2027	6 000	EU, hazai	3. Jobban összekapcsolt Európa	Kialakított kerékpárgalmi létesítmények hossza (km) Elégedettség a települési környezet minőségével (%)	igen
1.3.	Közúti közösségi közlekedési fejlesztések támogatása: a szolgáltatások minőségének és kiszámíthatóságának fejlesztése	A megye rurális területei	önkormányzatok, önkormányzati többségi tulajdonú vállalkozások, magánvállalkozások, NIF Zrt, Magyar Közút Nonprofit Zrt.	az érintett területek önkormányzatai, vállalkozásai és lakossága, civil szervezetei	2021-2027	2 000	EU, hazai	3. Jobban összekapcsolt Európa	Közösségi közlekedést igénybe vevő utasok utazásainak száma (db) Elégedettség a települési környezet minőségével (%)	igen
2. Érintett települések lakossági közszolgáltatásainak bővítése és minőségi fejlesztése										
2.1.	Az egészségügyi alapellátás és a szociális alapszolgáltatások infrastrukturális beruházásainak támogatása	A megye rurális területei	önkormányzatok, önkormányzati társulások, önkormányzati többségi tulajdonú vállalkozások	közszolgáltatásokat igénybe vevő lakosság, kiemelten a sérülékeny társadalmi rétegek	2021-2027	9 000	EU, hazai	4. Szociálisabb Európa	A fejlesztés révén létrejövő, megújuló szociális alapszolgáltatások száma (db) A fejlesztett közszolgáltatásokat igénybe vevők száma (fő)	nem
2.2.	Helyi közigazgatási és közszolgáltatási és közigazgatási funkciókat ellátó intézmények infrastrukturális	A megye rurális területei	önkormányzatok, önkormányzati társulások, önkormányzati többségi tulajdonú vállalkozások	közszolgáltatásokat igénybe vevő lakosság, kiemelten a sérülékeny társadalmi rétegek	2021-2027	1 000	EU, hazai	4. Szociálisabb Európa	Fejlesztéssel érintett épületek száma (db) A fejlesztett közszolgáltatásokat igénybe vevők száma (fő)	nem

Prioritás azonosítója, neve:		8. Elhető vidéki térségek megteremtése								
Sor-szám	Intézkedés és fejlesztési kezdeményezés (program) megnevezése	Fejlesztési kezdeményezés, program területi specifikumai	Jellemző kedvezményezettek köre	Célcsoport megjelölése	Fejlesztési kezdeményezés, program ütemezése	Fejlesztési kezdeményezés, program költségigénye (Indikatív, teljes összeg, (millió Ft))	Finanszírozó forrás (uniós, nemzetközi, hazai stb.)	Kapcsolódó EU szakpolitikai célkitűzés	Fejlesztési kezdeményezéshez, programhoz kapcsolódó eredmény és output indikátorok	Együttműködésben megvalósuló fejlesztési kezdeményezés, program (igen/nem)
	fejlesztéseinek támogatása									
3. Vidéki közösségek fejlesztése										
3.1.	Lakosság identitástudatának erősítése	A megye rurális területei	önkormányzatok, önkormányzati társulások, önkormányzati szövetségek, önkormányzati közintézmények, képző intézmények, egyházak, civil szervezetek, érdekképviseltek	az érintett települések lakossága	2021-2027	500	EU, hazai	5. A polgárokhoz közelebb álló Európa	A támogatott közösségi célú programok száma (db) Közösségfejlesztés programokban résztvevők száma (fő)	igen
3.2.	Közösségfejlesztést és társadalmi befogadást erősítő térségi programok szervezése	A megye rurális területei	önkormányzatok, egyházak, magánvállalkozások, képző intézmények, nonprofit szervezetek, érdekképviseltek	az érintett települések lakossága, civil szervezetek	2021-2027	1 500	EU, hazai	5. A polgárokhoz közelebb álló Európa	Megvalósított programok száma (db) Közösségfejlesztés programokban résztvevők száma (fő)	igen
4. A turizmus komplex fejlesztése a vidéki térségekben										
4.1.	Komplex turisztikai termékek kialakítása a vidéki erőforrásokra alapozva	A megye rurális területei	önkormányzatok, önkormányzati többségi tulajdonú vállalkozások, civil szervezetek, egyházak, magánvállalkozások NIF Zrt, Magyar Közút Nonprofit Zrt,	az érintett területek önkormányzatai, vállalkozásai, lakossága, kül- és belföldi turisták, civil szervezetek	2021-2027	44 000	EU, hazai	5. A polgárokhoz közelebb álló Európa	Fejlesztéssel érintett attrakciók száma (db) Kialakított komplex turisztikai termékek száma (db) Hazai és nemzetközi turisták költségének növekedése (%)	igen
4.2.	Turisztikai szolgáltatások fejlesztése	A megye rurális területei	önkormányzatok, önkormányzati többségi tulajdonú vállalkozások, civil szervezetek, egyházak, magánvállalkozások	kül- és belföldi turisták, fejlesztéssel érintett területek lakossága, civil szervezetek	2021-2027	1 000	EU, hazai	5. A polgárokhoz közelebb álló Európa	Fejlesztett turisztikai szolgáltatások száma (db) Hazai és nemzetközi turisták költségének növekedése (%)	igen
5. A vidéki térségek önellátó szerepének erősítése										
5.1.	Erdő és fagazdálkodás fejlesztése	A megye rurális területei	bejegyzett mezőgazdasági földhasználók és ezek társulásai, közjogi és magánjogi erdő és földhasználók,	az érintett területek önkormányzatai, vállalkozásai, lakossága	2021-2027	30 000	EU, hazai	1. Intelligensebb Európa	Támogatott vállalkozások száma (db) Foglalkoztatottak (15-64 éves) száma a	igen

Prioritás azonosítója, neve:		8. Élhető vidéki térségek megteremtése								
Sor-szám	Intézkedés és fejlesztési kezdeményezés (program) megnevezése	Fejlesztési kezdeményezés, program területi specifikumai	Jellemző kedvezményezettek köre	Célcsoport megjelölése	Fejlesztési kezdeményezés, program ütemezése	Fejlesztési kezdeményezés, program költségigénye (Indikatív, teljes összeg, (millió Ft))	Finanszírozó forrás (uniós, nemzetközi, hazai stb.)	Kapcsolódó EU szakpolitikai célkitűzés	Fejlesztési kezdeményezéshez, programhoz kapcsolódó eredmény és output indikátorok	Együttműködésben megvalósuló fejlesztési kezdeményezés, program (igen/nem)
			települési önkormányzatok és társulásaik, vállalkozások						közsféra adatai nélkül (fő)	
5.2.	Helyi, mikrotérségi élelmiszer-feldolgozó kapacitások bővítése	A megye rurális területei	mezőgazdasági termelők, vállalkozások	az érintett területek vállalkozásai, lakossága	2021-2027	30 000	EU, hazai	1. Intelligensebb Európa	Teremtett munkahelyek száma (db) Foglalkoztatottak (15-64 éves) száma a közsféra adatai nélkül (fő)	igen
5.3.	Térségi kkv-k fejlesztése, helyi termelési láncok működésének ösztönzése	A megye rurális területei	mikro-, kis- és középvállalkozások szövetkezetek, nonprofit vállalkozások, mezőgazdasági termeléssel és termékértékesítéssel foglalkozó termelői csoportok és szervezetek	az érintett területek vállalkozásai, lakossága	2021-2027	24 000	EU, hazai	1. Intelligensebb Európa	Támogatott vállalkozások száma (db) Foglalkoztatottak (15-64 éves) száma a közsféra adatai nélkül (fő)	igen
6. Szociális gazdaság fejlesztése a rurális térségekben										
6.1.	A szociális gazdaság fejlesztését szolgáló beruházások támogatása	A megye rurális területei	önkormányzatok és társulásaik, önkormányzati szövetségek, önkormányzati intézmények, költségvetési szervek, szociális szövetkezetek, gazdasági szervezetek, egyházak, civil szervezetek társadalmi célú vállalkozások	lakosság, kiemelten a munka világában nehezen elhelyezhető, leghátrányosabb helyzetű, elsősorban roma népesség, megváltozott munkaképességűek	2021-2027	20 000	EU, hazai	1. Intelligensebb Európa 4. Szociálisabb Európa	Támogatásban részesülő vállalkozások száma (db) A vállalkozások 3 éves túlélési rátája (%)	igen
7. Vonzó vidéki környezet és életminőség megteremtése										
7.1.	Infokommunikációs hozzáférhetőség javítása	A megye rurális területei	költségvetési szervek, közösségi internet hozzáférési pontokat működtető (köznevelési, kulturális, önkormányzati és	hátrányos helyzetű állampolgárok, közösségi internet hozzáférési pontok,	2021-2027	10 000	EU, hazai	3. Jobban összekapcsolt Európa	Támogatott közösségi hozzáférési pontok száma (db) Elégedettség a települési környezet minőségével (%)	igen

Prioritás azonosítója, neve:		8. Élhető vidéki térségek megteremtése								
Sor-szám	Intézkedés és fejlesztési kezdeményezés (program) megnevezése	Fejlesztési kezdeményezés, program területi specifikumai	Jellemző kedvezményezettek köre	Célcsoport megjelölése	Fejlesztési kezdeményezés, program ütemezése	Fejlesztési kezdeményezés, program költségigénye (Indikatív, teljes összeg, (millió Ft))	Finanszírozó forrás (uniós, nemzetközi, hazai stb.)	Kapcsolódó EU szakpolitikai célkitűzés	Fejlesztési kezdeményezéshez, programhoz kapcsolódó eredmény és output indikátorok	Együttműködésben megvalósuló fejlesztési kezdeményezés, program (igen/nem)
			egyházi és civil) intézmények	elsősorban az 5000 fő alatti településeken.						
7.2.	Természeti és kulturális környezet megőrzése és fejlesztése	A megye rurális területei	települési önkormányzatok és társulásaik, nonprofit szervezetek, egyházak, vállalkozások	érintett területek lakossága, kül- és belföldi turisták	2021-2027	10 000	EU, hazai	2. Zöldebb, karbonszegény Európa	A természet-védelmi helyzet javítása érdekében tett intézkedések által érintett élőhelyek kiterjedése (ha) Elégedettség a települési környezet minőségével (%)	igen

2.8.2.2 Az intézkedések pénzügyi ütemterve

Intézkedés megnevezése	Indikatív forrás 2021-2024 (millió Ft)	Indikatív forrás 2025-2027 (millió Ft)	Indikatív forrás 2021-2027 összesen (millió Ft)
1. Elzárt térségek fizikai izolációjának oldása	25 000	25 000	50 000
2. Érintett települések lakossági közszolgáltatásainak bővítése és minőségi fejlesztése	5 000	5 000	10 000
3. Vidéki közösségek fejlesztése	1 000	1 000	2 000
4. A turizmus komplex fejlesztése a vidéki térségekben	22 500	22 500	45 000
5. A vidéki térségek önellátó szerepének erősítése	42 000	42 000	84 000
6. Szociális gazdaság fejlesztése a rurális térségekben	10 000	10 000	20 000
7. Vonzó vidéki környezet és életminőség megteremtése	10 000	10 000	20 000
Összesen	115 500	115 500	231 000

2.9 9. Prioritás: Külső perifériák felzárkóztatása

A megye határmenti területei – kiemelten a Szatmár-Beregi térség – hátrányos helyzetű, fokozatosan leszakadó térségek, mely részben a vonzasközpontok határon túlra kerülésével magyarázható. Egyértelműen ezek a térségek tekinthetők a megye és az ország külső perifériáinak. A külső perifériák sajátos, történelmi fejlődésükből eredően olyan problémákkal, nehézségekkel küzdenek, amelyek speciális, komplex beavatkozásokat tesznek szükségessé.

2.9.1 A prioritáshoz kapcsolódó elérendő célok részletes meghatározása

Kapcsolódás a releváns, 2021-2027 közötti programozási időszak európai uniós szakpolitikai célkitűzéseivel

2. Zöldebb, karbonszegény Európa – tiszta és méltányos energetikai átállás, a zöld és kék beruházás, a körforgásos gazdaság, az éghajlatváltozáshoz való alkalmazkodás és a kockázatmegelőzés és -kezelés
3. Jobban összekapcsolt Európa – mobilitás és regionális IKT-összekapcsoltság
4. Szociálisabb Európa – a szociális jogok európai pillérének végrehajtása
5. A polgárokhoz közelebb álló Európa – a városi, vidéki és part menti térségek fenntartható és integrált fejlesztése helyi kezdeményezések révén

Kapcsolódó megyei stratégiai cél

Élhető vidék és felzárkózó külső perifériák – a megye külső perifériáinak komplex felzárkóztatása és a vidéki térségek integrált fejlesztése

A prioritás specifikus céljai

- Szabolcs-Szatmár-Bereg megye külső perifériáinak társadalmi, gazdasági és területi leszakadásának megállítása és a külső perifériák felemelkedéséhez szükséges feltételek megteremtése
- A külső perifériákon élők számára a központi funkciójú települések elérhetőségét biztosító közlekedésfejlesztések megvalósítása
- A foglalkoztatottak számának növelése a külső perifériákon a helyben való foglalkoztathatóság és a megyei munkaerő-mobilitás feltételeinek javításával
- A külső perifériák társadalmi-gazdasági leszakadásának megállítása és a közösségi kohézió erősítése
- Felkészülés Románia schengeni övezetbe való csatlakozására és az ebből fakadó változásokra

A prioritás területi specifikuma

A prioritás területileg Szabolcs-Szatmár-Bereg megye határmenti területeit érinti, kiemelten a Szatmár-Beregi térség; a vásárosnaményi, fehérgyarmati, csengeri, mátészalkai járások.

2.9.2 A prioritás részletes tartalmának bemutatása

A külső perifériák felzárkóztatása prioritás tervezett intézkedései a következők:

- Alternatív helyi gazdaságfejlesztés a Szatmár-beregi térségben
- A Szatmár-beregi kultúrtáj turisztikai célú fejlesztése
- Elzárt térségek fizikai izolációjának oldása
- Külső perifériák közösségeinek fejlesztése
- Szociális gazdaság fejlesztése

1. intézkedés: Alternatív helyi gazdaságfejlesztés a Szatmár-beregi térségben

Az intézkedés célja a helyi adottságokra, erőforrásokra és a helyi kezdeményezésekre épülő gazdaságfejlesztési kezdeményezések támogatása, közösségi alternatív gazdaságfejlesztés. Ennek keretében foglalkoztatást segítő, támogató programok indítása szükséges.

Az intézkedéshez kapcsolódó tevékenységek:

- 1.1. Foglalkoztatás segítő, támogató programok indítása

2. intézkedés: A Szatmár-beregi kultúrtáj turisztikai célú fejlesztése

Szabolcs-Szatmár-Bereg megye komparatív előnyeinek jelentős része az idegenforgalmi potenciálok terén koncentrálódik, vagyis a turizmus fejlesztésével kiaknázhatóak bizonyos versenyelőnyök. Lényeges azonban figyelembe venni, hogy a megye vonatkozásában a turizmus gazdaságfejlesztő ereje igen alacsony, ugyanakkor a megye perifériális, válságövezeteiben a turizmus fejlesztése területfejlesztési eszközzé válhat. A Szatmár-Beregi terület számos olyan adottsággal rendelkezik, amelyek unikális turisztikai terméké alakíthatóak. A cél elérése érdekében elsősorban vonzerő- és szolgáltatásfejlesztés szükséges.

Az intézkedéshez kapcsolódó tevékenységek:

- 2.1. Vonzerő és szolgáltatásfejlesztés

3. intézkedés: Elzárt térségek fizikai izolációjának oldása

A külső perifériális térségekben még mindig gondot jelent, hogy nem épültek ki a megfelelő közlekedési kapcsolatokkal a centrumokkal, a térség nagy részét elkerülik a jelentősebb közlekedési folyosók, illetve sok esetben a már meglévő közlekedési kapcsolatok minősége nem kielégítő. A közlekedési kapcsolatok hiánya, rossz minősége elsősorban az aprófalvas térségeket sújtja, amelyek a külső perifériákon koncentráltan vannak jelen. A külső perifériák elzártságát, izolációját tovább fokozza a közlekedési kapcsolatok rossz minősége. A külső perifériákon a mobilitás feltételek javítása két beavatkozási területen történik, egyrészt a közúti kapcsolatok fejlesztésén keresztül – hiányzó, vagy korszerűtlen közúti infrastrukturális szakaszok kiépítése, valamint a települések közötti kerékpáros közlekedés infrastrukturális elemeinek kiépítése révén –, másrészt a közúti közösségi közlekedés fejlesztésével, a szolgáltatások minőségének és kiszámíthatóságának fejlesztése révén. Ezzel párhuzamosan figyelembe kell venni, hogy a térség relatív földrajzi helyzetét a jövőben nagymértékben befolyásolhatja Románia csatlakozása a schengeni övezethez.

Az intézkedéshez kapcsolódó tevékenységek:

- 3.1. Hiányzó, korszerűtlen közúti infrastrukturális szakaszok kiépítése
- 3.2. Települések közötti kerékpáros közlekedés infrastrukturális elemeinek kiépítése
- 3.3. Közúti közösségi közlekedési fejlesztések támogatása: a szolgáltatások minőségének és kiszámíthatóságának fejlesztése

4. intézkedés: Külső perifériák közösségeinek fejlesztése

Az intézkedés célja az érintett térségek társadalmi-gazdasági leszakadásának megállítása. Szükségessé válnak az egyének szintjén megvalósuló felzárkóztató programok, amelyek hozzájárulnak az inaktív lakosság gazdasági és társadalmi aktivitásának erősödéséhez. Ezeken a területeken a helyi közösségek, a helyi gazdaság társadalmi feltételei megerősítésre szorulnak. A közösségek megújításának feltétele a közösségi kohézió erősítése. Az intézkedés keretében támogatandó tevékenység a térségi szintű esélyteremtő és közösségfejlesztő programok indítása, az emberek bevonása a közösségi munkába, mely támogatja és erősíti a szociális kohéziót, a hátrányos helyzetű csoportok társadalmi integrációját. Emellett szükséges a hátrányos helyzetű csoportok körében a munkába álláshoz elengedhetetlen kompetenciák elsajátításának támogatása, a mentális problémák koncentrált kezelése, a szocializációs háttér stabilizálása, a tehetséges gyerekek kiemelése.

Az intézkedéshez kapcsolódó tevékenységek:

- 4.1. Lakosság identitástudatának erősítése
- 4.2. Közösségfejlesztést és társadalmi befogadást erősítő térségi programok, esélyteremtő programok szervezése

5. intézkedés: Szociális gazdaság fejlesztése

A külső perifériákon a legerősebb a foglalkoztatók számának visszaesése és a munkanélküliség tartóssá válása. Szükséges olyan alternatív és innovatív foglalkoztatási formák keresése, amely a helyi munkaerőre és a helyi tudásra épít. Ezen a területen különösen fontos a közszféra munkaerő piaci szerepvállalása. A perifériák felzárkóztatásának legbiztosabb módja, ha a helyi adottságaik figyelembevételével, helyi erőforrások felhasználásával gazdasági fejlődés indítható el. A külső perifériák felzárkóztatásának célja, hogy helyi stratégiák mentén, külső erőforrások bevonásával és a belső erőforrások feltárásával lehetőleg közösségi részvétellel zárkózzanak fel és újuljanak meg. Mindezek érdekében innovatív szociális foglalkoztatási programok megvalósítása szükséges.

Az intézkedéshez kapcsolódó tevékenységek:

- 5.1. Innovatív szociális foglalkoztatási programok

2.9.2.1 *Finanszírozandó fejlesztési kezdeményezések, programok összefoglaló táblája*

Prioritás azonosítója, neve:		9.prioritás: Külső perifériák felzárkóztatása								
Sorszám	Intézkedés és fejlesztési kezdeményezés (program) megnevezése	Fejlesztési kezdeményezés, program területi specifikumai	Jellemző kedvezményezettek köre	Célcsoport megjelölése	Fejlesztési kezdeményezés, program ütemezése	Fejlesztési kezdeményezés, program költségigénye (Indikatív, teljes összeg, (millió Ft))	Finanszírozó forrás (uniós, nemzetközi, hazai stb.)	Kapcsolódó EU szakpolitikai célkitűzés	Fejlesztési kezdeményezéshez, programhoz kapcsolódó eredmény és output indikátorok	Együttműködésben megvalósuló fejlesztési kezdeményezés, program (igen/nem)
1. Alternatív helyi gazdaságfejlesztés a Szatmár-beregi térségben										
1.1.	Foglalkoztatást segítő támogató programok indítása	Szatmár-Beregi térség	önkormányzatok, önkormányzati többségi tulajdonú vállalkozások, magánvállalkozások civil szervezetek	a térség lakossága, kiemelten a sérülékeny társadalmi rétegek, a térségbe visszatérni vagy ott letelepedni és munkát vállalni szándékozók,	2021-2027	4 000	EU, hazai	4. Szociálisabb Európa	A támogatott foglalkoztatási programok száma (db) Foglalkoztatottak (15-64 éves) számának növekedése (%)	igen
2. A Szatmár-beregi kultúrtáj turisztikai célú fejlesztése										
2.1.	Vonzó és szolgáltatás-fejlesztés	Szatmár-Beregi térség	önkormányzatok, önkormányzati többségi tulajdonú vállalkozások, magánvállalkozások civil szervezetek, egyházak	az érintett területek önkormányzatai, vállalkozásai, lakossága, kül- és belföldi turisták, civil szervezetek	2021-2027	11 000	EU, hazai	5. A polgárokhoz közelebb álló Európa	A támogatott attrakciók száma (db) Kereskedelmi szálláshelyeken eltöltött vendég-éjszakák száma (külföldi + belföldi) (db)	igen
3. Elzárt térségek izolációjának oldás										
3.1.	Hiányzó, korszerűtlen közúti infrastrukturális szakaszok kiépítése	Szatmár-Beregi térség	önkormányzatok, önkormányzati többségi tulajdonú vállalkozások, NIF Zrt, Magyar Közút Nonprofit Zrt, civil szervezetek	az érintett területek önkormányzatai, vállalkozásai és lakossága	2021-2027	45 000	EU, hazai	3. Jobban összekapcsolt Európa	Új vagy felújított közutak hossza (km) Közösségi közlekedéssel, kerékpárral közlekedők arányának növekedése (%)	nem
3.2.	Települések közötti kerékpáros közlekedés infrastrukturális elemeinek kiépítése	Szatmár-Beregi térség	önkormányzatok, önkormányzati többségi tulajdonú vállalkozások, NIF Zrt, Magyar Közút Nonprofit Zrt, civil szervezetek	az érintett területek önkormányzatai, vállalkozásai és lakossága, civil szervezetek	2021-2027	4 000	EU, hazai	3. Jobban összekapcsolt Európa	Kialakított kerékpárforgalmi létesítmények hossza (km) Közösségi közlekedéssel, kerékpárral közlekedők arányának növekedése (%)	nem
3.3.	Közúti közösségi közlekedési fejlesztések	Szatmár-Beregi térség	önkormányzatok, önkormányzati többségi tulajdonú	az érintett területek önkormányzatai, vállalkozásai és	2021-2027	1 000	EU, hazai	3. Jobban összekapcsolt Európa	Közösségi közlekedést igénybe vevő utasok utazásainak száma (db)	igen

Prioritás azonosítója, neve:		9.prioritás: Külső perifériák felzárkóztatása								
Sorszám	Intézkedés és fejlesztési kezdeményezés (program) megnevezése	Fejlesztési kezdeményezés, program területi specifikumai	Jellemző kedvezményezettek köre	Célcsoport megjelölése	Fejlesztési kezdeményezés, program ütemezése	Fejlesztési kezdeményezés, program költségigénye (Indikatív, teljes összeg, (millió Ft))	Finanszírozó forrás (uniós, nemzetközi, hazai stb.)	Kapcsolódó EU szakpolitikai célkitűzés	Fejlesztési kezdeményezéshez, programhoz kapcsolódó eredmény és output indikátorok	Együttműködésben megvalósuló fejlesztési kezdeményezés, program (igen/nem)
	támogatása: a szolgáltatások minőségének és kiszámíthatóságának fejlesztése		vállalkozások, NIF Zrt, Magyar Közút Nonprofit Zrt, civil szervezetek	lakossága, civil szervezetek					Közösségi közlekedéssel, kerékpárral közlekedők arányának növekedése (%)	
4. Külső perifériák közösségeinek fejlesztése										
4.1.	Lakosság identitástudatának erősítése	Szatmár-Beregi térség	önkormányzatok, önkormányzati társulások, önkormányzati szövetségek, önkormányzati közintézmények, egyházak, civil szervezetek	az érintett területek lakossága	2021-2027	1 000	EU, hazai	4. Szociálisabb Európa	A támogatott közösségi célú programok száma (db) Közösségfejlesztési programokban résztvevők száma (fő)	igen
4.2.	Közösségfejlesztést és társadalmi befogadást erősítő térségi programok, esélyteremtő programok szervezése	Szatmár-Beregi térség	önkormányzatok, önkormányzati társulások, önkormányzati szövetségek, önkormányzati közintézmények, egyházak, nonprofit és civil szervezetek	az érintett területek lakossága, civil szervezetek	2021-2027	19 000	EU, hazai	4. Szociálisabb Európa	Megvalósított integrált programok száma (db) Közösségfejlesztési programokban résztvevők száma (fő)	igen
5. Szociális gazdaság fejlesztése										
5.1.	Innovatív szociális foglalkoztatási programok	Szatmár-Beregi térség	önkormányzatok és társulásai, önkormányzati szövetségek, önkormányzati intézmények, költségvetési szervek, szociális szervezetek, gazdasági szervezetek, egyházak, civil szervezetek, társadalmi célú vállalkozások	lakosság, kiemelten a munka világában nehezen elhelyezkedő, leghátrányosabb helyzetű csoportok, elsősorban roma emberek, megváltozott munkaképességűek	2021-2027	20 000	EU, hazai	2. Zöldebb, karbonszegény Európa 4. Szociálisabb Európa	Támogatott szociális vállalatok száma (db) A program elhagyásának időpontjában foglalkoztatásban – beleértve az önfoglalkoztatást – levő résztvevők száma (fő)	igen

2.9.2.2 Az intézkedések pénzügyi ütemterve

Intézkedés megnevezése	Indikatív forrás 2021-2024 (millió Ft)	Indikatív forrás 2025-2027 (millió Ft)	Indikatív forrás 2021-2027 összesen (millió Ft)
1. Alternatív helyi gazdaságfejlesztés a Szatmár-beregi térségben	2 000	2 000	4 000
2. A Szatmár-beregi kultúrtáj turisztikai célú fejlesztése	5 500	5 500	11 000
3. Elzárt térségek izolációjának oldása	25 000	25 000	50 000
4. Külső perifériák közösségeinek fejlesztése	10 000	10 000	20 000
5. Szociális gazdaság fejlesztése	10 000	10 000	20 000
Összesen	52 500	52 500	105 000

2.10 10. prioritás: A leszakadó rétegek – ezen belül a romák – felzárkózása

Szabolcs-Szatmár-Bereg megyében országosan a legmagasabb a leghátrányosabb helyzetű térségek száma, ahol az emberek jelentős része küzd napi megélhetési problémákkal – jelentős a mélyszegénységben élő családok száma. A hátrányos helyzetű társadalmi csoportok elsősorban a megye perifériás térségeiben koncentrálnak. Magas közöttük a romák aránya, jelentősen meghaladja a magyarországi megyék átlagát: Borsod-Abaúj-Zemplén és Szabolcs-Szatmár-Bereg megyékben együttesen a magyarországi romák több mint egyharmada él.

A megyében élő roma népesség körében igen magas a gyermekkorúak aránya, csekély az időseké, így komoly gondot jelent, hogy az alacsony foglalkoztatottság mellett magas az eltartotti arány, ami alacsony háztartási jövedelmeket produkál. A mélyszegénységben élők körében rendkívül alacsony az átlagos iskolai végzettség, kiugróan magas a munkanélküliség. Az alacsony jövedelem rossz – és fokozatosan tovább romló – lakhatási körülményekkel párosul, a leszakadó rurális térségekben és városrészekben egyaránt, ami ezen területek fokozatos szegregációjához vezet. A leszakadó városi és vidéki térségekben alacsony az átlagos képzettségi szint, gyenge az iskolai teljesítmény és magas a korai iskolaelhagyók aránya.

2.10.1 A prioritáshoz kapcsolódó elérendő célok részletes meghatározása

Kapcsolódás a releváns, 2021-2027 közötti programozási időszak európai uniós szakpolitikai célkitűzéseivel

4. Szociálisabb Európa – a szociális jogok európai pillérének végrehajtása

Kapcsolódó megyei stratégiai cél

Élhető vidék és felzárkózó külső perifériák – a megye külső perifériáinak komplex felzárkóztatása és a vidéki térségek integrált fejlesztése

A prioritás specifikus céljai

- A hátrányos helyzetű rétegek foglalkoztatásának bővítése
- A hátrányos helyzetű csoportok életminőségének javítása a lakhatási körülményeinek fejlesztése révén
- A korai iskolaelhagyók arányának csökkentése a hátrányos helyzetű csoportokon belül
- A hátrányos helyzetű csoportok egészségi állapotának javítása

A prioritás területi specifikuma

A megye teljes területe, kiemelten a leghátrányosabb helyzetű térségek (Baktalórántháza, Csenger, Fehérgyarmat, Mátészalka, Nyírbátor és Vásárosnamény térsége).

2.10.2 A prioritás részletes tartalmának bemutatása

A mélyszegénységben élők – kiemelten a romák – problémáinak kezelése, a leszakadó városi és vidéki térségek további végleges leszakadásának megállítása a kormányzati intézkedések, szabályozási lépések mellett helyi szinten integrált beavatkozásokat követel meg, idő- és forrásigényes és csak fokozatosan hajtható végre. A konkrét megoldásokat, beavatkozásokat minden leszakadó térségben a helyi közösség aktív bevonásával kell meghatározni és megvalósítani is.

A szükséges beavatkozások egymással szorosan összefüggő, egymást erősítő intézkedésekre bonthatóak:

- A hátrányos helyzetű csoportok lakhatási körülményeinek javítása
- A hátrányos helyzetű csoportok, illetve térségek foglalkoztatási helyzetének javítása, alternatív helyi foglalkoztatás erősítése
- Célzott oktatási-nevelési intézkedések hátrányos helyzetű csoportok számára, lemorzsolódás csökkentése

- A hátrányos helyzetű csoportok, közösségek egészségi állapotának javítása
- Közösségfejlesztés

Az intézkedések célja a szegénységben vagy társadalmi kizáródásban élők arányának csökkentése. Az egyes intézkedések csak integrált módon valósíthatók meg, külön-külön nem érik el céljukat, ezért nagyon fontos, hogy végrehajtásuk során a helyi sajátosságokat és az egyéni élethelyzeteket is figyelembe kell venni. Egyúttal hangsúlyozni kell, hogy nem szigetszerű vagy egyedi intézkedésekre, hanem egymásra épülő, szinergikus programokra van szükség.

Nagyon fontos továbbá, hogy az intézkedések eredményességéhez elengedhetetlen a professzionális mentori támogatás megteremtése, melynek keretében helyben jelenlévő, felkészült mentorok az egyes családok szintjén biztosítanak napi szintű segítséget.

A megye célja a Kormány által elindított Felzárkózó Települések hosszú távú programjával, valamint a Gazdaságélénkítő programmal való együttműködés.

Az egyes intézkedések az alábbi területeket foglalják magukban.

1. intézkedés: A hátrányos helyzetű csoportok lakhatási körülményeinek javítása

Az intézkedés keretében tervezett tevékenységek közé tartozik a szociális bérlakások kialakításának támogatása, a hátrányos helyzetű családok lakásainak energiahatékonysági fejlesztésének támogatása, a leromlott városrészek szociális városrehabilitációja, valamint az érintett települések, településrészek szociális, oktatási és egészségügyi létesítményeinek infrastrukturális korszerűsítése, a szolgáltatások elérhetőségének javítása.

Az intézkedéshez kapcsolódó tevékenységek:

- 1.1 Szociális bérlakások kialakításának támogatása
- 1.2 Hátrányos helyzetű családok lakásainak energiahatékonysági fejlesztésének támogatása
- 1.3 Leromlott városrészek szociális városrehabilitációja
- 1.4 Érintett települések, településrészek szociális, oktatási és egészségügyi létesítményeinek infrastrukturális korszerűsítése, a szolgáltatások elérhetőségének javítása

2. intézkedés: A hátrányos helyzetű csoportok, illetve térségek foglalkoztatási helyzetének javítása, alternatív helyi foglalkoztatás erősítése

Az intézkedés keretében szükséges a helyi termékek fejlesztésének, előállításának és értékesítésének támogatása, valamint a munkába állást szolgáló szak- és átképzési programok támogatása, illetve speciális, támogatott foglalkoztatással összekapcsolt szak- és átképzési programok támogatása. Fontos feladat a szociális gazdaság fejlesztése helyi termékek előállítását, helyi szolgáltatásokat biztosító szociális foglalkoztatási kezdeményezések révén. További cél a speciális csoportok tagjainak munkaerőpiaci integrációját segítő mentori program megvalósításának támogatása.

Az intézkedéshez kapcsolódó tevékenységek:

- 2.1 Helyi termékek fejlesztésének, előállításának és értékesítésének támogatása
- 2.2 Munkába állást szolgáló, támogatott foglalkoztatással összekapcsolt szak- és átképzési programok támogatása
- 2.3 A szociális gazdaság fejlesztése: helyi termékek előállítását, helyi szolgáltatásokat biztosító szociális foglalkoztatási kezdeményezések
- 2.4 Speciális csoportok tagjainak munkaerőpiaci integrációját segítő mentori program megvalósításának támogatása

3. intézkedés: Célzott oktatási-nevelési intézkedések hátrányos helyzetű csoportok számára, lemorzsolódás csökkentése

Az intézkedés célja, hogy csökkenjen a hátrányos helyzetű gyermekek társadalmi lemaradása, gyengüljenek a szegénység átörökítésének tendenciái. Az intézkedés keretében tervezett tevékenységek közé tartozik a speciális felzárkóztató és tehetséggondozó programok megvalósításának támogatása, és a hátrányos helyzetű térségek oktatási infrastruktúrájának fejlesztése.

Az intézkedéshez kapcsolódó tevékenységek:

- 3.1 Speciális felzárkóztató és tehetséggondozó programok megvalósításának támogatása
- 3.2 A hátrányos helyzetű térségek oktatási-nevelési infrastruktúrájának fejlesztése

4. intézkedés: A hátrányos helyzetű csoportok, közösségek egészségi állapotának javítása:

Az intézkedés keretében szükséges az egészségügyi infrastruktúra javítása az érintett közösségekben, helyi kapacitások (felkészített védőnők) biztosítása a hátrányos helyzetű csoportok körében megvalósuló folyamatos egészségnevelés érdekében. További feladat a célzott szűrőprogramok és a megelőzést segítő tudatosító és életmód programok megvalósításának támogatása.

Az intézkedéshez kapcsolódó tevékenységek:

- 4.1 Az egészségügyi infrastruktúra javítása az érintett közösségekben
- 4.2 Helyi kapacitások (felkészített védőnők) biztosítása a hátrányos helyzetű csoportok körében megvalósuló folyamatos egészségnevelés érdekében
- 4.3 Támogatás célzott szűrőprogramok és a megelőzést segítő tudatosító és életmód programok megvalósításához

5. intézkedés: Közösségfejlesztés

Az intézkedés célja az érintett közösségek fejlesztése, ennek keretében a lakosság identitástudatának erősítése, közösségfejlesztést és társadalmi befogadást erősítő térségi programok szervezése, valamint a területi hátrányok felszámolását segítő közösségfejlesztő és esélyteremtő programok megvalósítása.

Az intézkedéshez kapcsolódó tevékenységek:

- 5.1 Lakosság identitástudatának erősítése
- 5.2 Közösségfejlesztést és társadalmi befogadást erősítő térségi programok szervezése

2.10.2.1 *Finanszírozandó fejlesztési kezdeményezések, programok összefoglaló táblája*

Prioritás azonosítója, neve:		10. A leszakadó rétegek – ezen belül a romák – felzárkóztatása								
Sorszám	Intézkedés és fejlesztési kezdeményezés (program) megnevezése	Fejlesztési kezdeményezés, program területi specifikumai	Jellemző kedvezményezettek kora	Célcsoport megjelölése	Fejlesztési kezdeményezés, program ütemezése	Fejlesztési kezdeményezés, program költségigénye (Indikatív, teljes összeg, (millió Ft))	Finanszírozó forrás (uniós, nemzetközi, hazai stb.)	Kapcsolódó EU szakpolitikai célkitűzés	Fejlesztési kezdeményezéshez programhoz kapcsolódó eredmény és output indikátorok	Együttműködésben megvalósuló fejlesztési kezdeményezés, program (igen/nem)
1. A hátrányos helyzetű csoportok lakhatási körülményeinek javítása										
1.1	Szociális bérlakások kialakításának támogatása	Leghátrányosabb helyzetű települések	önkormányzatok	halmozottan hátrányos helyzetű, elsősorban roma lakosság	2021-2027	2 500	EU, hazai	4. Szociálisabb Európa	Új szociális bérlakások (m ²) Jobb lakhatási körülmények között élő háztartások száma (db)	igen
1.2.	Hátrányos helyzetű családok lakásainak energiahatékonysági fejlesztésének támogatása	Leghátrányosabb helyzetű települések	önkormányzatok	halmozottan hátrányos helyzetű, elsősorban roma lakosság	2021-2027	1 000	EU, hazai	4. Szociálisabb Európa	Felújított lakások száma (db) Jobb lakhatási körülmények között élő háztartások száma (db)	igen
1.3	Leromlott városrészek szociális városrehabilitációja	Leghátrányosabb helyzetű települések városrészei	önkormányzatok, egyházak, civil szervezetek	szegregátumokban élő, elsősorban roma lakosság	2021-2027	4 000	EU, hazai	4. Szociálisabb Európa	Fejlesztéssel érintett városrészek száma (db) Jobb életkörülmények között élő háztartások száma (db)	igen
1.4	Érintett települések, településrészek szociális, oktatási és egészségügyi létesítményeinek infrastrukturális korszerűsítése, a szolgáltatások elérhetőségének javítása	Leghátrányosabb helyzetű települések	önkormányzatok, egyházak, civil szervezetek	érintett területek lakossága	2021-2027	2 500	EU, hazai	4. Szociálisabb Európa	A korszerűsített / hozzáférhető tett intézmények száma (db) Jobb életkörülmények között élő háztartások száma (db)	igen
2. A hátrányos helyzetű csoportok, illetve térségek foglalkoztatási helyzetének javítása, alternatív helyi foglalkoztatás erősítése										
2.1	Helyi termékek fejlesztésének, előállításának és értékesítésének támogatása	Leghátrányosabb helyzetű települések	önkormányzatok, civil szervezetek, egyházak	érintett területek önkormányzatai, vállalkozásai és lakossága	2021-2027	3 000	EU, hazai	4. Szociálisabb Európa	Támogatott helyi termékek száma (db) Helyi termékek arányának növekedése az élelmiszer-kereskedelemben (%)	igen
2.2	Munkába állást szolgáló, támogatott foglalkoztatással összekapcsolt szak- és átképzési	Leghátrányosabb helyzetű települések	önkormányzatok, civil szervezetek, Nemzeti Foglalkoztatási Szolgálat, képző intézmények	a munka világában nehezen elhelyezhető, leghátrányosabb helyzetű,	2021-2027	2 000	EU, hazai	4. Szociálisabb Európa	A szak- és átképzési programokban résztvevők száma (fő) Programból való kilépéskor foglalkoztatott résztvevők száma (fő)	igen

Prioritás azonosítója, neve:		10. A leszakadó rétegek – ezen belül a romák – felzárkóztatása								
Sor-szám	Intézkedés és fejlesztési kezdeményezés (program) megnevezése	Fejlesztési kezdeményezés, program területi specifikumai	Jellemző kedvezményezettek köre	Célcsoport megjelölése	Fejlesztési kezdeményezés, program ütemezése	Fejlesztési kezdeményezés és, program költségigénye (Indikatív, teljes összeg, (millió Ft))	Finanszírozó forrás (uniós, nemzeti, hazai stb.)	Kapcsolódó EU szakpolitikai célkitűzés	Fejlesztési kezdeményezéshez, programhoz kapcsolódó eredmény és output indikátorok	Együttműködésben megvalósuló fejlesztési kezdeményezés, program (igen/nem)
	programok támogatása			elsősorban roma lakosság						
2.3	A szociális gazdaság fejlesztése: helyi termékek előállítását, helyi szolgáltatásokat biztosító szociális foglalkoztatási kezdeményezések	Leghátrányosabb helyzetű települések	önkormányzatok, civil szervezetek, egyházak	a munka világában nehezen elhelyezhető, leghátrányosabb helyzetű, elsősorban roma lakosság	2021-2027	4 000	EU, hazai	4. Szociálisabb Európa	Támogatott szociális vállalatok száma (db) Programból való kilépéskor foglalkoztatott résztvevők száma (fő)	igen
2.4	Speciális csoportok tagjainak munkaerőpiaci integrációját segítő mentori program megvalósításának támogatása	Leghátrányosabb helyzetű települések	önkormányzatok	a munka világában nehezen elhelyezhető, leghátrányosabb helyzetű, elsősorban roma lakosság	2021-2027	1 000	EU, hazai	4. Szociálisabb Európa	A mentori támogatással érintett családok száma (db) Programból való kilépéskor foglalkoztatott résztvevők (fő)	igen
3. Célzott oktatási-nevelési intézkedések hátrányos helyzetű csoportok számára, lemorzsolódás csökkentése										
3.1	Speciális felzárkóztató és tehetséggondozó programok megvalósításának támogatása	Leghátrányosabb helyzetű települések	önkormányzatok, civil szervezetek, sportegyesületek, alapítványok, egyházak, köznevelési és kulturális intézmények	halmozottan hátrányos helyzetű, elsősorban roma lakosság	2021-2027	1 000	EU, hazai	4. Szociálisabb Európa	Programokba bevont hátrányos helyzetű tanulók (roma tanulók) száma (db) A korai iskolaelhagyók száma az érintett településeken (fő)	igen
3.2	A hátrányos helyzetű térségek oktatási-nevelési infrastruktúrájának fejlesztése	Leghátrányosabb helyzetű települések	köznevelési intézmények és fenntartók, civil szervezetek, alapítványok, egyházak	halmozottan hátrányos helyzetű, elsősorban roma lakosság	2021-2027	2 000	EU, hazai	4. Szociálisabb Európa	Felújított vagy új oktatási infrastruktúra (m ²) A korai iskolaelhagyók száma az érintett településeken (fő)	igen
4. A hátrányos helyzetű csoportok, közösségek egészségi állapotának javítása										
4.1	Az egészségügyi infrastruktúra javítása az érintett közösségekben	Leghátrányosabb helyzetű települések	közfinanszírozott egészségügyi, szociális és gyermekjóléti, gyermekvédelmi szolgáltatók,	halmozottan hátrányos helyzetű, elsősorban roma lakosság	2021-2027	4 000	EU, hazai	4. Szociálisabb Európa	Támogatott egészségügyi infrastruktúra kapacitás (fő) A programokkal, szolgáltatásokkal elért	igen

Prioritás azonosítója, neve:		10. A leszakadó rétegek – ezen belül a romák – felzárkóztatása								
Sor-szám	Intézkedés és fejlesztési kezdeményezés (program) megnevezése	Fejlesztési kezdeményezés, program területi specifikumai	Jellemző kedvezményezettek köre	Célcsoport megjelölése	Fejlesztési kezdeményezés, program ütemezése	Fejlesztési kezdeményezés és, program költségigénye (Indikatív, teljes összeg, (millió Ft))	Finanszírozó forrás (uniós, nemzeti, hazai stb.)	Kapcsolódó EU szakpolitikai célkitűzés	Fejlesztési kezdeményezéshez, programhoz kapcsolódó eredmény és output indikátorok	Együttműködésben megvalósuló fejlesztési kezdeményezés, program (igen/nem)
			közhasznú, illetve civil szervezetek, önkormányzati és állami tulajdonú szervezetek és intézmények						hátrányos helyzetű emberek száma (fő)	
4.2	Helyi kapacitások (felkészített védőnők) biztosítása a hátrányos helyzetű csoportok körében megvalósuló folyamatos egészségnevelés érdekében	Leghátrányosabb helyzetű települések	közfinanszírozott egészségügyi, szociális és gyermekjóléti, gyermekvédelmi szolgáltatók, közhasznú, illetve civil szervezetek, önkormányzati és állami tulajdonú szervezetek és intézmények	halmozottan hátrányos helyzetű, elsősorban roma lakosság	2021-2027	1 000	EU, hazai	4. Szociálisabb Európa	Támogatott helyi kapacitás (fő) A programokkal, szolgáltatásokkal elért hátrányos helyzetű emberek száma (fő)	igen
4.3	Támogatás célzott szűrőprogramok és a megelőzést segítő tudatosító és életmód programok megvalósításához	Leghátrányosabb helyzetű települések	önkormányzatok, civil szervezetek, egyházak, egészségügyi szolgáltatók	halmozottan hátrányos helyzetű, elsősorban roma lakosság	2021-2027	1 000	EU, hazai	4. Szociálisabb Európa	Támogatott programok száma (db) A programokkal, szolgáltatásokkal elért hátrányos helyzetű emberek száma (fő)	igen
5. Közösségfejlesztés										
5.1	Lakosság identitástudatának erősítése	Leghátrányosabb helyzetű települések	önkormányzatok, civil szervezetek, egyházak	halmozottan hátrányos helyzetű, elsősorban roma lakosság	2021-2027	500	EU, hazai	4. Szociálisabb Európa	A helyi identitástudatot formáló akciók, programok száma (db) Közösségfejlesztő programokban résztvevők száma (fő)	igen
5.2	Közösségfejlesztést és társadalmi befogadást erősítő térségi programok szervezése	Leghátrányosabb helyzetű települések	önkormányzatok, civil szervezetek, egyházak, képző intézmények	halmozottan hátrányos helyzetű, elsősorban roma lakosság	2021-2027	1 500	EU, hazai	4. Szociálisabb Európa	A közösségfejlesztést és társadalmi befogadást erősítő programok száma (db) Közösségfejlesztő programokban résztvevők száma (fő)	igen

2.10.2.2 Az intézkedések pénzügyi ütemterve

Intézkedés megnevezése	Indikatív forrás 2021-2024 (millió Ft)	Indikatív forrás 2025-2027 (millió Ft)	Indikatív forrás 2021-2027 összesen (millió Ft)
1. A hátrányos helyzetű csoportok lakhatási körülményeinek javítása	5 000	5 000	10 000
2. A hátrányos helyzetű csoportok, illetve térségek foglalkoztatási helyzetének javítása, alternatív helyi foglalkoztatás erősítése	5 000	5 000	10 000
3. Célzott oktatási intézkedések hátrányos helyzetű csoportok számára, lemorzsolódás csökkentése	1 500	1 500	3 000
4. A hátrányos helyzetű csoportok, közösségek egészségi állapotának javítása	3 000	3 000	6 000
5. Közösségfejlesztés	1 000	1 000	2 000
Összesen	15 500	15 500	31 000

3 VÁLLALKOZÁSOK FEJLESZTÉSI TERVEI

Az elmúlt időszak tendenciái, a beruházási és termelékenységi adatok, valamint a felhalmozott tapasztalatok alapján egyértelműen azonosíthatók azok az ágazatok, amelyek egyfelől kiemelt szerepet játszanak Szabolcs-Szatmár-Bereg megye gazdaságában, másfelől jelentős vállalkozó beruházásokat generálhatnak az elkövetkező időszakban is.

- A **vegyipar** nemcsak a megyeszékhely kiemelt ágazata: az egész megyében jelen vannak nemzetközi nagyvállalatok és hazai kkv-k, amelyek mind az árbevétel, mind a foglalkoztatás szempontjából meghatározó jelentőséggel bírnak többek között a gumipar, a műanyagipar, a háztartásvegyipar és az ipari olajok, viaszok gyártása területén.
- A járműipar önmagában is a gazdaság meghatározó ágazata, de számos ponton kapcsolódik a gumi- és műanyagiparhoz is. A megye járműipari cégei elsősorban az **alkatrészgyártásra** és a **járműelektronikai** alkatrészek gyártására fókuszálnak. Jelenleg is csúcskategóriás nemzetközi cégek beszállítóiként működnek – a magas minőségű termékellátásnak köszönhetően ez prognosztizálható az elkövetkező időszakra is. A járműipar – nemzetstratégiai ágazatként – mind az exportban, mind a foglalkoztatásban kiemelt szerepet játszik. A járműiparban rejlő fejlődési potenciált igazolja, hogy 2019-ben csaknem megduplázódott a megye termelési volumene.
- A gépgyártás a megyében jelentős hagyományokkal rendelkezik. Míg a megyeszékhelyen inkább a háztartási elektronika a meghatározó, a megye többi részében a **prezíziós műszergyártás**, az **optika** és az **ipari, mezőgazdasági gépgyártás**. Az ágazat jelentőségét mutatja, hogy 2020. első félévében több mint 10%-os növekedést tudtak elérni az itt működő cégek a koronavírus járvány negatív hatásai ellenére, így a gépgyártás növekedési potenciálja előrejelezhető a következő évtizedre is.
- A **fémfeldolgozás** szintén nagy hagyományokra tekint vissza a megyében, ellentétben azonban a feldolgozóipar előbbi ágaival, inkább a helyi érdekeltségű kis- és középvállalkozások jelenléte erős ezen a területen. Az acélipari trendek – a kereslet folyamatos növekedése mellett – az erőforráshatékonyság és az újrahasznosítás irányába mutatnak, az ilyen jellegű innovatív megoldások alkalmazásában a megyei cégek is élenjárók.
- Az **élelmiszeripari vertikum** kiemelt eszköze és fókusza a megye vidékfejlesztési politikájának és gazdasági felzárkózásának egyaránt. Az elsődlegesen (de nem kizárólag) gyümölcsstermesztésen alapuló – ugyanakkor fejlett és minőségi termékfeldolgozó – megyei élelmiszeripari ágazat az európai piacon is aktív szereplő. Az élelmiszerfeldolgozás komplex fejlesztésével jelentősen javítható a megyei gazdaság jövedelmezősége és foglalkoztatási szerepe.
- Szabolcs-Szatmár-Bereg megye **logisztikai** adottságai kiemelkedőek többek között a határmenti fekvése, a Mediterrán TEN-T folyosó jelenléte, a kiépült áruszállítási és raktározási infrastruktúra és a záhonyi vámszabad területnek köszönhetően.
- Jóllehet a turisztikai ágazat szenvedte el a legnagyobb veszteséget 2020-ban, Szabolcs-Szatmár-Bereg megye attrakciói hosszú távon stabil alapot biztosítanak elsősorban a belföldi, részben pedig a határmenti **turizmus** számára. A megye 49 települése a Tokaj és Nyíregyháza turisztikai térségbe tartozik, ami lehetőséget teremt kiemelt fejlesztések megvalósítására elsősorban az egészségügyi, a kulturális, a vallási, a falusi, a vízi és a kerékpáros turizmus erősítésének céljából. Az elkövetkező évek feladata, hogy a turisták változó igényeihez alkalmazkodni tudó, többnapos élményeket kínáló, egymást kiegészítő vonzerővel rendelkező turisztikai kínálat alakuljon ki, ezzel párhuzamosan pedig a kiegészítő szolgáltatások színvonalát és változatosságát is javítani szükséges.
- Bizonyos társadalmi változások, például az időskorúak arányának és a fizetőképes keresletnek a növekedése egyértelműen előrevetítik az **egészségipar** fellendülését. Ennek eredményeként a megyében a gyógyvízre alapozott gyógyászati és K+F+I tevékenység fokozatosan teret nyerhet. Ezen kívül folyamatos a termelési kapacitások kiépítése és bővítése.

Az ágazatok egyedi jellegzetességei, valamint a vállalkozó ökoszisztéma sokrétűsége alapján kijelenthető, hogy a jövőben mindegyik területen várhatóak különböző léptékű beruházások – akár új potenciális befektetők részéről, akár már az itt működő kkv-k és nagyvállalatok esetében, azaz Szabolcs-Szatmár-Bereg megyében a vállalkozásfejlesztés jelen tervezési időszakban is fontos

feladat. Ezt alátámasztja a vállalkozások, a gazdaságfejlesztéssel foglalkozó szervezetek, a szakmai érdekképviseletek és egyéb releváns szervezetek fejlesztési folyamatokba történő széles körű bevonása is. A projektjavaslatok kidolgozása során megjelenő helyi vállalkozói igények jól illeszkednek a megye hosszú távú gazdasági céljának eléréséhez. Az igényfelmérés kapcsán összegyűjtött javaslatokban megfogalmazódott célok elérését támogatja a megyei szintű befektetés-ösztönzési tevékenységek megerősítése is, amely a magasan képzett helyi munkaerő bevonásával, értékteremtő foglalkoztatásával a kül- és belpiaci szereplők számára egyaránt vonzó gazdasági környezet megteremtését irányozza elő.

Szabolcs-Szatmár-Bereg megyében a vállalkozások fejlesztési tevékenysége elsősorban az alábbi területeken jelenhet meg számottevő volumenben (a szükséges pénzügyi fedezet, a számosság és a beruházások várható hatásai szempontjából egyaránt):

- A helyi vállalkozói szféra fejlesztési igényei egyaránt lefedik a vállalkozás kezdeti, a növekedési, valamint a hanyatlással veszélyeztetett életciklusát is. A vállalkozások hosszú távú fejlődését és ezzel közvetett módon a megye gazdasági vonzerejének növekedését elősegítő **üzleti infrastrukturális fejlesztések**, eszközbeszerzés, korszerű géppark kialakítása, telephelyek létesítése, energiatakarékossá tétele, a megújuló energiaforrások használatának előnyben részesítése, valamint egyéb költségcsökkentésre irányuló fejlesztési elképzelések jelennek meg.
- A szintén helyi igényeket tükröző agrárgazdaság erősítéséhez hozzájárulnak a **mezőgazdasági termékek előállítására irányuló fejlesztések**, eszközbeszerzés, az élelmiszer-feldolgozó kapacitások fejlesztése, bővítése. Az élelmiszergazdaság versenyképessé tétele az ágazat megyében betöltött központi szerepéből adódóan kiemelten fontos feladat, a fejlesztési elképzelések alappilléret képezi.
- A megyei célrendszer kialakításakor nagy hangsúly került a zöldgazdaság, klímabarát energiagazdálkodás, a klímaváltozáshoz való alkalmazkodás feltételeinek kialakítására. A **környezetbarát technológiákra való áttérés** a helyi vállalkozások életében jelentős változást irányoz elő. A helyi vállalkozói szféra a nagy költségigényű technológiai fejlesztéseket önerőből nem képes megvalósítani, ezért kiemelten fontos a finanszírozási forrásokhoz – támogatásokhoz – való hozzáférés biztosítása.

Az alábbi táblázatban felsoroljuk azokat a prioritásokat és intézkedéseket, amelyek megvalósításában a vállalkozások kiemelt szerephez juthatnak – ezáltal nemcsak az ágazati, hanem a területi fókusz is kijelölhető.

Prioritás	Intézkedés
1. A megyei élelmiszergazdaság piacorientált megerősítése	1. A megyei élelmiszergazdaság piacorientált megerősítése 2. Erős helyi termékpolitika kialakítása 3. Az agrárgazdaság versenyképes ágazatainak fejlesztése, megszervezése termelői integrációk keretében 4. Az innováció, a kutatás-fejlesztés erősítése, ösztönzése az agrárgazdaságban 5. Versenyképes mezőgazdasági termelés feltételeinek megteremtése 6. Technológia és telephely fejlesztés
2. Hatékony környezetgazdálkodás és klímaváltozáshoz való alkalmazkodás megteremtése	3. Energiahatékonyság növelése, megújuló energiaforrások használatának ösztönzése 5. Megyei hulladék-gazdálkodás fejlesztése
3. Komplex megyei menedzsment és marketing tevékenység megvalósítása	1. Aktív megyei befektetésösztönzés 2. Összehangolt megyei turizmusfejlesztés és koordináció 4. Vállalkozásfejlesztés, vállalkozói kultúra fejlesztése
4. A megye gazdasági fejlődését elősegítő oktatási és innovációs rendszer kialakítása	1. Tudományos és szolgáltató bázis kialakítása, innovációs környezet fejlesztése 2. Piacorientált szak- és felnőttoktatás kialakítása, élethosszig tartó tanulás feltételeinek fejlesztése
5. A megyeszékhely komplex, integrált fejlesztése	1. A megyeszékhely gazdaságának foglalkoztatásorientált fejlesztése 3. A megyeszékhely turisztikai fejlesztése 5. Városrehabilitáció, közterületek fejlesztése 6. Bokortanyák fejlesztése
6. A megye versenyképes decentrumainak fejlesztése	1. Gazdasági centrum funkció megerősítése, vállalkozói környezet fejlesztése infrastrukturális beruházásokkal és a szolgáltatások színvonalának növelésével 3. Térségi szintű integrált és komplex turizmusfejlesztés

Prioritás	Intézkedés
	4. Települési környezet integrált fejlesztését célzó beruházások megvalósítása
7. A megye járásközpontjainak és kisvárosainak funkcióbővítő fejlesztése	2. Helyi gazdaság fejlesztése a megye járásközpontjaiban és kisvárosaiban 4. Települési környezet integrált fejlesztését célzó beruházások megvalósítása
8. Élhető vidéki térségek megteremtése	4. A turizmus komplex fejlesztése a vidéki térségekben 5. A vidéki térségek önellátó szerepének erősítése 6. Szociális gazdaság fejlesztése a rurális térségekben

4 EGYÜTTMŰKÖDÉSBEN MEGVALÓSÍTANDÓ PROGRAMOK

Szabolcs-Szatmár-Bereg megyében az együttműködésben megvalósítandó programok négy fő tématerületet érinthetnek: gazdaságfejlesztési célú beavatkozások, képzési-munkaerőpiaci jellegű összefogások, integrált településfejlesztési akciók, egyéb infrastrukturális jellegű projektek.

A gazdaságfejlesztés terén az **üzleti célú együttműködések** a résztvevők széleskörű összefogását követelik. Az együttműködés ilyen esetekben nemcsak a vállalkozók között (pl. beszállítói és értékesítési hálózatok, K+F+I kapcsolatok), hanem az önkormányzatok és vállalkozók, valamint egyéb, az együttműködés létrehozásában érdekelt szakmai szervezetek között valósul meg. Kiemelt figyelmet kell fordítani az üzleti infrastruktúra fejlesztésére (pl. ipari parkok, logisztikai központok, technológiai és transzferközpontok, inkubátorházak, irodaépületek), amelyek esetében az önkormányzatok is közreműködhetnek a fejlesztések végrehajtóiként vagy katalizátoraiként. Emellett a befektetésösztönzés megyei koordinációja is indokolt ágazati és térségi szinten egyaránt a párhuzamosságok elkerülése és a szinergikus hatások erősítése érdekében.

Ágazati szinten többek között az **agrárium** területén indokolt a különböző horizontális és vertikális együttműködések intenzitásának növelése (pl. szövetkezetek, termelői csoportok, társulások, termelői értékesítő szervezetek, integrátorok, gépkörök, termékpálya klaszterek stb.). A térségek, illetve szektorok közötti együttműködések több szempontból is javíthatják a mezőgazdaság és az élelmiszeripar versenyképességét és jövedelmezőségét:

- a különböző szintű és szervezetszerű integrációk segítik a közös marketinget, piacrajutást és értékesítést;
- emellett az összefogásoknak kiemelt szerepe van a helyi termék- és szolgáltatásfejlesztés koordinációjában és a rövid ellátási láncok kialakításában is;
- szintén meghatározó a hálózatosodás a vízgazdálkodás területén – kiemelten a belvízvédelemben és az öntözésben.

A megyében a gazdaságfejlesztés egyik kiemelt területe a **turizmus** fejlesztése. A turisztikai beavatkozások csak akkor lehetnek hosszú távon is hatásos és egymást erősítő fejlesztések, ha azok koordináltan, összefogásban valósulnak meg a megyén belül, valamint a szomszédos térségekkel is együttműködve. A megye számára ezért jelentős beavatkozási területként jelenik meg a térségi TDM szervezetek megerősítése, az attrakciók összehangolt fejlesztése és a turisztikai szolgáltatások diverzifikációja, ami a márkaépítésnek és az ismertség növelésének is előfeltétele.

Hasonló együttműködést igényelnek a munkaerőpiaci igényekre alapozott **szakképzések, képzések** szervezése. A piaci igényekhez kapcsolódó oktatás, szakképzés megteremtésének feltétele a munkaerőpiaci igények ismerete. Egy térség akkor válhat igazán versenyképpé, ha nemcsak beruházásokat tud megvalósítani területén, hanem e beruházásokat kivitelező vállalkozásoknak megfelelő képesítésű munkaerőt is tud biztosítani – ehhez pedig szükséges a szakképzésben, a felnőttoktatásban és a felsőoktatásban résztvevő intézmények, valamint a munkaadók szoros együttműködése. Ennek során a szakképzésben résztvevő gyakorlati képzés keretében sajátítja el a munkavégzéshez szükséges ismereteket – ezt a duális képzés meghonosodott gyakorlata is kiválóan biztosítja.

Tipikusan térségi szintű, esetenként megye- vagy akár országhatárt is átívelő együttműködést követelnek **egyes környezetvédelmi és közlekedési fejlesztések** (pl. árvíz- és belvízvédelem, út- és kerékpárútfejlesztés).

Az együttműködések más formái alakultak ki az **integrált településfejlesztések** során:

- A településfejlesztés megyei szintű koordinációja által az önkormányzatok ösztönözhetőek egyfajta térségi szintű együttműködésre és munkamegosztásra. Ennek eredményeként a helyi közszolgáltatások színvonala és hatékonysága emelkedhet, elkerülhetők a feleslegesen kiépített párhuzamos kapacitások úgy, hogy közben a helyi közösségek érdekei sem csorbulnak.
- Az önkormányzatoknak nagy hangsúlyt kell fektetni a helyi szintű együttműködésekre is: településfejlesztési tevékenységük során szintet kell lépni, azaz már nem feltétlenül elegendő a helyi lakosság igényeinek figyelembevétele, egyre nagyobb mértékben be is kell vonni az őket közvetlenül érintő beavatkozások előkészítésébe és megvalósításba. Jóllehet a közösségi részvételen alapuló tervezés szakmai és kulturális feltételei a LEADER és a CLLD helyi akciócsoportok működésének köszönhetően sokat javultak az elmúlt években, a közösségi alapokra épülő településfejlesztés eszközeinek használatát tovább kell ösztönözni.

Az egyes prioritások, illetve azon belül az intézkedések és tevékenységek többsége előfeltételezi a különböző szintű együttműködéseket

- az egyes önkormányzatok,
- az önkormányzatok és az üzleti szektor,
- illetve az önkormányzatok és a civil szektor között.

Számos olyan tevékenység került azonosításra, amelyek előkészítése, megvalósítása és/vagy fenntartása során elengedhetetlen a fenti szereplők összefogása – ezeket a prioritások részleteit bemutatató táblázatokban jelöltük.

5 A MEGYEI OPERATÍV PROGRAM MEGYE FELELŐSSÉGÉN TÚLMUTATÓ FEJLESZTÉSI IGÉNYEI

Szabolcs-Szatmár-Bereg megyében több olyan kiemelt fejlesztési igény is felmerül, amely a megye számára dedikált Versenyképes Magyarország Operatív Program kereteiből nem valósítható meg, valamint a fejlesztés több megyét érintő komplex beavatkozást igényel. A beavatkozások három nagy területet, a közlekedésfejlesztést, a táj- és vízgazdálkodást, valamint a kedvezményezett járások komplex fejlesztését érintik.

A közlekedésfejlesztés területén a megye számára kiemelt jelentőségű a TEN-T hálózat megyét érintő elemének, az M3-as autópályának az országhatárig történő kiépítése. Jelenleg az autópálya Vásárosnaményig van kiépítve, tervezett 23 km-es továbbépítése az ukrán határig (Beregdaróc) Ukrajna és Európa között jelentene teljesen kiépült gyorsforgalmi közúti kapcsolatot, ami a jövőben tovább növeli a térség logisztikai szerepét. Az aktuális tervek szerint Vásárosnamény térségénél ágazna ki a tervezett 39,3 km hosszú M34-es autót Záhony felé. A megye számára elengedhetetlenül fontos, hogy az M49-es út kiépítése elkezdődjön: az M49-es gyorsforgalmi útnak első ütemben az M3-as autópályától Ökörítőfülpösig kell kiépülnie (25,67 km), ezt követően 17,4 km-en keresztül Csenger és Szatmárnémeti irányába jelentene gyorsforgalmi közúti kapcsolatot.

A közútfejlesztés egyik másik térségi jelentőségű beavatkozási területe a 4-es számú főút kétszer két sávossá történő kiépítése Nyíregyháza és Debrecen között. A beruházás megvalósulásával jelentősen lecsökkenne a két megyeszékhely közötti közlekedési idő. Ez nemcsak a munkahelyi mobilitást növelné, hanem erősítené a két megyeszékhely közötti gazdasági kapcsolatokat is.

A vasútfejlesztéseket érintő beruházások szintén a megye felelősségén túlmutató fejlesztési területek. A vasút fejlesztésének egyik országos jelentőségű beavatkozási területe a 100-as vasúti fővonal 160 km/h sebességre történő átépítése. Az ország egyik legforgalmasabb vasútvonalának folyamatos fejlesztése nagymértékben hozzájárul a megye és az ország többi része közötti közlekedési kapcsolatok, illetve a megyén belül ingázók helyzetének javításához is. A megye, valamint a vasútvonal kereskedelmi szerepének erősítése szempontjától a pályafejlesztéseket egészen Záhonyig kell megvalósítani, amelyek eredményeként Záhonyról Budapestre két és fél óra alatt el lehetne jutni.

Szintén kiemelt jelentőségű a megye települései szempontjából a 110-es vasútvonal, amely Debrecen és Mátészalka között további három várost (Nyírbátort, illetve Hajdú-Bihar megyében Hajdúsámsont és

Nyíradonyt) fűz fel. A munkaerő mobilitását nagymértékben segítené a vasútvonal teljeskörű felújítása és egy ütemes menetrend összeállítása.

A **táj- és vízgazdálkodás** beavatkozási területek elsősorban Szabolcs-Szatmár-Bereg megye két térségét, Szatmár-Bereget és a Nyírséget érintik. A Szatmár-Beregi kultúrtáj a megye és egyben az Alföld épített és természeti örökségekben leggazdagabb területe, jelentős része a Szatmár-Beregi Tájvédelmi körzet része. Tájgazdálkodási hagyományainak megőrzése, a térség turisztikai, ökoturisztikai fejlesztése országos jelentőségű feladat. Javasolt a kultúrtáj felvétele a hazai világörökség várományos területek közé. A Nyírség a megye egyik vízhiányos területe, amelynek vízgazdálkodási fejlesztését (pl. víztározók építése, öntözés infrastrukturális hátterének kiépítése) Hajdú-Bihar megyével együttműködésben kell megvalósítani. A vízgazdálkodást érintő másik beavatkozási terület az ár- és belvízvédelem fejlesztése, ami szintén a megye felelősségén túlmutató beavatkozási területként jelenik meg.

Országos szintű beavatkozás szükséges a 290/2014. (XI. 26.) Korm. rendelet szerinti **kedvezményezett járások**, ezen belül is a roma népesség által sűrűn lakott területek helyzetének javításához. A probléma kezeléséhez nem kizárólag a pénzügyi források növelése szükséges, hanem indokolt lehet pozitív támogatáspolitikai és eljárásrendi diszkriminációk bevezetése (pl. magasabb támogatásintenzitás, könnyített eljárásrend, csökkentett indikátor elvárások). Emellett elengedhetetlen a foglalkoztatottság növelése a foglalkoztathatóság átfogó javításával, valamint a jövedelemszerzési lehetőségek bővítésével – ehhez hozzájárulhat a jelenleg is preferált eszközök (pl. közfoglalkoztatás, szociális gazdaság, foglalkoztatási paktumok, komplex munkaerőpiaci programok) továbbfejlesztése, hatékonyságuk növelése.

6 HORIZONTÁLIS JELLEGŰ INFORMÁCIÓK

6.1 A végrehajtás módja és feltételrendszere, ellenőrzési rendszere

A megyei program végrehajtásának finanszírozása – az elmúlt évtizedekhez hasonlóan – elsősorban európai uniós forrásokból valósulhat meg a 2021-2027 közötti időszakban, ezért az intézményrendszeri és eljárásrendi keretek felvázolásakor **az EU-s programok lebonyolítását biztosító hazai rendszerek elemeit kell elsődlegesen figyelembe venni**. Az erre vonatkozó részletes szabályozások még nem állnak rendelkezésre, de azzal az előfeltételezéssel lehet élni, hogy a minél gyorsabb végrehajtás érdekében a hatályos struktúrák fognak tovább működni. Mindezek alapján az országos intézményi és eljárásrendi rendszer részletes bemutatására később kerülhet sor, jelen verzió egy általános leírást tartalmaz.

Szabolcs-Szatmár-Bereg megye területfejlesztési programja keretében megvalósításra kerülő **prioritások végrehajtásának szervezeti hátterét** egyrészt a 2021-2027-es európai uniós források felhasználásáért felelős **hazai** intézményrendszer, másrészt ennek **megyei** intézményi háttere képezi.

Valamennyi, a 2021-2027 közötti európai uniós fejlesztési források felhasználását biztosító **operatív program (OP)** esetében az **irányító hatóság (IH)** egy adott szakminisztériumban kerül elhelyezésre, a pontos felosztás később kerül meghatározásra (előreláthatóan az Agrárminisztérium, az Emberi Erőforrások Minisztériuma, az Innovációs és Technológiai Minisztérium és a Pénzügyminisztérium vesz majd részt a végrehajtás koordinációjában). A végrehajtás bizonyos adminisztratív, pénzügyi és technikai feladatainak elvégzésére minden irányító hatóság ki fog jelölni egy **közreműködő szervezetet (KSZ)**, ez a VMOP esetében várhatóan továbbra is a Magyar Államkincstár lesz.

Az Európai Unió által társfinanszírozott operatív programokon kívül egyéb nemzetközi források is elérhetők lesznek Szabolcs-Szatmár-Bereg megyében, így ezek (részben még formálódó) intézményrendszere is – bár csekélyebb mértékben, de – befolyásolja a tervezett fejlesztések végrehajtását. Ezek közé tartoznak többek között

- a releváns határmenti programok (magyar-szlovák, magyar-román, magyar-szlovák-ukrán-román),
- a transznacionális programok (pl. Interreg Central Europe, Duna Transznacionális Program, Interreg Europe)
- és a közvetlen brüsszeli kiírású programok (pl. Horizon 2020, Europe for Citizens, LIFE)

irányító hatóságai és közreműködő szervezetei.

A **hazai forrásból megvalósítható fejlesztések intézményrendszere** részben már ismert a 2021 és 2027 közötti időszak vonatkozásában – az alábbi táblázatban felsoroljuk azokat a programokat és a felelős szervezeteket, amelyek relevánsak lehetnek a megyei területfejlesztési program végrehajtásában.

Program	Felelős szervezet
Irinyi Terv	IFKA Közhasznú Nonprofit Kft.
Jelenlét Program	Magyar Máltai Szeretetszolgálat
Kisfaludy Program	Magyar Turisztikai Ügynökség Zrt.
Közfoglalkoztatási Program	Belügyminisztérium
Magyar Falu Program	Miniszterelnökség
Modern Városok Program	Miniszterelnökség
Nemzeti Együttműködési Alap	Bethlen Gábor Alapkezelő Zrt.
Nemzeti Kulturális Alap	Emberi Erőforrás Támogatáskezelő
Népi Építészeti Program	Teleki László Alapítvány
Tanyafejlesztési Program	Agrárminisztérium
Egyéb programok	HEPA Magyar Exportfejlesztési Ügynökség Nemzeti, Kutatási, Fejlesztési és Innovációs Hivatal

A Tftv. 14/A értelmében az egy régió területén működő megyei közgyűlések elnökei **regionális területfejlesztési konzultációs fórumot** működtetnek. A konzultációs fórum eljár a regionális döntést, állásfoglalást, véleményezést igénylő ügyekben; összehangolja a megyei önkormányzatok döntéshozatalát; képviseli a megyei önkormányzatok egyező döntését, mint a régió álláspontját.

A megyei és a megyében lévő megyei jogú város területfejlesztési elképzeléseinek egyeztetési és információáramlási eszköze a **megyei területfejlesztési konzultációs fórum** (Tftv. 14/B. §). A

konzultációs fórumnak előzetesen állást kell foglalnia a megyei közgyűlés területfejlesztést érintő ügyeiben, a fórum véleményét a megyei közgyűlés ülésén a vonatkozó napirend tárgyalásakor ismertetni szükséges.

A Tftv. 11. §-a értelmében a területfejlesztési tervek végrehajtásával kapcsolatban a **megyei önkormányzat** dönt a hatáskörébe utalt fejlesztési források felhasználásáról, illetve figyelemmel kíséri az operatív programok megyében jelentkező feladatainak megvalósítását a megyei jogú városok önkormányzata kötelező bevonásával, észrevételei figyelembevételével. Mindezek mellett a monitoring bizottság vagy más döntéshozó szerv útján közreműködik a területi operatív program irányításában, megvalósításában. A megyei önkormányzat ezen túlmenően nyomon követi és értékeli saját megyei területfejlesztési koncepciójának és területfejlesztési programjának végrehajtását, továbbá más megyei önkormányzatokkal és az államigazgatási szervekkel közösen, monitoring bizottság vagy más döntéshozó szerv útján közreműködik a határon átnyúló nemzetközi fejlesztési programok irányításában, részt vesz azok lebonyolításában, végrehajtásában.

Mindezek alapján a megyei önkormányzat végzi a VMOP végrehajtásának helyi szintű koordinációját, valamint szakmailag segíti a megye potenciális kedvezményezettjeit (projektgazdáit) abban, hogy az ágazati OP-khoz megfelelő projektjavaslatokat, pályázatokat készítsenek – elősegítve ezáltal a megyei célkitűzések teljesítését.

A megyei intézményrendszeren belül a döntéshozói szintet a **Megyei Közgyűlés** jelenti. A Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Önkormányzat Közgyűlésének bizottságai az alábbiak:

- Ügyrendi, Jogi és Pénzügyi Bizottság,
- Terület- és Vidékfejlesztési Bizottság,
- Nemzetközi Kapcsolatok és Határmenti Együttműködés Bizottsága.

Területfejlesztési feladatokat a 8 tagból álló Terület- és Vidékfejlesztési Bizottság lát el, főbb feladatai közé tartozik többek között a megye szempontjából fontos nagy projektek és térségi projektek készítésének kezdeményezése, a megye elmaradott térségeinek felzárkóztatására vonatkozó programok kidolgozásának kezdeményezése.

A Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei **Önkormányzat Hivatal** szervezeti egységei az alábbiak:

- Elnöki Titkárság,
- Önkormányzati Osztály,
- Pályázati és Projekt Osztály,
- Költségvetési Osztály.

Területfejlesztési feladatokat elsősorban a Pályázati és Projekt osztály munkatársai látják el.

A partnerségi terv alapján egy **Irányító Csoport és három munkacsoport** (Önkormányzati Partnerségi Munkacsoport, Gazdasági Partnerségi Munkacsoport, Intézményi és Társadalmi Kapcsolatok Partnerségi Munkacsoport) jött létre. A munkacsoportok összetétele garantálja a gazdasági és civil szervezetek bevonását is – elsősorban a tervezési folyamatokba.

Az **eredményesség vizsgálata és nyomon követése** alapvető fontosságú, mert ezzel igazolható a program hatékony végrehajtása, illetve annak értékelése, hogy elérte-e a kívánt eredményeket. Mindez két külön tevékenységet foglal magában:

- a **monitoring** lényege a fejlesztési programok végrehajtása során annak figyelemmel kísérése, hogy a beavatkozások nyomán létrejönnek-e a tervezett outputok, illetve, hogy a program végrehajtása valóban az elvárt eredményekhez vezet-e – azaz történik-e pozitív irányú változás azokban az indikátorokban, amelyek minden tevékenységhez külön meg lettek határozva (az indikátorokat az egyes prioritásokon belüli táblázatok tartalmazzák);
- az **értékelés** során azt kell megvizsgálni, hogy a program valóban elérte-e a szándékolt pozitív hatásokat – figyelembe véve az egyéb, a beavatkozások hatókörén kívül eső externális tényezőket, folyamatokat is.

Mindkét tevékenység a programmenedzsment integráns része: amennyiben akár a monitoring, akár az értékelés kedvezőtlen irányú eltéréseket azonosít a kitűzött célokhoz viszonyítva, a programmenedzsment feladata, hogy szükség esetén beavatkozzon, és biztosítsa az meghatározott programcélok teljesülését.

Országos szinten az egyes operatív programok végrehajtásában résztvevő monitoring bizottságok, illetve közreműködő szervezetek feladata az előrehaladás mérésének és ellenőrzésének felügyelete, amely során több számszerűsíthető adatot is nyomon követnek (pl. igényelt támogatás összege, megítélt támogatás összege, kötelezettségvállalás összege, kifizetések összege).

6.2 Környezeti értékelés

Az egyes tervek, illetve programok környezeti vizsgálatáról szóló 2/2005. (I. 11.) Korm. rendelet értelmében el kell végezni a Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Területfejlesztési Program környezeti értékelését. Mivel az értékelés eredményeit összegző tanulmány elkészítése még folyamatban van, így ez a fejezet később kerül kidolgozásra.

6.3 A teljesítésigazolás követelményrendszerének kialakítása

A Szabolcs-Szatmár-Bereg megyei operatív program teljesítése két fő szempontból vizsgálható és vizsgálható:

- szakmai, fejlesztéspolitikai szempontból a program teljesítettnek tekinthető, azaz eredményes abban az esetben, ha a program keretében megfogalmazott számszerűsített indikátorok célértékei elérésre kerülnek;
- pénzügyi szempontból a program teljesül, ha a program végrehajtására alokált források szabályosan, az előre meghatározott időbeli ütemezés szerint maradéktalanul felhasználásra kerülnek.

A teljesítés nyomon követésében kiemelt szerepet játszanak a különböző támogatási programok közreműködő szervezetei, valamint a megyei szintű intézményrendszer, amelynek várhatóan eltérő feladatai lesznek a teljesítésigazolás kapcsán a dedikált VMOP forrásból, illetve az egyéb forrásokból (pl. más operatív programok, állami finanszírozású beavatkozások, célelőirányzatok, egyéb EU-s programok) megvalósuló fejlesztések kapcsán.

A teljesítésigazolás alapja a programban megfogalmazott fejlesztési prioritások megvalósítását szolgáló konkrét beavatkozások eredményeként megvalósuló teljesítések összessége. Ennek méréséhez elengedhetetlen a rendszeres időközönként történő projektszintű – az adott projekt pénzügyi és fizikai megvalósulására vonatkozó – adatszolgáltatás. Várhatóan ez a nemzeti szinten egységes – az európai uniós programok teljesítményét nyomon követő – információs rendszer keretében fog előállni. Fontos tehát, hogy a szükséges adatok a megyei önkormányzat számára az információs rendszerből kinyerhetőek és rendszerezhetőek legyenek oly módon, hogy azok teljes körű képet adjanak a megyei program előrehaladásáról, teljesítményéről. Ezeket kell kiegészíteni azokkal az adatokkal, amelyek a nem európai uniós forrásból megvalósuló beavatkozások előrehaladását és teljesítését mérik.